

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ
ΕΚΔΟΣΗ
ΓΙΑ ΤΟΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

το

δόντι

ΤΕΥΧΟΣ 18 • 2 ΔΡΧ. • € 0,01

Πολιτιστική: Αρχίσαμε να σοβαρευόμαστε;

**Στο σφυγμό
της Αιτωλοακαρνανίας**

In memoriam

Αντρέας Φραγκιάς
Γιώργος Νικολαΐδης

Λιθογραφείον

«Τέλος πάντων»... Ξεκινάει!

Πρόσωπα

Νίκος Μάργαρης
Κυριάκος Σφέτσας

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΘΕΑΤΡΟ ΑΓΡΙΝΙΟΥ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Θοδωρής Γκόνης

ΜΕ ΔΥΝΑΜΗ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ

Άντον Τσέχωφ

Αρκούδα – Επέτειος – Κύκνειο Άσμα

ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ: Τετάρτη – Σάββατο 9.00 μ.μ.
Κυριακή 7.00 μ.μ.

Τηλ. – Fax: 06410 21158, 46452 – Τηλ. Ταμείου 06410 56135

Χορηγός επικοινωνίας το **δόντι**

Οδοιπορικό στο Ελληνικό Περιβάλλον

Σάββατο

16

Φεβρουαρίου
2002

11.30 π.μ.

Αίθουσα Τεχνικού Επιμελητηρίου–
Τμήμα Δυτικής Ελλάδας
(Τριών Ναυάρχων 40)

Στο χώρο θα λειτουργεί έκθεση βιβλίων και
περιοδικών για το περιβάλλον

Συμμετέχουν

ΝΙΚΟΣ ΜΑΡΓΑΡΗΣ
Καθηγητής Περιβάλλοντος
στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου,
διευθυντής
του National Geographic

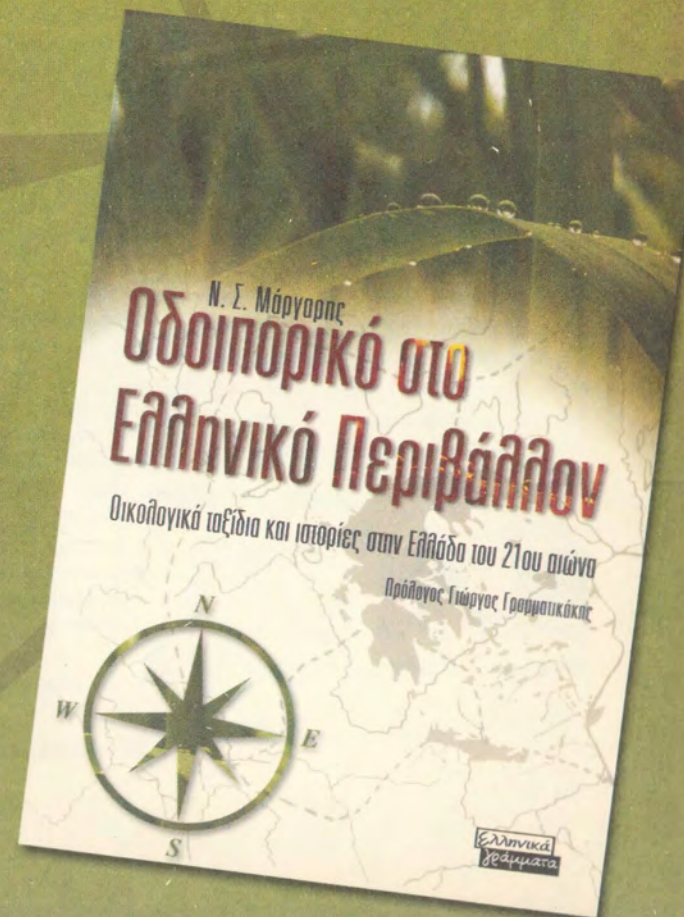
ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΑΛΑΧΙΩΤΗΣ
Καθηγητής γενετικής,
Πρόεδρος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Διοργάνωση

το **δόντι**

Με τη συνεργασία

του Τμήματος Περιβαλλοντικής
Εκπαίδευσης της Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης Νομού Αχαΐας

Εκδότης – Διευθυντής
Ανδρέας Γ. Τσιλίρας
Τ.Θ. 3008, 26222 Πάτρα
τηλ. & fax (0610) 623669
info@todonti.gr

Αρχισυντάκτης
Γιάννης Μουγγολιάς

Νομικός Σύμβουλος
Βασίλης Λαδάς

Δημόσιες Σχέσεις
Γιάννης Δοντάς
Ρούλα Κωστακοπούλου

Υπεύθυνος συνδρομών
Βαγγέλης Στουρνάρας

**Σε αυτό το τεύχος
συνεργάστηκαν:**
Χρίστος Γούδης
Δημήτρης Κάββουρας
Ξενοφών Παπαευθυμίου
Βαγγέλης Στουρνάρας
Κούλη Τσολοδήμου
Παναγιώτης Φωτίου
Σπύρος Χατζής

Φωτογραφίες
Γιάννης Βλασταράς
Βίκυ Σπυριδωνος

Τεχνική Επιμέλεια
Τυπόραμα
www.typosgama.gr

Εκτύπωση
Ταχύτυπο,
Μποζαίτικα Πατρών,
Τηλ. (0610) 461780, 461790

Φωτογραφία εξωφύλλου: Από το βιβλίο «Η Πάτρα στις αρχές του 20ού αιώνα, μέσα από το λεύκιμα της Edith Moirih» που θα κυκλοφορήσει από τις Εκδόσεις «Τυπόραμα»

Σελ. 12

Σελ. 26

Σελ. 50

Editorial 5

Οδόντα αντί Οδόντος 8

«Λιθογραφείον»
Ένα ονειρικό παραμύθι για
το ξεκίνημα 12

Πολιτιστική Πρωτεύουσα
Λέτε να σοβαρευτήκαμε; .. 17

Στην παράνοια και τους
μύθους της οικολογίας 24

Γιώργος Νικολαΐδης
Ένας γλύπτης με άποψη,
αλλά χωρίς έπαρση 26

Προσεχώς
Το πρόγραμμα του
Καρναβαλιού και άλλες
εκδηλώσεις 29

Βιβλίο
Σελίδες για τον
Αντρέα Φραγκιά
και νέες εκδόσεις 35

Άποψη
Μην «κλειδώνετε» τον πολιτι-
σμό 46

Απέναντι...
Τα επόμενα σχέδια του
ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου 48

Μουσική
Ο Κυριάκος
Σφέτσας και τέσσερις
νέες δισκογραφικές
προτάσεις 50

Ελάτε στην παρέα μας! ... 56

Υστερόγραφο 58

Φρουτάκια στις Βρυξέλλες!

Παραμονές της προετοιμασίας του τεύχους που κρατάτε στα χέρια σας μας βρήκε η ιστορία με τα «φρουτάκια». Αρκετά γαργαλιστική για την υπόλοιπη Ελλάδα, όμως και αρκετά κουραστική για όσους εδώ γνωρίζουν (ή νομίζουν πως γνωρίζουν) πρόσωπα και πράγματα και άρα ξέρονταν πού σταματά η αλήθεια και που αρχίζει η «κατακίτρινη» δημοσιογραφία.

Την ίδια στιγμή η Πάτρα πάει στις Βρυξέλλες, όχι για να απολογηθεί για τα «φρουτάκια» της, αλλά για να παρουσιάσει (υποτίθεται) τον καλύτερο εαυτό της, ενόψει της υποψηφιότητας και της (κατά πάσα πιθανότητα) ανάληψης του χρίσματος της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας.

Η εύκολη λύση θα ήταν να μιλήσουμε για την Πάτρα των αντιφάσεων και της διπλής προσωπικότητας. Για την Πάτρα που θυμώνει όταν εμφανίζεται σε μια έρευνα ως η πόλη με τη μεγαλύτερη διαφθορά, αλλά που την ίδια στιγμή έχει μπει στην πιο ζωντανή δεκαετία της πιο πρόσφατης ιστορίας της.

Ποιος φταίει που βγάζουμε προς τα έξω μόνο την κακή μας εικόνα; Όχι βέβαια ο Μάκης, ούτε τα σκοτεινά συμφέροντα που απεργάζονται την εξόντωση της πόλης (γιατί να το κάνουν δηλαδή;). Μόνο εμείς μπορεί να φταίμε. Που πηγαίνουμε προς το 2006 χωρίς καμία διάθεση να συμμετέχουμε, έστω κι αν κανείς δε μας το έχει ζητήσει με καλή πρόθεση. Που βλέπουμε την πόλη να αλλάζει (προς το καλύτερο ή το χειρότερο ανάλογα με την περίπτωση) και που παρακολουθούμε παντελώς απαθείς, σα να βλέπουμε δορυφορική τηλεόραση.

Είτε το θέλουμε είτε όχι η πόλη αλλάζει όψη, μόνο που περνάει σιγά σιγά στα χέρια άλλων. Ίσως περισσότερο ικανών και έμπειρων από μας, αλλά πά-

ντως όχι ειλικρινών στις διαθέσεις τους. Κι εμείς (όλοι μας) επιμένουμε να ξενοχτάμε μήπως δούμε κάποιον δύσμοιρο γνωστό μας να αξιοποιεί τα «δεκαπέντε λεπτά δημοσιότητας» που δικαιούται. Ενώ την ίδια στιγμή αν κάποιος μας καλέσει να δουλέψουμε νυχθημερόν για να δημιουργήσουμε κάτι καινούριο θα θυμηθούμε τις υποχρεώσεις και θα επιστρατεύσουμε πιθανές και απίθανες δικαιολογίες προκειμένου να αρνηθούμε.

Άδικο δεν είναι; Όσο άδικο είναι να έχουμε ένα Πανεπιστήμιο λίγα χιλιόμετρα μακριά μας και να το αφήνουμε να ζει στο μικρόκοσμο που τόσο προσεκτικά δημιουργήσε. Κι όσο άδικο είναι να αφήνουμε σπουδαίους ανθρώπους να ζουν απομακρυσμένοι απλώς γιατί ποτέ δε θέλησαν να γίνουν κοσμικοί ή ποτέ δε δέχτηκαν να ανταλλάξουν την ελευθερία και την ησυχία τους με επιτηδευμένα και υποκριτικά καλά λόγια ή με συγκαταναβατικές παρουσίες σε κάθε λογής κοινωνική υποχρέωση.

Κι όμως... Υπάρχει δυναμικό που μπορεί να επιπλεύσει, που μπορεί να πάρει ανάσα αν του αφήσουμε μια μικρή χαραμάδα, χωρίς να το καπελώσουμε διαρκώς θέλοντας να εκμεταλλευτούμε για προσωπικό όφελος την όποια επιτυχία του. Έχουμε γεμίσει μέντορες και πάτρונες, αλλά υστερούμε σε αγνοούς δημιουργούς. Όχι δημιουργούς της τέχνης μόνο, αλλά δημιουργούς της ίδιας της ζωής.

Μήπως αξίζει να τους αναζητήσουμε λίγο πιο προσεκτικά;

Ανδρέας Γ. Τσιλίρας

Δίαιτα; Χωρίς άγχος και κινδύνους!

Ολοένα και πιο συχνά ακούμε τόσο τους άνδρες όσο και τις γυναίκες να παραπονοούνται για τα περιττά κιλά που έχουν και πόσο δύσκολα αυτά μπορεί να χαθούν. Μάλιστα, η παροχή συμβουλών από διάφορους οργανισμούς, αλλά και εξειδικευμένους στο θέμα επιστήμονες (διαιτολόγους, διατροφολόγους) αποτελεί έναν τομέα στη σύγχρονη κοινωνία που φαίνεται να κερδίζει ολοένα έδαφος. Η προσφορά και η ποικιλία των τροφίμων που προβάλλονται συνεχώς από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας έχει φτάσει σε τέτοιο σημείο που προβληματίζει και δημιουργεί αμφιβολίες στον καθέναν από εμάς σχετικά με την ορθότητα του τρόπου διατροφής του σύγχρονου ανθρώπου.

Η ενημέρωση από τους ειδικούς, καθώς και οι διάφορες ενημερωτικές εκστρατείες σχετικά με το θέμα της διατροφής, αλλά και το αδυνάτισμα, συνεχώς αυξάνονται, όμως τα αποτελέσματα ερευνών που πραγματοποιούνται κατά καιρούς αποδεικνύουν ότι το σύνολο των ανθρώπων ελάχιστα έχει αλλάξει τις διατροφικές του συνήθειες. Αυτή η σταθερότητα στον λάθος τρόπο διατροφής έχει πολλές επιπτώσεις στον οργανισμό τόσο από πλευράς υγείας, που είναι και ο σημαντικότερος παράγοντας, όσο και από πλευράς εμφάνισης (αισθητικής). Ανάμεσα στις υπόλοιπες συνέπειες που μπορεί να έχει η κακή διατροφή είναι και η παχυσαρκία, η οποία δύσκολα μπορεί να καταπολεμηθεί και να αντιμετωπιστεί. Η παχυσαρκία, είτε ως αυτόνομος είτε ως επιβαρυντικός παράγοντας κινδύνου, συνοδεύει τις περισσότερες φορές νοσήματα (καρδιαγγειακά, υπέρταση, υπερχοληστελαιμία, σακχαρώδη διαβήτης τύπου 2), αυ-

ξάνοντας συνεχώς το βαθμό θνησιμότητας των ατόμων που πάσχουν από αυτήν.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα πρόσφατων μελετών που πραγματοποιήθηκαν στη Δυτική Ευρώπη αλλά και την Αμερική, ένα στα τέσσερα άτομα είναι υπέρβαρο ή παχύσαρκο. Η Ελλάδα βρίσκεται σε μία από τις πρώτες θέσεις στη θλιβερή αυτή λίστα.

Η παχυσαρκία είναι ένα δυσεπίλυτο πρόβλημα, που τις περισσότερες φορές προκαλεί απογοήτευση σε όσους επιχειρούν να το αντιμετωπίσουν. Μάλιστα, συνήθως, στη σκέψη όλων των παχύσαρκων ατόμων, η απώλεια σωματικού βάρους φαίνεται σχεδόν αδύνατη.

Σύμφωνα με τους περισσότερους ειδικούς παχυσαρκία υπάρχει όταν το σωματικό βάρος υπερβαίνει κατά 20-30% το ιδανικό βάρος που ισχύει για την ηλικία του ατόμου αυτού.

Πάντως, σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν, παρουσιάζεται ότι οι δίαιτες τις περισσότερες φορές δεν είναι τόσο αποτελεσματικές όσο διατείνονται ότι είναι. Προκειμένου μια δίαιτα να είναι αποτελεσματική, θα πρέπει να καλύπτει τις ανάγκες του οργανισμού σε θρεπτικά στοιχεία και να προλαμβάνει την απώλεια σωματικής πρωτεΐνης, καθώς και άλλες επιπλοκές από τη χαμηλή πρόσληψη τροφής. Ένας πολύ σημαντικός παράγοντας ο οποίος επιβαρύνει το πρόβλημα της κακής διατροφής και ως εκ τούτου και της παχυσαρκίας είναι ο σύγχρονος τρόπος ζωής, βάσει του οποίου ο άνθρωπος τρέφεται με τυποποιημένη τροφή, η οποία χαρακτηρίζεται

από λίπος, σε συνδυασμό πάντα με την απουσία της σωματικής δραστηριότητας.

Οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν αντοχή σε δίαιτες με χαμηλή ποιότητα θρεπτικών συστατικών για περίπου 2 έως 3 εβδομάδες, χωρίς να υποστούν βλάβες στην υγεία τους. Όταν η δίαιτα συνεχιστεί πέραν των ημερών αυτών, συνήθως προκαλεί υποσιτισμό, ενώ δεν συνίσταται από τους ειδικούς. Πάντως ακόμη και όταν κάποιος αποφασίσει να ακολουθήσει μια τέτοια δίαιτα, θα πρέπει να το επιχειρήσει μόνο κάτω από ιατρική επίβλεψη.

Η ανάγκη να έχει κάποιος ιδανικό βάρος και αναλογίες παρουσιάζεται πιο έντονα κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών. Μάλιστα, πολλοί είναι εκείνοι που, ενώ δεν αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα βάρους την περίοδο αυτή, πριν ξεκινήσουν για τις διακοπές επιθυμούν να χάσουν μερικά κιλά σε μικρό χρονικό διάστημα χωρίς όμως να επιβαρύνουν την υγεία τους.

Το πρόγραμμα διατροφής και δίαιτα BCM της PRECON βασίζεται σε ένα ευρύτατα διεπιστημονικό πεδίο. Μάλιστα, ως μέθοδος εφαρμόζεται στην Ευρώπη από το 1986 με απόλυτη επιτυχία. Η εφαρμογή του δε γίνεται πηχία από οποιονδήποτε, αλλά από εξειδικευμένους ιατρούς, με μέσο όρο συμμετεχόντων 180000 το μήνα.

Η PRECON HELLAS είναι θυγατρική εταιρεία της PRECON SWISS και της PRECON GERMANY. Οι στόχοι του προγράμματος διατροφής PRECON είναι βασικά 5:

- Ελεγχόμενη απώλεια του περιττού λίπους.
- Διατήρηση της μυϊκής μάζας.
- Γενικότερη βελτίωση της σύνθεσης του σώματος.
- Σταδιακή εκμάθηση, αλλά και υιοθέτηση μιας νέας εξοικειωμένης συμπεριφοράς σε ό,τι αφορά της διατροφή.
- Αποτελέσματα τα οποία διαρκούν (μακροπρόθεσμα).

Αποτελεί την ιδανική λύση για όσους επιθυμούν να επιτύχουν τους παραπάνω στόχους, ενώ παράλληλα θα εφαρμόσουν εύκολες μεθόδους διατροφής που θα ανταποκρίνονται στους σύγχρονους ρυθμούς ζωής, θα έχουν υπεύθυνη παροχή συμβουλών, καθορισμένη ειδικά γι' αυτούς, θα μπορούν να παρακολουθούν την πρόοδό τους και τέλος και ίσως το σημαντικότερο θα ακολουθήσουν ένα ιατρικά καταξιωμένο πρόγραμμα.

Στην Ελλάδα το συγκεκριμένο πρόγραμμα εφαρμόζεται τα 2 τελευταία χρόνια και στηρίζεται:

- Στην ιατρική παρακολούθηση, σύμφωνα με την οποία ο υπεύθυνος ιατρός ελέγχει, παρακολουθεί, αλλά και καθοδηγεί εξατομικευμένα τον κάθε συμμετέχοντα καθ' όλη τη διάρκεια της εφαρμογής του προγράμματος.
- Στον προσδιορισμό της σύνθεσης του σώματος μέσω της μεθόδου BIA. Συγκεκριμένα η μέτρηση της σύνθετης αντίστασης της σύνθεσης του σώματος, μέσω της BIA, θεωρείται απαραίτητη, αφού στην ουσία παρέχει τη δυνατότητα εξακριβώσης των μεταβολών που σημειώθηκαν στο σώμα ανά τακτά χρονικά διαστήματα, καθορίζοντας παράλληλα εξατομικευμένα τις διατροφικές ανάγκες του κάθε ατόμου. Τέλος, λειτουργεί ελέγχοντας τη σωστή τήρηση των συστάσεων σε ό,τι αφορά της εφαρμογής του προγράμματος.
- Στη λήψη μικτών γευμάτων σύμφωνα με τις ανάγκες του κάθε ατόμου ξεχωριστά. Βασίζεται στη μεσογειακή διατροφή, τα προτεινόμενα μικτά γεύματα δεν στερούν από το άτομο το αίσθημα της γεύσης, της απόλαυσης και του κορεσμού.
- Στη λήψη υποκαταστάτων γεύματος για τον έλεγχο του σωματικού βάρους (εγκεκριμένων από τον ΕΟΦ). Στη ουσία εφοδιάζουν τον οργανισμό του ανθρώπου που ακολουθεί την συγκεκριμένη εφαρμογή με όλα τα απαραίτητα θρεπτικά συστατικά, όπως υδατάνθρακες, πρωτεΐνες, ιχνοστοιχεία, μέταλλα και βιταμίνες, πάντα σύμφωνα με τις ημερήσιες ανάγκες.

Ακολουθώντας το πρόγραμμα PRECON, θα χάσετε τα κιλά που επιθυμείτε, χωρίς το άγχος του χρόνου που συνήθως δεν υπάρχει, με ευκολία και ιατρική αρτιότητα. Το προϊόν μπορείτε να το προμηθευτείτε από κάποιο φαρμακείο, αφού συμβουλευθείτε το γιατρό σας, σχετικά με τη χρήση του.

οδόντα αντίοδόντος

Ευχές Τυπικότετος ο Νομάρχης Αχαΐας Στάθης Αθανασόπουλος-Σερρέτης, μας έστειλε τις ευχές του για τη συμπλήρωση των τριών χρόνων του «δ». Μας γράφει συγκεκριμένα: «Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης τριών χρόνων έκδοσης του εξαίρετου περιοδικού σας θα ήθελα να σας εκφράσω τα θερμά μου συγχαρητήρια και τις καλύτερες ευχές για ακόμη καλύτερη συνέχεια και για ευόδωση των στόχων, εσάς και των συνεργατών σας.

Το «δόντι» κατάφερε με επιτυχία να καλύψει ένα σημαντικό κενό στα πολιτιστικά δρώμενα της περιοχής και μέσα από τις σελίδες του να δώσει ευκαιρίες έκφρασης στους πνευματικούς μας δημιουργούς και δυνατότητες προβολής των προσπαθειών τους».

Τον ευχαριστούμε πολύ και μαζί όλους τους φίλους που μας ευχήθηκαν με τον τρόπο τους για τα τρίτα μας γενέθλια.

Ονόματα Όπως πάντα σε τέτοιες περιπτώσεις, κεντρικό θέμα στη συζήτηση για την υποψηφιότητα της Πάτρας προς το 2006 αποτελεί το όνομα ή τα ονόματα αυτών που θα αναλάβουν τις καίριες θέσεις. Όπως όμως σωστά παρατηρούν κάποιοι, συνηθίζεται αυτοί οι πρώτοι που τίθενται επικεφαλής τέτοιων στόχων, να είναι και αυτοί που παραιτούνται πρώτοι για να δώσουν τη θέση τους σ' εκείνους που τελικά θα αναλάβουν τις διοργανώσεις. Γι' αυτό και η όποια επιδίωξη θα πρέπει να λαμβάνει σοβαρά και αυτή την παράμετρο.

Μόλος Τι γίνεται με το Μόλο της Αγίου Νικολάου; Από κει που ξαφνικά ήταν πρώτο θέμα στις συζητήσεις για την ανάπλαση του κέντρου της πόλης, τώρα μοιά-

ζει σα να ξεχάστηκε και οι ενδιαφερόμενοι για τη λιμενική ζώνη της πόλης εστιάζουν στα έργα του νέου λιμανιού. Σοβαρό αναμφισβήτητο και αυτό το θέμα, όμως επειδή αναλωθήκαμε επί ένα χρόνο να συζητάμε για τις προοπτικές του Μόλου κι επειδή έγινε κι ένας διαγωνισμός που είχε πολύ ενδιαφέρουσες ιδέες, είναι κρίμα να το «ξεχάσουμε», θέλοντας πιθανώς μελλοντικά να κάνουμε κάτι που τώρα θα ξεσηκώσει αντιδράσεις...

Περιβάλλον Ποιος είπε ότι ο πολιτισμός δεν έχει σχέση με το περιβάλλον; Μια απάντηση είναι και η εκδήλωση που διοργανώνουμε στις 16 Φεβρουαρίου. Έχει βέβαια «πολιτιστική» αναφορά, αφού αφορά στην παρουσίαση του νέου βιβλίου του Ν. Μάργαρη, όμως θα επεκταθεί και σε χώρους όπως των δραστηριοτήτων του «National Geographic», της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και της προστασίας του περιβάλλοντος της περιοχής. Ένα θέμα που δεν πολυσυζητάμε, αν και υπάρχουν αρκετές αφορμές...

Απώλεια Παραμονές της έκδοσης του περιοδικού μάθαμε για το χαμό ενός από τους πιο εκλεκτούς δημοσιογράφους του πολιτιστικού ρεπορτάζ στην Ελλάδα. Ο Χρήστος Αρνομάλλης δεν ήταν μόνο ένας καταρτισμένος δημοσιογράφος, ούτε ένα ταλαντούχος ηθοποιός, ήταν πάνω απ' όλα «τρελαμένος» και με τις δύο του ιδιότητες.

Δεν είχε τύχη να τον γνωρίσουμε προσωπικά, ίσως λίγο όταν είχε έρθει στην Πάτρα προσκεκλημένος της Ένωσης Συντακτών για να αναφερθεί στην εμπειρία του από την Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Θεσσαλονίκης του 1997. Κι ειδικά για το συγκεκριμένο θέμα, ήταν από τις ελάχι-

στες περιπτώσεις ανθρώπων που ήξεραν τι έλεγαν και θα μπορούσε να αποτελέσει ένα καλό παράδειγμα για πολλούς εδώ στην Πάτρα.

Κόντρες... Μια μεγάλη ευκαιρία για το Αγρίνιο – και όχι μόνο – έδωξαν κάποιοι από την πόλη. Μιλάμε για την παράσταση που είχε προγραμματίσει για το Μάρτιο ο Θοδωρής Γκόνης με θέμα την ιστορία του καπνού, μέσα από τις διηγήσεις ανθρώπων της περιοχής, μέσα από τη μουσική του Νίκου Ξυδάκη, και την έρευνα που είχαν κάνει τόσο ο ίδιος ο Γκόνης όσο και η θεατρολόγος Γιάννα Ροϊλού. Όμως το Ίδρυμα Παπαστράτου, στο παλιό καπνεργοστάσιο του οποίου η παράσταση θα έβλεπε την ιδανική της στέγη, αρνήθηκε τη συνεργασία κι έτσι το σχέδιο ματαιώθηκε, ή εστω αναβλήθηκε.

Ως επίσημη δικαιολογία προβλήθηκε η έλλειψη... στατικότητας του κτιρίου του καπνεργοστασίου, όμως κάτι μας λέει ότι οι επερχόμενες δημοτικές εκλογές και οι διαφορετικές πολιτικές απόψεις της δημοτικής αρχής και του Ιδρύματος οδήγησαν στο ναυάγιο. Κρίμα γιατί η ιστορία της πόλης δε θα έπρεπε να αποτελεί προεκλογικό παιχνίδι στα χέρια κανενός...

...Και ελπίδες Στην ίδια, όμως, πόλη, το Αγρίνιο, ενώ το παραπάνω σχόλιο μοιάζει αρκετά απαισιόδοξο και μελαγχολικό, υπάρχουν άλλες αφορμές που ισορροπούν τις εντυπώσεις. Ένα άλλο καπνεργοστάσιο, αυτό του Παπαπέτρου, πρόκειται σύντομα να μεταμορφωθεί σε πολιτιστικό ίδρυμα ή μουσείο. Αυτό τουλάχιστον θα γίνει αν ισχύσει τελικά το ενδιαφέρον του Υπουργείου Πολιτισμού για

εξαγορά και διαμόρφωσή του. Λεπτομέρειες προσεχώς...

Αρχείο Μπορεί το Πατρινό Καρναβάλι να έχει μπει για τα καλά στο δεύτερο μισό του δεύτερου αιώνα ζωής του, μπορεί σε πιο οργανωμένη βάση να διανύει ήδη την πέμπτη δεκαετία του, όμως φαίνεται πως ως πόλη «ξεχάσαμε» να καταγράψουμε την ιστορία του. Δεν εξηγείται αλλιώς το γεγονός ότι ο Δήμος αλλά και κάθε άλλος επίσημος φορέας δεν έχει κανένα οργανωμένο αρχείο, είτε αυτό αφορά φωτογραφίες, είτε θέματα όπως ο Κρυμμένος Θησαυρός και άλλες καρναβαλικές δραστηριότητες.

Κάποιες σποραδικές προσπάθειες του Δήμου για κυκλοφορία μεμονωμένων εκδόσεων, καλύπτουν ασφαλώς κάποια κομμάτια του παζλ, όμως δυστυχώς, οτιδήποτε γίνεται δεν μπορεί να μας εγγυηθεί ότι η ιστορία του καρναβαλιού καταγράφεται με έναν αξιόπιστο τρόπο. Ακόμα και οι αμετανήτοι ιδιώτες που επιμένουν να συλλέγουν στιγμές από τις δικές τους εμπειρίες, και οι οποίοι είναι γνωστοί σε όλους, δεν έχουν ποτέ δεχτεί κάποια επίσημη κρούση για αξιοποίηση των συλλογών τους. Αφήστε που ακόμα κι αν δεχτούν, είναι αμφίβολο αν θα εμπιστευτούν τους κόπους τους με ευκολία...

Συνωμοσίες Κάτι η ιστορία με τις εκπομπές του Μάκη Τριανταφυλλόπουλου, κάτι μερικά πράγματα που ειπώθηκαν στην εκδήλωση της «Ελευθεροτυπίας» για την έκδοση του «Ε – Ιστορικά» με θέμα την Πάτρα του 19ου αιώνα, ακούσαμε πολλές φορές την τελευταία περίοδο να γίνεται λόγος για πρόσωπα και πράγματα που «κυνηγούν» ή θέλουν πάση θυ-

οδόντα αντί οδόντος

σία να κάνουν κακό στην Πάτρα.

Ας σοβαρευτούμε... Μπορεί να διεκδικούμε το χρίσμα της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας το 2006, μπορεί να είμαστε Ολυμπιακή Πόλη το 2004, μπορεί όντως αρκετά πράγματα να αλλάζουν τον τελευταίο καιρό, όμως αυτό δε σημαίνει ότι έχουν βάλει στο μάτι την Πάτρα και την καταδιώκουν ζηλεύοντας την επιτυχία της. Όπως διεκδικούμε την πατρότητα σε ό,τι καλό συμβαίνει στην πόλη, πρέπει να παίρνουμε και την ευθύνη όταν κάτι δεν πάει καλά. Κι εν πάσει περιπτώσει, ας λύσουμε πρώτα τα μυστήρια της δικής μας παθογένειας και μετά ας αρχίσουμε την απόδοση ευθυνών.

Ρεαλισμός Η σιδηροδρομική γραμμή να γίνει υπόγεια. Τα δικαστήρια να μεταφερθούν, το διοικητήριο να στεγαστεί στην Εγλυκάδα, η Κανακάρη να διανοιχθεί και οι αρχαιολογικοί χώροι να εννοποιηθούν... Αυτά και άλλα πολλά πρότεινε η μελετητική ομάδα να γίνουν μέχρι το 2006. Θα προλάβουμε; Ασφαλώς όχι. Όταν προσπαθούμε να λύσουμε όλα μας τα προβλήματα μέσα σε 3-4 χρόνια, αυτά παθαίνουμε. Όμως μήπως πρέπει να χρησιμοποιήσουμε την Πολιτιστική, όχι απαραίτητα για να ολοκληρωθούν τέτοιες παρεμβάσεις, αλλά τουλάχιστον για να δρομολογηθούν με τέτοιο τρόπο, ώστε μετά να μην ακυρώνονται;

Στελέχη Όλα καλά κι όλα ωραία με τη μελέτη, το φάκελο υποψηφιότητας και τις άλλες φιλοδοξίες που υπάρχουν στην Πάτρα ενόψει Πολιτιστικής Πρωτεύουσας. Όμως ποιος θα διαχειριστεί όλα τα γεγονότα που πρόκειται να διαδραματιστούν; Ως γνωστόν στην Πάτρα η σχετική εμπειρία είναι ελάχιστη. Άρα; Μήπως πρέπει να αρχίσουμε να εκπαιδεύουμε σχετικά κάποιους νέους ανθρώπους; Γιατί όταν έρθει το 2005 και το 2006 και βρεθούμε προ αδιεξόδου, τότε μην αρχίσουμε να μι-

λάμε για σκανδαλώδη μετάκληση στελεχών από την Αθήνα ή άλλες πόλεις...

Επαγγελματίες Τρεις ακόμα δίσκους παρουσίασε η Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων τον τελευταίο καιρό, συνεργαζόμενη με το συνθέτη Κυριάκο Σφέτσα και το Φεστιβάλ της Λευκάδας που διευθύνει. Επειδή, όμως, η Ορχήστρα μοιάζει να έχει αρκετά αυξημένες δραστηριότητες τον τελευταίο καιρό κι επειδή δεν υπάρχει κάποιος λόγος να... εξαντληθούν ψυχικά και σωματικά τα μέλη της Ορχήστρας στο βωμό του να λέγονται ερασιτέχνες και να μη διογκώνουν τον προϋπολογισμό του Δήμου, μήπως πρέπει κάποια στιγμή να σκεφτούν στη ΔΕΠΑΠ να τους αμοιβουν έστω και κατ'επίφασην επαγγελματικά; Γιατί μόνο οι έπαινοι δυστυχώς δεν αρκούν...

Επανεκδοση Ένα θρυλικό, πια λεύκωμα που αποτελεί σταθερή πηγή αναφοράς για αρκετά χρόνια, ακούγεται πως επανεκδίδεται. Πρόκειται για το βιβλίο «Πάτρα 1900» του Αλέκου Μαρασλή που κυκλοφόρησε πριν μια εικοσαετία περίπου, σε συνθήκες ηρωικές για την τυπογραφία στην περιοχή, και που περιείχε φωτογραφίες, γνωστές καρτ ποστάλ και ιστορικά στοιχεία για την Πάτρα και τα επιμέρους χαρακτηριστικά της. Έτσι θα προστεθεί κι αυτό σε μια σειρά από εκδόσεις που κυκλοφορούν τον τελευταίο καιρό για την Πάτρα, συμπληρώνοντας μια καταγραφή που έχει ακόμα αρκετά κενά.

Φορτηγά Υπεύθυνος για τη χάραξη της επικοινωνιακής πολιτικής του Δήμου Πατρέων ανέλαβε όπως διαβάσαμε ο πρόεδρος του Οργανισμού Νεολαίας και Άθλησης (ΟΝΑΠ) Γιώργος Κοντογιάννης. Κι όπως επίσης διαβάσαμε είχε σαν πρώτο μέλημα να επιμεληθεί της τακτικής του Δήμου απέναντι στην υπόθεση με τα «φρουτάκια» και στη δυσφήμιση της πόλης. Φαίνεται πως τώρα που ο ίδιος έχει πολλά καθήκοντα, ο Δήμαρχος διάλεξε να

τον απαλλάξει από το... άγχος της πληρωμής των (καθόλου ευκαταφρόνητων) χρεών του Οργανισμού που έτσι κι αλλιώς λίμναζαν.

Στην αντιδημαρχία Οικονομικών παραπέμπονται, λοιπόν, πλέον όσοι περιμένουν τα χρήματά τους από τον ΟΝΑ. Κι επειδή όσο να 'ναι, θα αισθάνονται λίγο πιο υπεύθυνα έχοντας απέναντί τους τον αντιδήμαρχο Αλ. Φάκαλο, θα διστάσουν να τον κυνηγήσουν απειλώντας με κατάσχεση το γραφείο και τα υπόλοιπα έπιπλα στο Δημαρχείο. Όχι τίποτε άλλο, αλλά φημολογείται ότι στον ΟΝΑΠ ο τελευταίος που πληρώθηκε το πέτυχε (γιατί περί κατορθώματος πρόκειται) έχοντας το δικηγόρο του να... κραδαίνει το χαρτί της κατάσχεσης και το φορτηγό να έχει ήδη ξεκινήσει την πορεία του προς την Παντανάσσης!

Σχεδία Για μια ακόμα φορά η Δημοτική Βιβλιοθήκη του Αιγίου, μας έστειλε το έντυπο που εκδίδει για τις δραστηριότητες της αλλά και για την πνευματική ζωή της περιοχής. Η «Σχεδία της Αιγιάλειας», γιατί περί αυτού πρόκειται, είναι και πάλι εδώ με αφιέρωμα στην αιγιώτικη λαογραφία, γεμάτη από το μεράκι των δημιουργών της (προεξάρχοντας του ακάματου Αιγιώτη λογοτέχνη Γιάννη Νικολόπουλου) και με έναν καλό λόγο για όλους όσους προσπαθούν να σώσουν στιγμές του πολιτισμού μας... Καλοτάξιδη!

Δραστήριοι Δεν αρκέστηκαν στον πρώτο τους δίσκο τα μέλη του νεανικού συγκροτήματος «Γύρω γύρω». Σπουδάζοντας πάντα στην Πάτρα, τα παιδιά βρίσκονται ξανά στο στούντιο για τη δεύτερη δισκογραφική τους απόπειρα (και πάλι από την αθηναϊκή εταιρεία «Αγκή»), ενώ συνεχίζουν την καλή μουσική παρέα που ξεκίνησαν μαζί με το Νίκο Κυπουργό. Έτσι γράφουν και πάλι μαζί του μουσική για θέατρο, αυτή τη φορά για την παράσταση που θα ανεβάσει στο θέατρο «Ριάλτο» ο

Λευτέρης Βογιατζής. Τόσο οι «Γύρω γύρω» όσο και ο Κυπουργός (που αυτή την περίοδο ολοκληρώνει την παραγωγή του δίσκου του με τις πρόσφατες μουσικές του για τον κινηματογράφο) σχεδιάζουν και ζωντανές εμφανίσεις, ανάμεσά τους και μία στην Πάτρα. Μακάρι...

Αλλάζει; Κάτι φαίνεται να αλλάζει στη σύσταση του κόσμου που κινείται γύρω από τις πολιτιστικές εκδηλώσεις, τουλάχιστον σε ότι αφορά την Πάτρα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η μέρα που το «δ» μαζί με την «Πρωτοπορία» παρουσίαζαν το μυθιστόρημα «Η απόλυτη σιωπή» της Άμπερτ. Άλλες τέσσερις εκδηλώσεις λάμβαναν χώρα σε μια απόσταση μερικών εκατοντάδων τετραγωνικών μέτρων.

Κι ενώ πιο παλιά θα μιλούσαμε για έλλειψη συντονισμού μεταξύ των φορέων που διασπούσαν έτσι το κοινό των 100 ατόμων που μεταφερόταν από εκδήλωση σε εκδήλωση, στη συγκεκριμένη περίπτωση και οι τέσσερις εκδηλώσεις είχαν, τηρουμένων των αναλογιών, αρκετό κόσμο, ίσως περισσότερο από όσο περίμεναν και μάλιστα με αρκετούς από αυτούς που ενανθύνουν στους «συνήθεις ύποπτους» των εκδηλώσεων. Λέτε τελικά να βρισκόμαστε σε μια μεταβατική περίοδο που θα οδηγήσει σε κάτι καλύτερο;

Ο Φάνης Δίπλας μαζί με το Χρήστο Στρέπκο κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας του «Τέλος Πάντων»

Σαν ένα όνειρο...

Το «Τέλος πάντων» της Ερωφίλης Λέκκα θα είναι η παράσταση που θα μας συστήσει το «Λιθογραφείο». Ο Φάνης Δίπλας μάς δίνει εξηγήσεις...

Με ένα σύγχρονο βραβευμένο ελληνικό έργο, με πολλή διάθεση και όρεξη για δουλειά, αλλά κυρίως με την πεποίθηση ότι αυτός ο καινούριος ολοκληρωμένος θεατρικός χώρος της πόλης (ο πρώτος μετά από πάρα πολλά χρόνια) και η καινούρια επαγγελματική θεατρική ομάδα που τον δημιούργησε, θα συναντήσει το κοινό και θα το παρασύρει στις δικές της επιλογές, ξεκινά την Κ. Δευτέρα 18 Μαρτίου η λειτουργία του θεάτρου «Λιθογραφείον».

Κείμενο: Ανδρέας Τσιλίρας
Φωτογραφίες: Γιάννης Βλασταράς

Η θεατρική ομάδα «Βιομηχανική», αφού ολοκλήρωσε τη βασική διαμόρφωση του χώρου (Μαιζώνος 294), αφού λειτουργεί για δεύτερη χρονιά φέτος το θεατρικό της εργαστήρι, παρουσιάζει στις αρχές Μαρτίου το βραβευμένο θεατρικό έργο «Τέλος Πάντων» της Ερωφίλης Λέκκα.

«Μας αρέσει που ξεκινάμε με ένα ελληνικό σύγχρονο κείμενο την καινούρια μας πορεία», λέει ο Φάνης Δίπλας, υπεύθυνος της ομάδας και σκηνοθέτης της παράστασης. «Ήταν ένα από τα πρώτα θεατρικά έργα που διαβάσαμε, πριν δύο περίπου χρόνια. Κι ήταν ανάμεσα στα πολλά ελληνικά έργα που μας είχαν πέσει τότε στα χέρια μας, πριν ακόμα βραβευτεί».

Οι πρωτιές της συγκεκριμένης παράστασης δε σταματούν μόνο στο ξεκίνημα της λειτουργίας του «Λιθογραφείου» και της «Βιομηχανικής» στην Πάτρα. Είναι ακόμα το πρώτο θεατρικό έργο της Ερωφίλης

Λέκκα, η πρώτη επαγγελματική σκηνοθετική απόπειρα του Φάνη Δίπλα, η πρώτη του επίσης φορά που παρουσιάζει δουλειά του στην Πάτρα (μετά από δώδεκα χρόνια θεατρικής εμπειρίας) ακόμα και η πρώτη φορά που το υπουργείο Πολιτισμού διαλέγει να επιχορηγήσει μια θεατρική ομάδα που δεν έχει κάποιο έργο πίσω της.

Πριν λίγους μήνες τα μέλη της «Βιομηχανικής» έμαθαν ότι το υπουργείο θα τους χορηγήσει με 5 εκ. δρχ. την παράσταση, προφανώς θέλοντας να στηρίξει το εγχείρημά τους να έρθουν στην Πάτρα, φτιάχνοντας εκ του μηδενός μια επαγγελματική θεατρική στέγη.

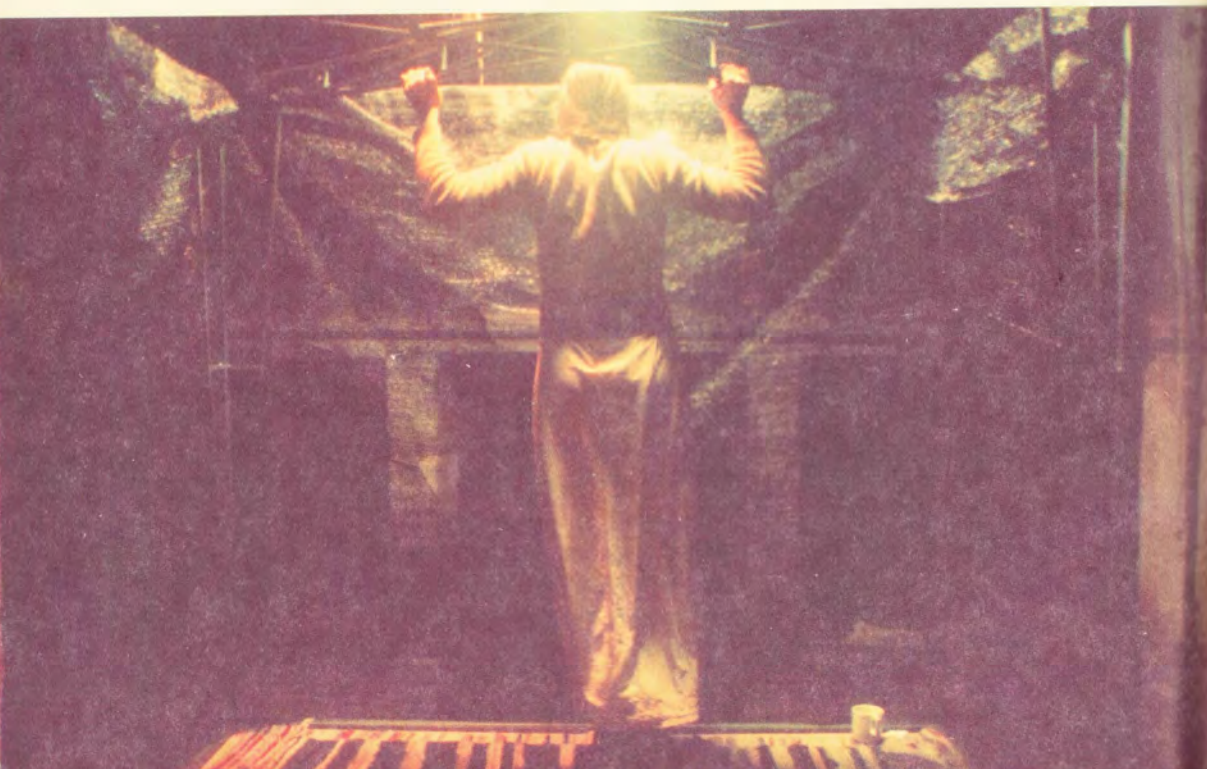
Οι πρόβες ξεκίνησαν το Μάιο, και η πρώτη φάση ήταν σε απόλυτη «στουνιακή» μορφή με ασκήσεις και τρόπους για να αποκτήσουν οι ηθοποιοί όχι μόνο την αίσθηση του χώρου, αλλά και την αίσθηση

του κλίματος της παράστασης. Το κλίμα, άλλωστε, αν κρίνουμε τουλάχιστον από μια πρώτη περιγραφή του έργου, αναμένεται να παίξει και τον καταλυτικό ρόλο και να δώσει το στίγμα της ομάδας.

Παράλληλα με την προκαταρκτική δουλειά έπρεπε φυσικά να στηθεί και το ίδιο το θέατρο, ένα παλιό εγκαταλειμμένο λιθογραφείο, που στην αρχή εξυπηρέτησε μόνο τις στοιχειώδεις ανάγκες του θεατρικού εργαστηρίου. Τα μέλη της «Βιομηχανικής» δούλευαν ταυτόχρονα και στα δύο επίπεδα, γι' αυτό και οι όποιες αναβολές ή καθυστερήσεις παρουσιάστηκαν στο ανέβασμα της παράστασης ήταν μάλλον αναμενόμενες. Το κοινό που θα μπει στο «Λιθογραφείο» για το «Τέλος πάντων» θα δει σίγουρα ένα χώρο υπό διαμόρφωση, μια ολοζώντανη δουλειά σε εξέλιξη.

Θα ήταν καλύτερη η παράσταση αν δε χρειαζόταν να στηθεί ένα καινούριο θέατρο;

«Δεν το ξέρω. Αυτό που ξέρω είναι ότι θα είχα περισσότερο χρόνο και περισσότερη δύναμη, που μου έχει λείψει κάποιες φορές από τις πρόβες. Από την άλλη, όμως, αυτή η προσπάθεια σου δίνει συνολικά μια ενέργεια. Ξέρεις ότι είναι ένα σχέδιο που το ξεκινάς από την αρχή και το ολοκληρώνεις βήμα προς βήμα. Θέλω να παρακολουθώ κάθε στιγμή της δημιουργίας του θεάτρου. Οποιοδήποτε σημείο στο κτίριο κι αν χρησιμοποιείς είναι δικό σου και το έχεις από την πρώτη στιγμή των προβών. Δεν είμαι υπέρ του να ετοιμάζεται μια παράσταση σε ένα δωμάτιο και να μπορείς να τη μεταφέρεις οπουδήποτε αλλού. Όπως κάθε φορά ο σκηνοθέτης δουλεύει με τους ηθοποιούς που έχει, έτσι μαθαίνει να δουλεύει και με το χώρο του...».

Το έργο βγάζει, όπως μας το περιγράφει ο Φάνης, μια μαγική ατμόσφαιρα, καθρεφτίζοντας σε μεγάλο βαθμό και την αίσθηση που θέλει να δώσει η ομάδα στην πρώτη της δουλειά. Όμως αυτό δε σημαίνει ότι όλες οι επιλογές θα έχουν απαραίτητα το ίδιο ύφος. *«Πολύ θα ήθελα σε αυτό το χώρο να ανεβάσω τραγωδία, αλλά αυτή τη στιγμή δεν μπορούμε. Θα παρουσιαστούν και κλασικά κείμενα στο «Λιθογραφείο», όμως τώρα θα δώσουμε το στίγμα μας με το "Τέλος πάντων"...».*

Η ιστορία στο «Τέλος πάντων» μοιάζει με ένα όνειρο. Στο έργο εμφανίζονται τέσσερα πρόσωπα, ανάμεσά τους και ένας... μάγος, που μοιάζει να κινεί τα νήματα, είτε πρωταγωνιστώντας είτε απλώς παρακολουθώντας την εξέλιξη. Αφορά μια οριακή στιγμή μιας κοπέλας, της Ελένης, που βρίσκεται λίγο πριν το τέλος. Γύρω από αυτή τη στιγμή και με τα μάτια αυτής της κοπέλας, χτίζεται όλη η παράσταση, θυμίζοντας σε άλλους κινηματογραφικές στιγμές όπως τα έργα του Τιμ Μπάρτον, και σε κάποιους άλλους προσωπικές εμπειρίες (όλοι μας δεν έχουμε δει ένα όνειρο που θα ορκιζόμασταν ότι το ζήσαμε;).

Το κείμενο της Λέκκα διασκευάστηκε κατάλληλα από την ίδια και το Φάνη Δίπλα για τις ανάγκες της παράστασης, όμως θα εκδοθεί από τη «Βιομηχανική» και σαν αυτόνομο θεατρικό κείμενο. Τα σκηνικά (το σκηνικό χώρο πιο σωστά) και τα κοστούμια έκανε ο Μανόλης Καρυωτάκης, τη μουσική έγραψε το συγκρότημα «Μονίτορ» (πιθανώς να κυκλοφορήσει και σε CD με παραγωγή της «Βιομηχανικής»), τα φώτα επιμελήθηκε ο Ανδρέας Τρύφωνας, ενώ ο Χρήστος Στρέπκος συμμετείχε και στη σκηνοθεσία.

Στη σκηνή θα βρίσκονται οι ηθοποιοί Ρηνιώ Κυριαζή (Ελένη), Δήμητρα Αγκλιάτη (Βένα), Χρήστος Στρέπκος (Φάνης) και ο Ουρουγουανός Camilo Bentancor (Μάγος).

Το «Τέλος πάντων» θα ανέβει από την Καθαρά Δευτέρα (18 Μαρτίου) για περίπου πενήντα παραστάσεις, ενώ αμέσως μετά θα ξεκινήσει να υλοποιείται ο προγραμματισμός της ομάδας. Ο χώρος θα ανοιχτεί σε συνεργασίες (είτε παραγωγές της «Βιομηχανικής», είτε μετακλήσεις), ενώ και τα μέλη της ομάδας θα έχουν εκεί μια στέγη για την προσωπική τους έκφραση, χωρίς να αποκλείεται η ομάδα να παρουσιάσει δουλειά της και σε άλλους χώρους ή σε συμπαραγωγή με άλλες ομάδες.

Πέρα από την όποια μαγική ατμόσφαιρα που βγάζει το κείμενο, υπάρχει η ομαδικότητα που χαρακτηρίζει όλη τη δουλειά της «Βιομηχανικής». Κι αυτό έρχεται σε αντίθεση τόσο με αυτά που έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε στην Πάτρα, όσο και με το θεατρικό στάτους της Αθήνας (με τις ομάδες των δύο ή τριών ατόμων το πολύ να δημιουργούν αυτόνομους θιάσους), όσο και με την τάση που έχουν παραδοσιακά ομαδικές καλλιτεχνικές δουλειές (π.χ. θέατρο «Εμπρός») να διασπώνται σε ολοένα και μικρότερα κομμάτια, τις πιο πολλές φορές εξαιτίας προσωπικών διαφωνιών και δεσμεύσεων.

Camilo Bentancor

«Ξέραμε ότι στην Πάτρα δεν έχει επιχειρηθεί πάλι κάτι παρόμοιο κι αυτός ήταν ο λόγος που ήρθαμε ως εδώ. Όμως και στην Αθήνα να δουλεύαμε, κι εκεί θα ανεβάζαμε το «Τέλος πάντων», κι εκεί θα δουλεύαμε με τον ίδιο τρόπο. Ο κανόνας, πάντως, λέει πως οι πολυπληθείς ομάδες γενικά στην πορεία «σπάνε». Όμως εδώ στη «Βιομηχανική» έχουμε μόνο δεσμούς δουλειάς, δεν υπάρχουν αμοιβαίες υποσχέσεις εξασφάλισης. Ο καθένας μπορεί να δουλέψει και κάπου αλλού...»

Ρηνιώ Κυριαζή, Δήμητρα Γκλιάτση και Χρήστος Στρέπκος, επί σκηνής

Οι φωτογραφίες που συνοδεύουν το κείμενο ανήκουν σε ένα από τα μέλη της «Βιομηχανικής», το φωτογράφο Γιάννη Βλασταρά

Λίγο πριν την «τυπική» ανάθεση του χρίσματος...

Η Πολιτιστική... σοβαρεύτηκε (;)

Οι φανατικοί του «δ» θα θυμούνται τι γράφαμε περίπου από τις ίδιες σελίδες, πριν τρία σχεδόν χρόνια αναφερόμενοι για πρώτη φορά στο θέμα της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης. «...Μπορεί η Πάτρα να γίνει Πολιτιστική Πρωτεύουσα κανονικά το 2006. Μπορεί και όχι. Όμως το πόσο εύκολα μπορεί να παίζει κανείς με τέτοια θέματα είναι όντως εντυπωσιακό».

Δεν αλλάζουμε ούτε κατά μία μοίρα και τώρα τη γνώμη μας. Όμως έχουμε μια εικόνα που μας κάνει ελάχιστα πιο αισιόδοξους. Βλέπουμε όλο και λιγότερους ανθρώπους και παράγοντες να «παίζουν» με το θέμα της Πολιτιστικής. Είτε από συναίσθηση της απειρίας τους, είτε από προσωπική στρατηγική, αρκετοί είναι αυτοί που δεν ασχολούνται με το θέμα, περιμένοντας πιθανώς να ξεκαθαρίσει το τοπίο.

Κι όσο γι' αυτούς που επιμένουν να ασχολούνται, σοβαρά ή μη, με το θέμα, έχουν πια να αντιμετωπίσουν την δημόσια κριτική των απόψεών τους, γεγονός που δεν μπορεί παρά να τους κάνει πιο συγκρατημένους.

Στο μεταξύ σε λίγες μέρες από την ημερομηνία έκδοσης του περιοδικού (πιθανότατα στις 20 Φεβρουαρίου) η Πάτρα θα παρουσιάσει σε ειδική εκδήλωση στις Βρυξέλλες την υποψηφιότητά της, ενώ λίγο μετά θα έρθει στην πόλη η κριτική επιτροπή των εμπειρογνομόνων, και κάποιες εβδομάδες αργότερα θα μάθουμε την τελική απόφαση.

Ρίξαμε μια πρώτη ματιά στη μελέτη που έγινε ενόψει του 2006, όσο και στο φάκελο που καταθέσαμε στην

ευρωπαϊκή Ένωση. Παρουσιάζοντας τα βασικά τους στοιχεία, μιλήσαμε με τον επικεφαλής των μελετητών Πέτρο Συναδινό για κάποιες διευκρινήσεις, αλλά και για να μοιραστούμε τους φόβους που όλοι έχουμε ή συζητάμε στην Πάτρα.

Τα σχόλια ανήκουν σε σας. Εμείς από την πλευρά μας θα μεταφέρουμε (σχολιασμένη ή ασχολίαστη) στο μέτρο του δυνατού, κάθε δημόσια τοποθέτηση ή απάντηση, ξεκινώντας από τώρα μια συνεπή καταγραφή των παραμέτρων και της εξέλιξης της διαδικασίας ως το 2006.

ΠΕΤΡΟΣ ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ

«Η Πάτρα θα έπρεπε έτσι κι αλλιώς να έχει διεκδικήσει την Πολιτιστική»

Ο επικεφαλής των μελετητών για το φάκελο υποψηφιότητας απαντά στους φόβους και τους πιθανούς κινδύνους της προετοιμασίας προς το 2006

Συνέντευξη στον Ανδρέα Τσιλίρα
Φωτογραφία: Βίκυ Σπυρίδωνος

Θεσμοί, θωράκιση, αισιοδοξία, ρεαλισμός... Λέξεις – κλειδιά στη φιλοσοφία της προετοιμασίας της πόλης προς την Πολιτιστική Πρωτεύουσα, έτσι τουλάχιστον όπως τη βλέπει ο Πέτρος Συναδινός. Αρχιτέκτονας, επικεφαλής των μελετητών του φακέλου για την Πολιτιστική, δεν ασχολείται με το αντικείμενο μόνο εξαιτίας της καταγωγής του από την Πάτρα, αλλά και λόγω της γενικότερης εμπειρίας του από μεγάλες διοργανώσεις.

Τον συναντήσαμε στα γραφεία της εταιρείας «Δέκαθλον» στην Αθήνα, μία μέρα πριν έρθει στην Πάτρα για να παραδώσει στο Δήμαρχο το δεύτερο και τελευταίο μέρος της μελέτης που συντόνισε για λογαριασμό της κοινοπραξίας «Πάτρα 2006». Προτιμήσαμε να επικεντρώσουμε τη συζήτηση μαζί του στους φόβους, τις ανησυχίες και τους πιθανούς κινδύνους που κρύβονται πίσω από το εγχείρημα της Πολιτιστικής, αφήνοντας σε δεύτερη μοίρα τα στοιχεία της μελέτης, που έχουν πια γίνει γνωστά έστω και αποσπασματικά (σχετικά στοιχεία σε διπλανές στήλες).

Όταν, το 1998, ανακοινώθηκε για πρώτη φορά η προοπτική για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα, πώς είδατε αυτή την ιδέα; Σκεφτήκατε κι εσείς ότι ήταν ένα προεκλογικό δώρο;

Δεν ξέρω ποιες σκοπιμότητες εξυπηρετούσε. Κατά σύμπτωση όταν ανακοινώθηκε η υποψηφιότητα από τους κ. Βενιζέλο, Καραβόλα και Φούρα. Ήμουν κι εγώ τότε στην Πάτρα, ως ένας από τους ανθρώπους που ήταν έμπειροι σε τέτοια θέματα. Ήταν όμως μια δικαίωση ενός στόχου που έτσι κι αλλιώς έπρεπε να έχει η Πάτρα στο πρόγραμμά της. Μόνο με τέτοιες ευκαιρίες γίνονται έργα σε μια περιοχή, αναταράζονται τα λιμνάζοντα ύδατα και τα ανακλύπτοντα οφέλη σε όλα τα επίπεδα είναι περισσότερα από τα προβλήματα που δημιουργούνται...

Αναταράχτηκαν στ' αλήθεια τα ύδατα στην Πάτρα;

Σαφέστατα όχι. Είναι, όμως φυσιολογικό αυτό. Όσο κι αν θα θέλαμε μεγαλύτερη κινητοποίηση και πληροφόρηση του κόσμου, δεν έγιναν περισσότερα ή λιγότερα πράγματα από όσα έγιναν αλλού. Εδώ με τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας, δύο χρόνια πριν, δεν έχουμε καταφέρει να συλλάβουμε το μέγεθος και να προετοιμαστούμε...

Οι φορείς όμως του πολιτισμού δε θα έπρεπε να έχουν αρχίσει να προγραμματίζουν τη δράση τους;

Η περίοδος της διεκδίκησης είναι πάντα μια «γκρίζα ζώνη» όπου παίζουν πολλοί παράγοντες. Πολιτικοί, οικονομικοί και επικοινωνιακοί. Εξαρτάται από την κοινωνία το αν θα έχει ή θα απαιτεί περισσότερη συμμετοχή. Δε νομίζω όμως πως η εικόνα που υπάρχει στην Πάτρα προδικάζει τις εξελίξεις που θα υπάρξουν από τη στιγμή που η πόλη θα ανακηρυχτεί Πολιτιστική Πρωτεύουσα. Τότε οι φορείς όντως θα κινητοποιηθούν.

Υπάρχει, πάντως, ένας φόβος ότι δε θα εξαρτηθούν και πολλά πράγματα από τους Πατρινοίς το 2006. Είναι μόνο θέμα του προσώπου που θα επιλεγεί;

Είναι ζήτημα του φορέα που θα δημιουργηθεί και του πόσο καλά θεσμικά κατοχυρωμένος θα είναι. Η αντίληψη που υπάρχει στο Δήμο και το υπουργείο Πολιτισμού μιλά για αποκέντρωση των δραστηριοτήτων. Ο οργανωτικός φορέας της Πολιτιστικής θα έχει απλώς συντονιστικό ρόλο και θα αναθέτει δράσεις στους επιμέρους φορείς, χωρίς να έχει την άμεση ευθύνη του συνόλου του προϋπολογισμού. Κάτι τέτοιο θα γίνει τόσο στον τομέα των εκδηλώσεων όσο και σε αυτόν των έργων.

Μιλήσαμε κιόλας για ονόματα κι εδώ στην Πάτρα έχει αρχίσει έντονη η ονοματολογία. Δε συμμερίζεστε όμως την άποψη που λέει ότι στις μεγάλες διοργανώσεις, αυτοί που αναλαμβάνουν πρώτοι είναι και αυτοί που... παραιτούνται; Μήπως είναι ακόμα νωρίς για να ψάξουμε σοβαρά για τον επικεφαλής της Πολιτιστικής;

Όλα θα εξαρτηθούν από την κατάλληλη θεσμική θωράκιση του φορέα που θα διασφαλίζει τη συνέχεια και την αποτελεσματικότητα του έργου που θα παραχθεί. Από εκεί πρέπει να ξεκινήσουμε κι όχι από τα πρόσωπα.

Ολοκληρώνοντας το φάκελο της υποψηφιότητας της Πάτρας, είναι προφανές ότι εξωραΐσατε την εικόνα της πόλης στους Ευρωπαίους ή τουλάχιστον αναφέρατε μόνο τα θετικά στοιχεία. Ποια είναι, όμως, τα σημαντικότερα αρνητικά;

Είναι προφανές ότι, όπως γίνεται παντού, τα αρνητικά στοιχεία τα κρατήσαμε για τους εαυτούς μας. Δεν εξωραΐσαμε την εικόνα της πόλης, αλλά πιστέψαμε στις προοπτικές που ανοίγονται στη δεκαετία αυτή για την Πάτρα και η οποία προβλέπεται πολύ ζωντανή. Μη βλέπουμε μόνο την ασχήμια της Πάτρας, ας δούμε και τις ομορφίες της... Ο φάκελος δεν απευθυνόταν στους πολίτες της Πάτρας αλλά στους Ευρωπαίους, τους οποίους θέλαμε να πείσουμε ότι έχουμε τα εχέγγυα για να διοργανώσουμε μια πολύ καλή Πολιτιστική Πρωτεύουσα...

Παρ' όλ' αυτά, τα αρνητικά σημεία δεν είναι μυστικά. Συνδέονται με την ανάγκη για μεγάλα έργα υποδομής στο κυκλοφοριακό, για ένα «λίφτινγκ» μεγάλης κλίμακας που θα αφορά στην αισθητική και την ποιότητα ζωής της, για την επίτευξη των έργων στο νέο λιμάνι, αλλά και για στοιχειώδη έργα πολιτιστικής

υποδομής: ένα ανοιχτό θέατρο 3000 θέσεων, δύο νέα κλειστά θέατρα, ριζική ανανέωση στον «Απόλλωνα», αναμόρφωση παραδοσιακών χώρων (Φιλαρμονική, Διακειδίου, Αχάια Κλάους κ.τ.λ.).

Είναι, όμως θέμα της Πολιτιστικής να μας λύσει το κυκλοφοριακό ή την ποιότητα ζωής; Μήπως αυτά θα έπρεπε να είναι προαπαιτούμενα;

Υπάρχει μια ψυχολογία σε όλες τις πόλεις που αναλαμβάνουν μεγάλες διοργανώσεις, ότι θα λυθούν αυτομάτως όλα τους τα προβλήματα. Αυτό θα γίνει και στην Πάτρα. Θα υπάρξει ένας μαξιμαλισμός προτάσεων και στον επίπεδο των έργων και σε αυτό των εκδηλώσεων. Στο τέλος, όμως, θα επικρατήσει ο ρεαλισμός και θα επιλεγούν έργα που είναι απαραίτητα και που δεν υπήρχε καμία περίπτωση να πραγματοποιηθούν αν δεν υπήρχε η προοπτική της Πολιτιστικής.

Αυτό σημαίνει, όμως, ότι θα πρέπει να βρεθούν κι από αλλού χρήματα, κι όχι μόνο από τον προϋπολογισμό της Πολιτιστικής...

Η Πολιτεία πρωτίστως θα πρέπει να δώσει περισσότερα χρήματα στην πόλη. Όμως κι ο Δήμος θα πρέπει να προσαρμόσει τα προγράμματά του προς το 2006. Όσο για τους ιδιώτες, οφείλουν κι αυτοί να κάνουν έναν ξεχωριστό προγραμματισμό. Πολλές φορές ξεχνάμε ότι το 2006 δε θα γίνουν μόνο οι εκδηλώσεις του Δήμου, αλλά κι αυτές των ιδιωτών. Σε αυτές τις εκδηλώσεις η Πολιτιστική θα έχει αυξήσει και τον ανταγωνισμό, αλλά και την «πελατεία», το κοινό δηλαδή στο οποίο θα απευθύνονται. Αυτό θα είναι τελικά υπέρ του πολίτη.

Δε φοβάστε ότι μπορεί να έχουμε επανάληψη της σκανδαλολογίας που ταλαιπώρησε τη Θεσσαλονίκη; Είμαστε και λίγο άπειροι στην Πάτρα στο να διαχειριζόμαστε μεγάλα γεγονότα...

Γι' αυτό επιμένω στη νομική θωράκιση του οργανωτικού φορέα. Φυσικά και φοβάμαι τη σκανδαλολογία. Πιστεύω, όμως, ότι η Πάτρα έχει τα αντανάκλαστικά, μια κουλτούρα και μια παράδοση και θα συνειδητοποιήσει έγκαιρα ότι μια δυσφήμιση της Πολιτιστικής, θα είναι δυσφήμιση της πόλης κι όχι του θεσμού. Εξάλλου, ακόμα και στη Θεσσαλονίκη, που σε αυτό τον τομέα είναι παράδειγμα προς αποφυγή, όλοι συνειδητοποιήσαν αργότερα πως η δραστηριότητα του 1997 ήταν κάτι που δεν πρόκειται να επαληθευθεί στην πόλη.

Αυτό είναι όμως κι ένα ζητούμενο της Πολιτιστικής. Τι θα μείνει μετά το 2006;

Θα παραμείνουν νέοι θεσμοί οι οποίοι θα λειτουργήσουν και προς όφελος της αύξησης της πολιτιστικής δραστηριότητας στην πόλη, ενώ οι παλιοί θεσμοί θα έχουν πια εμπλουτιστεί με στελέχη που θα έχουν εμπειρία σε μεγάλες διοργανώσεις και θα έχουν έρθει σε επαφή με ρεύματα του εξωτερικού.

Αν σκεφτείτε ότι αυτή τη στιγμή επιστήμονες από όλη την Ευρώπη ασχολούνται με την έρευνα πάνω στις επιδράσεις του θεσμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας στις χώρες όπου φιλοξενήθηκε, θα καταλάβετε ότι κάτι αφήνει μια τέτοια διοργάνωση κάθε χρόνο. Βέβαια υπάρχουν πόλεις στις οποίες η Πολιτιστική δεν άφησε μεγάλα χνάρια. Εμείς φιλοδοξούμε ότι στην Πάτρα θα αφήσει μεγάλα χνάρια και θα αφορούν στην υποδομή, τους νέους θεσμούς, την αύξηση του κοινού και στην τουριστική προβολή της πόλης.

Αν παραλληλίσουμε, σε άλλη κλίμακα, την Πολιτιστική με το Διεθνές Φεστιβάλ των πρώτων χρόνων, θα δούμε ότι και τότε μιλούσαμε για κάτι μεγάλο για την Πάτρα, πήγε πολύ καλά, διαφήμισε την πόλη... Όμως τώρα τι έχει μείνει απ' αυτό; Ο θεσμός είναι εδώ και χρόνια σε απόλυτη παρακμή...

Τέτοιοι κίνδυνοι πάντα ελλοχεύουν. Όμως υπάρχει και το αντίστροφο ερώτημα. Υπήρχε περίπτωση να ξαναφρεσκάρουμε την ιστορία του Φεστιβάλ, να την ορίσουμε σε άλλες βάσεις με καλύτερη χρηματοδότηση, χωρίς την πρόκληση της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας; Υπήρχε περίπτωση να προωθηθεί το θέμα του Αρχαιολογικού Μουσείου ή του Μουσείου Λαϊκής Τέχνης χωρίς την πίεση του 2006; Νομίζω πως με αφορμή την Πολιτιστική θα ξανασυζητηθεί συνολικότερα το θέμα του πολιτισμού.

Στη μελέτη κάνετε λόγο για ένα βασικό προϋπολογισμό της τάξης των 125 περίπου εκατομμυρίων ευρώ. Υπάρχει περίπτωση μια κακή οικονομικά διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 να ρίξει τον προϋπολογισμό της Πολιτιστικής εντελώς έξω καθώς η Πολιτεία δε θα διαθέτει πια αρκετά χρήματα;

Δεν είναι φυσαρμόνικα ο προϋπολογισμός να ανοίγει και να κλείνει. Αν οργανωθεί ο φορέας κι αν υπάρχει η θεσμική κατοχύρωση της διαχείρισης των χρημάτων, τότε δε θα υπάρχει πρόβλημα. Ακόμα και η Θεσσαλονίκη με όλα όσα συνέβησαν, διατήρησε το οικονομικό πλαίσιο που είχε αρχικά εγκριθεί.

Όμως εκτός από τον πολιτισμό υπάρχουν και οι δημόσιες σχέσεις. Έχω την πεποίθηση πως στην Πάτρα δεν ξέρουμε να «πουλάμε» τον εαυτό μας, δεν έχουμε τη γνώση της επικοινωνιακής στρατηγικής πάνω στον πολιτισμό...

Αυτό είναι ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν όλες οι πόλεις και όλοι οι φορείς που δεν έχουν τη σχετική εμπειρία. Ακόμα και το Μέγαρο Μουσικής τον πρώτο καιρό είχε πρόβλημα στελεχών. Ασχολήθηκε, όμως, μεθοδικά, έδωσε υποτροφίες, εκπαιδύσε στελέχη και τώρα διαθέτει μια αρκετά αξιόλογη ομάδα. Παράλληλα υπάρχει πάντα και η δυνατότητα «μπολιάσματος» με στελέχη από άλλες πόλεις ή και από άλλες χώρες. Στην Πάτρα το έχουμε ήδη κάνει στη μουσική με επιτυχία (Σ.Σ. Ορχήστρα Πατρών). Είναι μεγάλη πρόκληση ο θεσμός της Πολιτιστικής και πολλοί θα είναι αυτοί που θα θέλουν να δουλέψουν, ακόμα και εθελοντικά. Εξάλλου υπάρχουν και τώρα αξιόλογοι άνθρωποι στην Πάτρα που ασχολούνται με τον πολιτισμό, όπως υπάρχουν και πολύ σοβαρές προσπάθειες. Τέτοιες προσπάθειες, όπως αυτή που κάνετε εσείς στο περιοδικό, θα πρέπει να ενισχυθούν από την Πολιτιστική, όχι στο επίπεδο της συναλλαγής, αλλά σαν μια συνεργασία με ανθρώπους που έχουν εμπειρία και διάθεση.

Από την παρουσίαση του πρώτου μέρους του φακέλου μέχρι σήμερα, έχει δοθεί η εικόνα ότι προχωρούσατε παράλληλα με το Δήμο, χωρίς καμία συνάντηση. Δημοσιοποιήθηκαν μάλιστα και σχετικές κόντρες ή υπονοούμενα...

Όπως δόθηκε μια τέτοια εικόνα. Όμως αυτό συνέβη γιατί στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα δεν υπήρχε η ανάγκη θεσμοθετημένων τακτικών συναντήσεων με τα στελέχη του Δήμου. Ήταν μια περίοδος που έπρεπε να κλειστούμε στο γραφείο μας και να συντάξουμε τις προτάσεις. Η συνεργασία μας με το Δήμο πήγε καλά, όμως από κει και πέρα ο Δήμος κάνει τις δικές του ενέργειες. Δε δεσμεύουμε το Δήμο με τις προτάσεις μας, ούτε είναι απαραίτητο οι κινήσεις του Δήμου να εξαρτώνται από μας. Όλοι κρινόμαστε εκ του αποτελέσματος. Εμείς είμαστε πεισμένοι ότι έχουμε κάνει μια σωστή δουλειά...

Από την πλευρά του, το υπουργείο Πολιτισμού εμπιστεύεται την πόλη; Όταν πριν ένα χρόνο ήρθε στην Πάτρα ο κ. Βενιζέλος έδειξε μάλλον πως δεν την εμπιστεύεται.

Δεν ξέρω αν τότε δεν την εμπιστευόταν, πάντως τώρα η μεγαλύτερη απόδειξη γι' αυτό το θέμα είναι η υπογραφή του υπουργού μπροστά από το φάκελο της Πολιτιστικής.

Ανάλογη, φαντάζομαι θα είναι η απάντηση αν σας ρωτήσω πώς σχολιάζετε το γεγονός πως αρχικά ο κ. Βενιζέλος και αρκετοί ακόμα εδώ στην Πάτρα φαινόταν αντίθετοι με τη σκοπιμότητα μιας μελέτης σαν κι αυτή που κάνατε για την Πάτρα, ειδικά όταν υπάρχει η εντύπωση πως το χρίσμα ήταν δεδομένο και η διαδικασία τυπική...

Δεν ξέρω τέτοια δήλωση του υπουργού και άρα δεν μπορώ να την κρίνω... Νομίζω πάντως πως οι πολίτες στην Πάτρα είναι έτοιμοι να κρίνουν και να καταλάβουν αν μια σοβαρή υπόθεση όπως η Πολιτιστική χρειάζεται ή όχι επαγγελματική υποστήριξη.

Υπάρχει όμως μια προσπάθεια μηδενισμού. Διαβάζω τακτικά στις εφημερίδες ότι «δεν έγινε και τίποτα σπουδαίο με τη μελέτη», ότι «κερδίσαμε άνευ αντιπάλου» ή ότι «η πόλη δεν είπε τη γνώμη της». Αυτά τα θεωρώ εν πολλοίς ανοησίες. Όλους αυτούς τους μήνες κινητοποιήθηκαν κάποιοι άνθρωποι και αρκετοί φορείς, ήρθαν στο φως αρχεία, δούλεψαν οι υπηρεσίες του Δήμου, και ό,τι υπήρχε ως πρόταση κατατέθηκε και έχει καταγραφεί. Η άποψη της κοινωνίας έχει εκφραστεί. Αυτό που χρειάζεται πλέον είναι να θωρακίσουν οι ίδιοι οι Πατρινοί το θεσμό ώστε όποιος αναλάβει να έχει την αίσθηση ότι η πόλη αγκαλιάζει την προσπάθειά του...

Ας γίνουν, έστω και αργά...

Ένα ήταν πάντα το βασικό επιχείρημα που υποστήριζαν όλοι όσοι ήταν αντίθετοι στη διαδικασία εκπόνησης της μελέτης ενόψει του 2006. Έλεγαν πολύ απλά ότι αφού ήταν σχεδόν σίγουρο από την αρχή ότι θα είμαστε η Πολιτιστική Πρωτεύουσα, αφού δεν είχαμε αντίπαλο για το χρίσμα, τότε δε χρειαζόμασταν παρά μία τυπική μελέτη, που θα ανταποκρινόταν στις γραφειοκρατικές απαιτήσεις των Βρυξελλών.

Σωστά όλ' αυτά μόνο που θα ταίριαζαν περισσότερο σε μία πόλη που έχει έτσι κι αλλιώς ένα στρατηγικό στόχο για τον εαυτό της, που έχει καταγράψει συστηματικά το παρελθόν και το παρόν που έχει ιεραρχήσει τις ανάγκες της για το άμεσο και το απώτερο μέλλον. Και μια τέτοια πόλη δεν είναι σίγουρα η Πάτρα...

Ως μελέτη γενικότερης χρηστικότητας πρέπει να αντιμετωπίσουμε αυτή που έγινε με την ευκαιρία της προετοιμασίας του φακέλου για το 2006. Γιατί αν τη δούμε διαφορετικά, τότε μια ματιά μόνο στους οκτώ φακέλους που ετοίμασε η μελετητική κοινοπραξία «Πάτρα 2006», θα μας κάνει να πιστέψουμε ότι λίγα από όσα περιγράφει προλαβαίνουμε να πραγματοποιήσουμε, άρα ας μην κάνουμε μεγάλα όνειρα.

Μπορεί οι 146 πολιτιστικές εκδηλώσεις σε 47 διαφορετικές ενότητες και σε 25 διαφορετικά συγκροτήματα ανοιχτών και κλειστών χώρων να γίνουν τελικά, όμως ποιος βάζει στόιχημα ότι θα γίνουν μέχρι το 2006 το τραμ, η ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων της Αγίου Γεωργίου, η υπογειοποίηση της σιδηροδρομικής γραμμής, η δημιουργία του διοικητηρίου στην Εγλυκάδα και άλλες μεγάλες παρεμβάσεις; Ασφαλώς λίγοι...

Αντίθετα μπορούν με καλή θέληση να πραγματοποιηθούν οι απαραίτητες παρεμβάσεις στη λι-

μενική ζώνη (κατασκευή του ανοιχτού θεάτρου πίσω από το κάμπινγκ της Αγιάς, δημιουργία ενός λειτουργικού χώρου σύγχρονης αρχιτεκτονικής στο Μόλο, αξιοποίηση του Λαδόπουλου για δύο νέα κλειστά θέατρα και πολυχώρους κ.τ.λ.), ώστε να γίνει και πάλι η θάλασσα ο βασικός άξονας της πόλης.

Η Πολιτιστική Πρωτεύουσα δεν μπορεί παρά να είναι η αφορμή για να ξαναδεί η Πάτρα πιο σοβαρά τις βασικές της υποδομές και να διεκδικήσει τα χρήματα που χρειάζεται, έστω κι αν τα αντίστοιχα έργα δε θα προλάβουν να πραγματοποιηθούν ως το 2006. Δεν είναι βέβαια εξ αντικειμένου το γεγονός που θα λύσει όλα μας τα προβλήματα, όμως μπορεί να είναι η αρχή. Κι αν κερδίσουμε και τη διοργάνωση των Μεσογειακών Αγώνων του 2009, τότε οι αφορμές πολλαπλασιάζονται, αρκεί να μην χάσουμε τις ευκαιρίες, όπως με τους Ολυμπιακούς Αγώνες, για τους οποίους ακόμα δεν έχει γίνει κανένα σοβαρό έργο στην πόλη.

Στο κάτω κάτω, ας είναι αυτές οι ευκαιρίες ένα μέσο για να διεκδικήσουν κάποιοι –όσοι βρεθούν σε «προνομιακές» θέσεις– την υστεροφημία τους. Γιατί ποιος μπορεί να πει ότι τα τελευταία είκοσι χρόνια κάποιος από τους αιρετούς τοπικούς άρχοντες μπορεί να καυχηθεί ότι άλλαξε την πόλη και της έδωσε ένα στόχο για το μέλλον;

Η μελετητική ομάδα

Τη μελετητική ομάδα της κοινοπραξίας «Πάτρα 2006» που εκπόνησε τη μελέτη αποτελούσαν οι:

• ΔΕΚΑΘΛΟΝ Α.Ε.:

Χρ. Κούρτης, MSc Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος
Π. Συναδινός, Δρ. Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος
Δ. Παπάζογλου, Πολεοδόμος – Μηχανικός
Ε. Γουλιά, MA Θεατρολόγος, Πολιτιστική διαχειρίστρια
Σ. Ζώτος, Γραφίστας
Αλ. Αντίοχος, Οικονομικά

Η ΔΕΚΑΘΛΟΝ Α.Ε. είχε αναλάβει τον σχεδιασμό της παραγωγής των παραδοτέων και της εμπλοκής των εταίρων, των μελετητών και των υπεργολάβων στην παραγωγή τους, τον έλεγχο υλοποίησης του ανωτέρω σχεδιασμού, τη διαχείριση και τον συντονισμό του Έργου, καθώς και την εποπτεία, επιμέλεια και τελική ευθύνη των παραδοτέων. Οι μελετητές της είχαν επιφορτιστεί με τα κεφάλαια της μελέτης που άπτονται ζητημάτων Πολεοδομίας, Δικτύων υποδομής και Πολιτιστικού Σχεδιασμού.

• PLANET REGIONAL Α.Ε.:

Ν. Μανωλόπουλος, Δρ. Πληροφορικής
Κ. Κυριαζής, Δρ. Χημικός Μηχανικός
Γ. Γιαννακόπουλος, Μηχανολόγος Μηχανικός
Ηλ. Πατσούλης, Οικονομολόγος
Κ. Μελαχροινός, Οικονομολόγος

Η PLANET REGIONAL Α.Ε. έχει αναλάβει τον σχεδιασμό της παραγωγής των παραδοτέων και της εμπλοκής των εταίρων, των μελετητών και των υπεργολάβων στην παραγωγή τους, τον έλεγχο υλοποίησης του ανωτέρω σχεδιασμού, τη διαχείριση και τον συντονισμό του Έργου, την εκπροσώπηση της «Πάτρα 2006» έναντι του Δήμου Πατρέων, καθώς και την οργανωτική υποστήριξη της μελετητικής ομάδας.

• Χ. Γιαννοπούλου, Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος – Χωροτάκτης Μηχανικός: Χωροταξικά – Ρυθμιστικά.

• Μ. Τζαβαλά, Αρχιτέκτων Μηχανικός: Πολεοδομικά – Ρυμοτομικά.

• Κ. Φαρμάκη, Αρχιτέκτων Μηχανικός: Αρχιτεκτονικά κτιριακών έργων.

• Πάνος Θεοδωρίδης, Συγγραφέας – Ειδικός Σύμβουλος Ιστορίας & Διαχείρισης Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων: Πολιτιστικός Σχεδιασμός, Στατιστική και τοπολογική ανάλυση της ευρωπαϊκής εμπειρίας.

• Ευ. Στιβανάκη, Λέκτωρ του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών: Ιστορία, Πολιτισμός της Πάτρας.

• e-Decathlon Α.Ε.: Επικοινωνιακή πολιτική και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας.

• Λ. Λογοθέτης, φωτογράφος.

• Θεόδωρος Παπαθεοδώρου, Καθηγητής Τμήματος Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών & Πληροφορικής Πανεπιστημίου Πατρών: Δημιουργία ιστοσελίδας της «Πάτρας Πολιτιστικής Πρωτεύουσας 2006».

• Σ. Σωτηριάδης: Περιβαλλοντικά.

• ΑΓΡΟΣΗΒ: Σ. Καρανικολός & Συνεργάτες Ο.Ε. ΠΑΤΡΑ – ΥΛΩΡΙΚΗ Ε.Ε.: Φυτοτεχνικά.

• ΕΚΒΑΣIS–Βίκυ Ζουμή–Σταύρου: Δημόσιες σχέσεις, Οργανωτική–Επικοινωνιακή υποστήριξη.

Ιστορίες μιας άλλης Ελλάδας

Του Ανδρέα Τσιλίρα

Τόλμη, χιούμορ, σάτιρα, καυστικότητα, νεύρο, αλήθειες που πονάνε, συναισθήματα... Φράσεις και ιδιότητες που θα ταίριαζαν περισσότερο σε μια κριτική ενός θεατρικού έργου, μιας ταινίας ή ενός μυθιστήματος. Αν όμως πρόκειται για ένα βιβλίο που χωρίς να το λέει μοιάζει να είναι επιστημονικό και με σύγχρονο ακαδημαϊκό ύφος;

Υπάρχουν ευτυχώς κάποιοι επιστήμονες που διάλεξαν να μην παρασυρθούν απόλυτα από την αυστηρότητα και την ακαμψία του ακαδημαϊκού λόγου. Επηρεασμένοι, ίσως, από την τριβή τους στο δημόσιο λόγο και τα κοινά, θέλουν να αποφύγουν τα στεγανά και να προχωρούν σε ρήξεις, καταρρίποντας μύθους και ερχόμενοι σε ρήξη με πρόσωπα που κατά το κοινώς λεγόμενο ίσως και να τα έχουν ανάγκη.

Σ' αυτή τη σειρά των επιστημονών, όντας και ένας από τους πρώτους διδάξαντες, ανήκει και ο Νίκος Μάργαρης. Καθηγητής περιβάλλοντος στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου, δημοσιογράφος και διευθυντής σήμερα της ελληνικής

έκδοσης του «National Geographic», αλλά πάνω απ' όλα οικολόγος με έναν εντελώς δικό του τρόπο, κυκλοφόρησε πριν λίγες εβδομάδες ένα βιβλίο που επαληθεύει όσα είπαμε παραπάνω γι' αυτόν και κυρίως κάνει αυτό που θα έπρεπε να κάνουν όλα τα βιβλία και οι μελέτες αυτού του είδους. Απλοποιεί χωρίς να λαϊκίζει.

Το βιβλίο του Νίκου Μάργαρη έχει τίτλο «Οδοιπορικό στο ελληνικό περιβάλλον – Οικολογικά ταξίδια και ιστορίες στην Ελλάδα του 21ου αιώνα», εκδόθηκε από τα «Ελληνικά γράμματα» και παρουσιάζει μια γοητευτική αλλά καθόλου εξωραϊσμένη περιπλάνηση στην Ελλάδα. Όχι στην Ελλά-

δα του τοπίου, της φυσικής ομορφιάς και της ένδοξης ιστορίας, αλλά και στην Ελλάδα των αντιφάσεων, της παράνοιας και της τρέλας (καλής ή κακής).

Με την κυκλοφορία του βιβλίου, ο Νίκος Μάργαρης έκανε και μια ακόμα κίνηση, όχι για εμπορικούς αλλά για εντελώς ουσιαστικούς λόγους. Αποφάσισε να μην προχωρήσει στην επανέκδοση των παλαιότερων συγγραμάτων του για έναν πολύ απλό λόγο. Όλα τα άρθρα και οι μελέτες που έχει κατά καιρούς δημοσιεύσει είτε μέσα από βιβλία είτε μέσα από την παρουσία του σε εφημερίδες και περιοδικά, αποτέλεσαν την ιδανική πρώτη ύλη για την τελευταία του δουλειά.

Οικολογικές διαδρομές και ταξίδια ανά την Ελλάδα έκανε πάντα ο Νίκος Μάργαρης. Κι εκτός από τον ελκυστικό τρόπο με τον οποίο πάντα τα παρουσίαζε, είχε και τις πιο φαινές εμπνεύσεις για τους τίτλους των βιβλίων του. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε: «Μη χαιρετάς τον πλάτανο» «Η Γκόλφω παίζει γκολφ», «Μη σας κλονίζει ο κλωνισμός», «Υπάρχουν και βουνά και κάμποι» κ.τ.λ.

Στο τελευταίο του βιβλίο ο Μάργαρης «Ξαναγράφει» απόψεις και εντυπώσεις, διατηρώντας τις αρχές της αμεσότητας, της ανατροπής και της πρόκλησης. Μιλά για μια σειρά από θέματα από με τα οποία μάθαμε να καταπιανόμαστε όλοι ανεξαρτήτων επιστημονικού υποβάθρου, όταν μιλάμε για οικολογία.

Στο στόχαστρό του βρίσκονται τα γενετικά μεταλλαγμένα προϊόντα, το πρόβλημα του θερμοκηπίου, η ατμοσφαιρική ρύπανση, η αισθητική καταστροφή του περιβάλλοντος, η ανακύκλωση και μια σειρά ακόμα από θέματα εξαιρετικά επίκαιρα. Όμως δεν κυνηγά μάγισσες, ούτε θέλει να τρομάξει κανέναν, δίνοντας όπως φαίνεται μεγάλη σημασία και στην ατομική ευθύνη του καθενός μας.

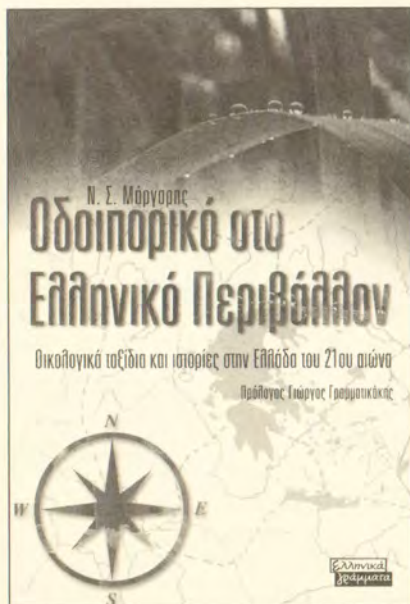
Δεν προκαλεί επιτηδευμένα τον αναγνώστη, αλλά μοιάζει να έχει βάλει ως

στόχο της (συγγραφικής) ζωής του, να καταρρίπτει μύθους και διαχρονικά ψέμματα και να δίνει ρεαλιστικές λύσεις στα προβλήματα που έχουν φαινομενικά σχέση μόνο με το περιβάλλον ή τις οικολογικές παραμέτρους, αλλά στην πραγματικότητα επηρεάζουν το σύνολο της οικονομικής, κοινωνικής, ακόμα και πολιτικής πραγματικότητας.

Δίνει, όμως και αφορμές το βιβλίο για ευρύτερη συζήτηση. Όπως αυτή που θα γίνει το Σάββατο 16 Φεβρουαρίου, στις 11.30 το πρωί, στην Πάτρα, στην ισόγεια αίθουσα του Τμήματος Δυτικής Ελλάδας του Τεχνικού Επιμελητηρίου (Ρήγα Φεραίου 34). Καλέσαμε γι' αυτό το λόγο τον ίδιο τον κ. Μάργαρη και μαζί του τον καθηγητή γενετικής και πρόεδρο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Σταμάτη Αλαχιώτη, με σκοπό να μιλήσουμε για την οικολογία ως έννοια και κοινωνική παράμετρο στις μέρες μας, αλλά και για να ζήσουμε κι εμείς μια, εικονική έστω, περιπλάνηση στην Ελλάδα του Μάργαρη.

Παράλληλα με την εκδήλωση θα διοργανωθεί και μια μικρή έκθεση με βιβλία, περιοδικές εκδόσεις και αφίσες γύρω από το περιβάλλον, με αφορμή κάποιες εξαιρετικές δουλειές και προτάσεις που έχουν γίνει από το «National Geographic». Σας περιμένουμε!

Το βιβλίο
του Νίκου Μάργαρη
για το ελληνικό περιβάλλον
παρουσιάζει το «δ»
στις 16 Φεβρουαρίου
στην αίθουσα του ΤΕΕ

Ο Γιώργος Νικολαΐδης πλάι στα έργα του στην έκθεση που οργανώθηκε στο πλαίσιο των εκδηλώσεων «Ωρες Βυζαντινού», στο Μυστρά, στο παρεκκλήσι του Αγίου Γεωργίου και που θα παραμείνει μέχρι το καλοκαίρι του 2002

ΓΙΩΡΓΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

«Τη γνώμη σας να τη λέτε...»

Του Δημήτρη Κάββουρα

Παρ' όλο που δεν έχω κάποια σχέση με τις εικαστικές τέχνες και πέρα από τη θλίψη που προξενεί αναπόφευκτα κάθε αναχώρηση χωρίς επιστροφή, ο θάνατος του γλύπτη Γιώργου Νικολαΐδη (Νοέμβριος 2001) άφησε μέσα μου ένα κενό. Έτυχε να τον γνωρίσω και, μάλιστα, μ' εκείνον τον απέριττο τρόπο, τον απλό και αυθόρμητο, που οι δρόμοι της τέχνης κάνουν ν' ανταμώνουν άνθρωποι από διαφορετικούς χώρους, γι αυτό και ο θάνατός του με συγκίνησε βαθύτατα.

Γνωριστήκαμε τον Ιούλιο του 1986 σε μια έκθεση γλυπτικής του Γιεφάν Ντε Βιλλιέ που φιλοξενούνταν στην Αγγλικανική εκκλησία στα πλαίσια των εκδηλώσεων του πρώτου, επί εποχής, Θάνου Μικρούτσικου, Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας.

Ενθαρρυσμένος από τους απλούς τρόπους του, την καταδεκτικότητα του και την προσήνιά του, που μια φυσική σοβαρότητα δεν εμποδίζει να διαφανεί, έπιασα κουβέντα μαζί του, γύρω βεβαίως από τη δουλειά του γλύπτη Ντε Βιλλιέ.

Πρέπει όμως να θυμηθούμε τι περιελάμβανε η έκθεση αυτή.

Αλλόκοτα ειδώλια, καμωμένα σύμφωνα με τις πλαστικές δυνατότητες που προσφέρει η ίδια η φύση με τα πρωτογενή υλικά της – κλαδάκια, φύλλα, ξερά ξύλα, φτερά – αλλόκοσμες φιγούρες που μ' ολάνοιχτο στόμα κοιτούσαν άφωνες κάπου αόριστα, σαν βουβοί χορωδοί πίσω από ανώνυμες μάσκες, παράξενα πλάσματα φτιαγμένα από ψίχα με ρούχα από φύλλα, αυτά και άλλα κατέκλυζαν κυριολεκτικά τον καθ' όλα υποβλητικό χώρο της Αγγλικανικής εκκλησίας, τοποθετημένα όλα με τέτοιο τρόπο, ώστε ο χώρος να δένει ενιαία και να μεταμορφώνεται σε αρχέγονη σπηλιά, σε

καταφύγιο στα έγκατα της γης για πλάσματα ενός πολιτισμού που υπήρξε πριν από το σίδηρο, το χαλκό, την πέτρα: του πολιτισμού της εποχής του δέντρου. Εικόνα συγκλονιστική. Ένας λαός ειδωλίων που εικονιζόταν σε μια μεταφυσική κατάσταση – κάτι μεταξύ νάρκης και έκστασης – είχε μεταβάλει στο σύνολό του το χώρο της Αγγλικανικής εκκλησίας σε άντρο αλλόκοτων και αλλόκοσμων όντων.

Ο πειρασμός ήταν μεγάλος. Είχα δεχθεί την πρόκληση κι αισθανόμουν την ανάγκη ν' απαντήσω. Χωρίς, βεβαίως να διανοηθώ να πατήσω σε ξένα χωράφια, στο χώρο δηλαδή της κριτικής ανάλυσης. Ήθελα απλώς να πω πώς δεχόμουν αυτό που έβλεπα. Αλλά πώς να τολμήσω; Ο συνομιλητής μου ήταν ομότεχνος του Ντε Βιλλιέ, γλύπτης, πρύτανης της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών, κι εγώ ένας απλός φιλότεχνος. Ο Γ. Νικολαΐδης, όμως μ' ενθάρρυνε: Τη γνώμη σας, είτε, να την λέτε.

Διατύπωσα τότε την άποψη πως, η σημασία του έργου του Ντε Βιλλιέ, δεν έγκειται στις επί μέρους μορφές και στον ιδιότυπο τρόπο κατασκευής τους, αλλά στη συνολική τους εικόνα, στη σύνθεσή τους δηλαδή ως ενιαίου συνόλου, ως ενότητα μέσα στο χώρο.

Και ιδού ποια ήταν η αντίδραση του Γ. Νικολαΐδη: «Τη γνώμη σας να την λέτε» επανέλαβε. Και συμπλήρωσε: «Να που έχετε δίκιο».

Νομίζω πως ο αείμνηστος καλλιτέχνης είπε μια μεγάλη κουβέντα, γενικότερης μάλιστα σημασίας ενώ είχε να κάνει μ' έναν ξένο προς τα εικαστικά, γλύπτης αυτός, αναγνώριζε το δικαίωμα σ' έναν απλό επισκέπτη της έκθεσης να εκφέρει γνώμη. Σαφώς η χρήση από το Γ. Νικολαΐδη της λέξης «γνώμη» έγινε συνειδητά σε αντιδιαστολή προς τη λέξη «κρίση». Και η κρίση, γνώμη είναι, όμως η γνώμη δεν είναι πάντα κρίση. Ο διαχωρισμός και μόνον των δύο αυτών λέξεων αρκεί για να εννοήσει ο καθένας τη διαφορά. Ας το πούμε όμως: Η κρίση κατ' αρχάς είναι αρμοδιότης του ειδήμονα, ο οποίος θα ερμηνεύσει το έργο, θα το αναλύσει και θα εξηγήσει τη θέση του απέναντι σ' αυτό δηλ. θα το κρίνει με βάση τους αισθητικούς κανόνες που το διέπουν. Ο απλός θεατής θα εκφράσει την αρέσκειά του ή μη, τον προβληματισμό του ή την αδιαφορία του, αρκούμενος σ' έναν πρώτο βαθμό εκτίμησης και εξήγησης της στάσης του απέναντι στο έργο.

Η τέχνη είναι μια πρόκληση ανοιχτή προς όλους. Μπροστά σ' ένα έργο τέχνης αντιδρούν, κατά τον τρόπο τους, αυθόρμητα, όλοι. Ειδήμονες και μη. Πέρα, όμως, από το συναίσθημα αρέσκειας ή μη, που προκαλεί στον καθένα η θέα ενός έργου τέχνης, πέρα από τον προβληματισμό, στον οποίο υποβάλλουν το θεατή κάποια απ' αυτά, χρειάζεται, τάχα, να εξηγήσουμε τη θέση μας ή ν' αναζητήσουμε κάποια εξήγηση ως προς το τι θέλει να πει κάποιο έργο που, ακόμα κι αν μας αρέσει, μας

προβληματίζει; Χρειάζεται τελικά, εξήγηση το έργο τέχνης;

«Η τέχνη συγκινεί, δεν εξηγεί» λέει ο αρχιτέκτων Δ. Κωνσταντινίδης. Αντιθέτως, ο ζωγράφος Ν. Γεωργιάδης ισχυρίζεται πως «ό,τι δεν εξηγείται, δεν έχει λόγο να υπάρχει». Μου φαίνεται πως και οι δύο αυτές θέσεις είναι ακραίες, δογματικές και απόλυτες. Σε κάθε περίπτωση — είτε αποδεχόμεθα ένα έργο ή όχι, είτε το κατανοούμε ή όχι — υπάρχει ένα έρεισμα μέσα μας, όπως υπάρχει — κι αν δεν υπάρχει, αναζητείται — κάποια εξήγηση. Η έκφραση γνώμης που προτείνει ο γλύπτης Γ. Νικολαΐδης ισορροπεί τα πράγματα, γιατί αποτελεί τη γέφυρα που συνδέει την κριτική ανάλυση με την πρώτη ματιά.

Το 1999, τουτέστιν δεκατρία χρόνια μετά τη γνωριμία μας στην έκθεση του Γιεφάν Ντε Βιλλιέ, ανταμώσαμε ξανά — στο Παλιό Νοσοκομείο αυτή τη φορά — σε μια έκθεση του αείμνηστου καλλιτέχνη. Θυμηθήκαμε, όπως είναι φυσικό, τη συνάντησή μας στην Αγγλικανική εκκλησία καθώς και τη συζήτησή μας και δεν παρέλειψα να του πω πως αναζητώντας σε διάφορα περιοδικά τέχνης ένα έργο με θέμα αντιπολεμικό, ανακάλυψα κάπου τη φωτογραφία μιας θαυμάσιας σύνθεσής του που ήταν μια πυραμίδα από κράνη. Η λεζάντα, μάλιστα, με πληροφορούσε πως το έργο αυτό του Έλληνα καλλιτέχνη βρίσκεται σε χώρα της Ευρώπης — δεν θυμάμαι ποια, στην Πολωνία, νομίζω. Έδειξε έκπληξη και, μπορώ να πω, ικανοποίηση, κυρίως που συγκράτησα στη μνήμη μου το έργο αλλά και το δημιουργό του. Δυστυχώς παρά την επίμονη προσπάθειά

μου, δεν κατάφερα να βρω το περιοδικό με τη φωτογραφία του γλυπτού του.

Αλλά και σε κείνη τη συνάντησή μας κάτι έλαχε να πούμε. Το θεωρώ αξιομνημόνευτο, γιατί φέρνει τη σφραγίδα ενός σημαντικού καλλιτέχνη, που έχει κερδίσει την αναγνώριση. «Ένα έργο» είπε «υπάρχει εφ' όσον μένει στη μνήμη». «Ένα έργο» πρόσθεσε «που δεν επιζεί στη μνήμη, είναι σα να μην έχει γίνει». Και συμφώνησα. Άλλωστε αυτό ακριβώς έβγαине μέσα απ' όλη αυτή την ιστορία. Όλα όσα συμβαίνουν, συμβαίνουν κάποτε για πρώτη φορά, μερικά δίνουν την εντύπωση πως συμβαίνουν για πρώτη φορά, καθώς σε κάθε κοίταγμά τους αισθανόμαστε την έκπληξη της πρώτης επαφής μαζί τους, όσα όμως έχουν λησμονηθεί είναι σα να μην έγιναν ποτέ.

Σίγουρα ο Γιώργος Νικολαΐδης άφησε έργο, που η μνήμη το διαφυλάσσει με θαυμασμό και τιμή. Του πρέπει...

«Screaming Jay Hawkins. I put a spell on me»

Δεν αρκέστηκε στο κανονικό πρόγραμμα των προβολών της η Κινηματογραφική Λέσχη. Οργάνωσε και ένα αφιέρωμα στο ελληνικό ντοκιμαντέρ που γνωρίζει τα τελευταία χρόνια μια πρωτοφανή άνθηση. Στις 12 και 19 Φεβρουαρίου προβάλλει στο «Πάνθεον – Lirton» τρεις από τις πιο γνωστές ελληνικές παραγωγές.

Πιο συγκεκριμένα το μουσικό αφιέρωμα του Νίκου Τριανταφυλλίδη «Screaming Jay Hawkins. I put a spell on me» (12/2) και τις ταινίες του Στέλιου Χαραλαμπίδου «Είδαν τα μάτια μας γιορτές» και «Ημερολόγια καταστρώματος – Γιώργος Σεφέρης» (19/2). Στο κανονικό πρόγραμμα του δεύτερου κύκλου θα προβληθούν οι ταινίες:

14/2 «Στηρίξου πάνω μου» του Κένεθ Λόνεργκαν, ένα ακόμα δείγμα ανεξάρτητου αμερικανικού κινηματογράφου βραβευμένο στο φεστιβάλ του Sundance.

21/2 «Ο κύκλος» του Τζαφάρ Παναχί, θαυμάσια ιρανική παραγωγή, με θέμα τα πορτρέτα χαρακτηριστικών γυναικών μιας καθαρά ανδροκρατούμενης κοινωνίας.

28/2 «Μετά τα μεσάνυχτα», το αριστούργημα του Μάρτιν Σκορσέζε

Κινηματογραφική Λέσχη Πάτρας

σε επανέκδοση, με την εντυπωσιακή εναλλαγή ανάμεσα στην κωμωδία και το δράμα, και με το μαύρο χιούμορ να κυριαρχεί.

7/3 «Εφήμερη πόλη» του Γιώργου Ζαφείρη. Ο Πατρινός σκηνοθέτης στη βραβευμένη στη Θεσσαλονίκη ταινία του με τους Γιώργο Διαλεγμένο, Μαρία Σκουλά, Μαρία Κεχαγιόγλου κ.ά.

14/3 «Τη μέρα που έγινα γυναίκα», της Παρζιγιές Μεσκίνι, μια ακόμα ιρανική παραγωγή, για τα φετίχ και τις προκαταλήψεις της χώρας που βρέθηκε ξανφικά στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος του «πολιτισμένου» δυτικού κόσμου.

21/3 «Και ένα και δύο οικογενειακοί ρυθμοί» του Έντουαρντ Γιανγκ, ένα ποιητικό σχόλιο πάνω στη ζωή και την κοινωνία της Ταϊβάν, που κέρδισε δίκαια το βραβείο σκηνοθεσίας στο Φεστιβάλ των Καννών του 2000.

Τον κύκλο εκδηλώσεων «Pondium Νέων Καλλιτεχνών» συνεχίζει και φέτος το Ωδείο Πατρών – Φιλαρμονική Εταιρεία στην αίθουσα συναυλιών της (Ρήγα Φεραίου 7). Έτσι παρουσιάζει:

16/2 Μουσική για φλάουτο από την Δόξα Κρυσταλλάκη. Στην εκδήλωση θα συμμετέχει η Βασιλική Μανουσαρίδου (πιάνο).

28/2 Μουσική για φλάουτο από την Θεώνη Κανελλοπούλου. Στην εκδήλωση θα συμμετέχει η Αγγελική Κυριακοπούλου (πιάνο).

29/3 – 30/3 Ημέρες βιολιού

Μια καινούρια ομάδα καλλιτεχνών αρκετά δημιουργική και έτοιμη για νέες προτάσεις είναι αυτή που δημιούργησαν με το όνομα «συν» οι Νίκος Αναγνωστόπουλος, Ειρήνη Μπράττη, Λυδία Μουστάκη, Άννα Κώτσου και Γιάννης Κοψίνης. Στην πρώτη τους δουλειά που ξεκινά στις 18/2 και θα διαρκέσει μέχρι τις 5/3, προτίμησαν να δημιουργήσουν εικαστικές παρεμβάσεις – έργα σε πέντε εμπορικούς χώρους της πόλης, ερχόμενοι σε επαφή με το ευρύτερο κοινό.

Παράλληλα με τις δραστηριότητές της στην Πάτρα η ομάδα «συν» έχει έρθει σε επαφή με το μουσικό Πέτερ Κόβαλντ (που φιλοξενήθηκε πρόσφατα στην Πάτρα στο «Δροσερικό» μαζί με τη Σαβίνα Γιαννάτου) και θα συμμετάσχουν σε ένα πρωτότυπο ευρωπαϊκό εικαστικό δίκτυο που ξεκινά από τη Γερμανία και θα συντονίζεται μέσω του Ίντερνετ ανάλογες καλλιτεχνικές προσπάθειες σε διάφορες περιοχές.

Οι πέντε χώροι που θα φιλοξενήσουν την πρώτη απόπειρα της ομάδας είναι το βιβλιοπωλείο «Τροχός», το δισκοπωλείο «Musical», και τα καταστήματα «Ράγκος» (Ερμού), «Κίνο» και «Γαλάνη» (Κανακάρη).

Ο «Αρχοντοχωριάτης» θα παρουσιάζεται μέχρι 16 Φεβρουαρίου από Τετάρτη – Κυριακή στο Δημοτικό Θέατρο, αφού αμέσως μετά ο «Απόλλων» θα παραδοθεί στις καρναβαλικές διαθέσεις των

μπουρμπουλιών και όχι μόνο για τον επόμενο ένα μήνα. Όσο για τις «Λευκές νύχτες» που ανεβαίνουν στη θεατρική μεταφορά του Κώστα Λογαρά με τη σκηνοθεσία του Δημοσθένη Παπαδόπουλου και με πρωταγωνιστές τους Νίκο Γεωργιάκη και Φένια Παπαδόδημα, θα βρίσκονται στη σκηνή του «Επίκεντρο» μέχρι τις 3/3

Μετά το «αναγκαστικό» καρναβαλικό διάλειμμα, το ΔΗΠΕΘΕ θα ξεκινήσει στις 23/3 με το έργο «Η γυναίκα που μαγείρευε τον άντρα της» της Debbie Isitt που θα παρουσιαστεί στο «Επίκεντρο» στη μετάφραση της Μαρίας Ματσούκα, σκηνοθεσία Γιάννης Μπέζου και με πρωταγωνίστριες τις Βίκυ Βολιώτη και Ελισάβετ Ναζλίδου.

Λίγο αργότερα θα παρουσιαστεί στο Δημοτικό Θέατρο το έργο «Φάουστ», που περιλαμβάνει κείμενα των Marlowe, Goethe, Roushkin, Pessoa και Jean Louvet. Τη μετάφραση των κειμένων έχει κάνει ο Σπύρος Ευαγγελάτος, η Μάγια Λυμπεροπούλου, ο Θέμης Μουμουλίδης και η Παναγιώτα Πανταζή. Η σκηνοθεσία είναι του Θέμη Μουμουλίδη. Πρωταγωνιστούν ο Μηνάς Χατζησάββας και η Μάγια Λυμπεροπούλου.

18/2 Σωκράτης Μάλαμας – Telonio.

19/2 – 20/2 «Ο Μάνος Χατζιδάκις των παιδικών μας χρόνων». Μουσική παράσταση από την Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων σε συνεργασία με το φωνητικό σύνολο «Ηχώ», Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Πατρών.

4/3 Μιλτιάδης Πασχαλίδης, Telonio.

6/3 Βασίλης Καζούλης, Συνεργείο.

26/2 Συναυλία Ορχήστρας Πατρών, Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Πατρών.

5/3 Συναυλία Ορχήστρας Πατρών, με σολίστ στο κλαρινέτο τον Roger Salander και διευθυντή τον Σαούλιους Σοντέσκis, Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Πατρών.

22/3 – 24/3 Παιδαγωγικό σεμινάριο με την Zsuzsanna Kontra

26/3 Συναυλία Ορχήστρας Πατρών, με σολίστ στο πιάνο τον Αναστάσιο Πάππας και διευθυντή τον Σαούλιους Σοντέσκis, Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Πατρών.

29/3 – 31/3 Σεμινάριο βυζαντινής μουσικής με τον Ιωάννη Αρβανίτη

Την παρουσίαση του βιβλίου της Μάρως Λοϊζου «Ήταν και δεν ήταν» διοργανώνει η «Πρωτοπορία» το Σάββατο 23 Φεβρουαρίου στις 11.00 το πρωί, με καλεσμένους το Θέατρο Κούκλας και Μιμικής «Φάτσες» και την ίδια τη συγγραφέα.

Ωδείο Πατρών- Φιλαρμονική Εταιρεία

Καινούρια εικαστική ομάδα

ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας

Συναυλίες

Δημοτικό Ωδείο

Πρωτοπορία

Πολύεδρο

16/2 «Ανεβείτε στη σκηνή για να αρχίσει η γιορτή...» Θεατρικό παιχνίδι με τη Λένα Παππά και τον Πέτρο Συνοδινό.

22/2 Η φιλόλογος Χριστίνα Κόκοτα και η εκπαιδευτικός Μαρία Κοσσυφίδου θα μιλήσουν για το βιβλίο της Τατιάνας Αβέρωφ «Το Ξέφωτο».

23/2 Θεατρικό παιχνίδι με αφορμή το βιβλίο του Φίλιππου Μανδηλαρά «Οι μαγικές μάσκες του Κουτσοφλέβαρου».

2/3 Παιδικό εργαστήρι με καρναβαλικές μάσκες και τη βοήθεια της Μαρίας Αλανιάδη και της Φλωρεντίας Οικονομίδου

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ

17/2 – Δημοτικό Θέατρο

Παιδική Θεατρική Παράσταση «Πινόκιο». Η παράσταση πραγματοποιείται από το θίασο «Η σάρα, η μάρα και το Καρναβαλικό συναπάντημα». Ώρες παραστάσεων 11:00, 15:00 και 18:00.

18/2 (21.30) – Δημοτικό Θέατρο

«Πινόκιο». Θεατρική παράσταση για μεγάλα παιδιά Η παράσταση πραγματοποιείται από το θίασο «Η σάρα, η μάρα και το Καρναβαλικό συναπάντημα».

21/2 – 24/2 (21.30) – Δημοτικό Θέατρο

Θεατρική Παράσταση «Οι Τρεις Τοματοφύλακες» από το Καρναβαλικό Κομιτάτο. Σκηνοθεσία: Ηλίας Στεφανόπουλος. Πρωταγωνιστούν: Χάρης Πανούτσος, Αλέξης Σκαρμέας, Νίκος Αποστολόπουλος, Κατερίνα Αναλυτή

22/2 – 24/2 (19.00) – Παλιό Δημοτικό Νοσοκομείο
Τριήμερο εκδηλώσεων με έκθεση ζωγραφικής, εγκατάσταση και στρογγυλές τράπεζες με θέμα: «Η μάσκα από την αρχαιότητα έως σήμερα»

23/2 (12.30) – Οδός Αγίου Νικολάου

Αποκαλυπτήρια «Αλέας Πολιτικών». Κατά την εκδήλωση θα γίνουν τα αποκαλυπτήρια 14 αγαλμάτων πολιτικών της χώρας.

23/2 – 24/2 – Πλατεία Ψηλών Αλωνίων

Παιδική Καρναβαλούπολη. Η εκδήλωση είναι αφιερωμένη στον «Πινόκιο». Θα πραγματοποιηθούν παραστάσεις κουκλοθεάτρου και χορού από παιδικά συγκροτήματα και μουσικής από την Μπαντίνα του Δήμου. Ώρες εκδηλώσεων: 11.30, 16.45

25/2 (20.30) – Πρώην Σταφιδαποθήκες Barry

Έκθεση «Το χαμένο πρόσωπο της πόλης – S.O.S.» Κατασκευές της Πόλα Παναγιωτοπούλου και του

Στέλιου Τόμπρου.

1/3 (21.00) – Δημοτικό Θέατρο

1ο Μπουρμπούλι

2/3 (21.00) – Δημοτικό Θέατρο

2ο Μπουρμπούλι

2/3 (11.00) – Πλατεία Ψηλών Αλωνίων

Παιδική Καρναβαλούπολη. Θεατροπαιχνίδια από την ομάδα «Δια του θεάτρου».

2/3 Πανηγύρι 10 ετών Καρναβαλικού Κομιτάτου.

3/3 (21.00) – Δημοτικό Θέατρο

3ο Μπουρμπούλι.

3/3 (11.00) Παρέλαση Μικρών.

3/3 – 6/3 (19.30) – Δημοτικό Θέατρο

«Το μπουρμπούλι». Θεατρική παράσταση από το Θεατρικό Σχήμα Πατρών.

5/3 (21.00) – Δημοτικό Θέατρο

4ο Μπουρμπούλι.

6/3 (21.00) – Δημοτικό Θέατρο

5ο Μπουρμπούλι.

7/3 (19.00)

Γιορτή στην Ανω Πόλη.

7/3 (21.30) – Δημοτικό Θέατρο Χορός ΤΕΙ.

7/3 (11.00) – Ιστορικό Κέντρο Πάτρας

Λαϊκά Καρναβαλικά Δρώμενα.

8/3 (21.00) – Δημοτικό Θέατρο «Απόλλων»

6ο Μπουρμπούλι.

8/3 (20.00) – Πλατεία Γεωργίου Α'

Συναυλία από τα «Κρουστά Πατρών».

ΠΑΤΡΙΝΟΥ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΟΥ

8/3 – 9/3 (19.00) – Ιστορικό Κέντρο Πάτρας

Θέατρο δρόμου.

9/3 (22.00) – Δημοτικό Θέατρο

Χορός της «Ένωσης Συντακτών».

9/3 (19.30)

Νυχτερινή παρέλαση αρμάτων.

9/3 – 10/3 (15.00) – Δημοτικό Θέατρο «Απόλλων»

Παιδική θεατρική παράσταση Καρναβαλικού Κομιτάτου.

9/3 (12.00) – Ιστορικό Κέντρο Πάτρας

«Μπάντες εν Δράσει.»

9/3 (11.30) – Πλατεία Γεωργίου Α'

«Τα παλιά επαγγέλματα» από τους «Ανήσυχους εν πλω».

10/3 (14.30) Πρώτη παρέλαση αρμάτων και πληρωμάτων.

10/3 (21.00) – Δημοτικό Θέατρο

7ο Μπουρμπούλι.

11/3 (22.00) – Δημοτικό Θέατρο

«Η 32η βραδιά των άσων». Από την εφημερίδα «Πάτρα Σπορ».

12/3 (21.00) – Δημοτικό Θέατρο

8ο Μπουρμπούλι.

12/3 Παιχνίδια Κρυμμένου Θησαυρού: Ανακοίνωση Βαθμολογίας Π.Κ.Θ.

14/3 – 15/3 (20.00)

Νυχτερινή παρέλαση αρμάτων.

14/3 (21.00) – Δημοτικό Θέατρο

10ο Μπουρμπούλι.

15/3 (22.00) – Δημοτικό Θέατρο

Χορός Δήμου.

15/3 (12.00) – Πλατεία Γεωργίου Α'

Συναυλία από τα «Κρουστά Πατρών».

15/3 Πλατεία Γεωργίου Α'

Παιχνίδια Κρυμμένου Θησαυρού: Θέμα «Τα Καλύτερά μας».

15/3 «Αρένα»

Χορός Κινηματογραφικής Λέσχης – ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας.

16/3 (19.00)

Νυχτερινή παρέλαση αρμάτων και πληρωμάτων «Αυτοφωτιστείτε».

16/3 – 17/3 (13.00) – Πλατεία Γεωργίου Α'

Παράσταση των «Golden Bears» από την Ιαπωνία.

16/3 (12.00) – Πλατεία Γεωργίου Α'

«Ζωντανό Σκάκι». Σε συνεργασία με την Ένωση Σκακιστικών Σωματείων Πελοποννήσου.

16/3 (22.00) – Δημοτικό Θέατρο

Χορός Περιηγητικής.

17/3 (21.00) – Δημοτικό Θέατρο

11ο Μπουρμπούλι.

17/3 (14.30)

Μεγάλη παρέλαση.

17/3 (21.00) – Μόλος Αγίου Νικολάου

Τελετή λήξης.

17/3 – Οίνοποιείο Νο 9 Αχάια Κλάους

Χορός Καρναβαλικού Κομιτάτου.

18/3 Απονομή Βραβείων Κρυμμένου Θησαυρού.

"Πολυτεχνείο" Αιγίου

Με πολλές μουσικές προτάσεις αλλά και με στιγμές από τη λογοτεχνική και εικαστική δημιουργία του Αιγίου, έχει ξεκινήσει το «Πολυτεχνείο» το πρόγραμμα της φετινής περιόδου.

8-24/2 Έκθεση με τίτλο «Παράδοση και τέχνη» του Αιγιώτη καλλιτέχνη Γιώργου Σεφέρη.

10, 16, 17/2 «Περπατώ εις το δάσος». Το θεατρικό έργο για παιδιά της Στέλλας Μιχαηλίδου παρουσιάζει το θεατρικό τμήμα ΕΦΑ Αιγίου.

23/2 Συναυλία με τον Αλκίνοο Ιωαννίδη. Ώρα 22.30

Εθνική Λυρική Σκηνή

«**Ο Κουρέας της Σεβίλλης**» του Ροσίνι, σε λιμπρέτο Τσέζαρε Στερμπίνι. Σκηνοθεσία: Θέιμς Σερνιέ. Μουσική Διεύθυνση: Νίκος Χριστοδούλου, Δημήτρης Κατσάμπας. Πρωταγωνιστούν: Βασιλική Καραγιάννη, Έλεν Νέζη. 26/2, 1- 3/3

«**Αντρέα Σενιέ**» του Ουμπέρτο Τζορντάνο σε λιμπρέτο του Λουίτζι Ιλλικά. Σκηνοθεσία: Νίκος Πετρόπουλος, Μουσική Διεύθυνση: Ηλίας Βουδούρης. 20, 23, 24/2

«**Η μνηστή του Τσάρου**» του Νικολάι Ρίμσκι - Κόρσακοφ. Σκηνοθεσία: Σπύρος Ευαγγελάτος, Μουσική διεύθυνση: Άλκης Μπαλτάς. 8, 10, 13, 15, 17/3

«**Ο μαγικός αυλός**» του Μότσαρτ από την Παιδική Σκηνή, Σκηνοθεσία: Κάρμεν Ρουγγέρη. Μέχρι τις 28/4.

Χρήσιμα τηλέφωνα

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας	0610 623730	Κιν/φος «Ιντεάλ»	0610 270154
Πανεπιστήμιο Πάτρας	0610 991822	Κιν/φος «Πάνθεον»	0610 325778
Συνεδριακό Κέντρο Παν/μίου	0610 996316	«Millennium»	0610 240400-1
Πολυφωνική Χορωδία Πάτρας	0610 279679	Αίθουσα «Ζέρβας»	0610 994308
Δημοτικό Ωδείο	0610 271087	Δημοτικό Θέατρο	0610 273613
Ωδείο Πατρών - Φιλαρμονική	0610 277740	Λιθογραφείο	0610 328394
Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων	0610 432556	Θέατρο «Αγορά»	0610 271071
Χορευτικό Τμήμα Δήμου Πάτρας	0610 274034	Καρναβαλικό Γραφείο	0610 279008
Musical	0610 270380	Μέγαρο Λόγου και Τέχνης	0610 274034
Πολύεδρο	0610 277342	Δροσερικό	0610 223270
Μεθενίτης	0610 274147	Παλαιά Σφαγεία Πατρών	0610 314161
Πρωτοπορία	0610 278727	Πολυτεχνείο Αιγίου	06910 62280
Ελληνικά Γράμματα	0610 620384	ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου	06410 21158
Κιν/φος «Ελίτ»	0610 273021	Εθνική Πινακοθήκη	010 7211010
Κιν/φος «Ελπίς»	0610 329995	Μέγαρο Μουσικής Αθηνών	010 7282333
Κιν/φος «Ομόνοια»	0610 329000	Εθνική Λυρική Σκηνή	010 3643700

Βιβλίο

Του Παναγιώτη Στ. Φωτίου

Μνήμη Αντρέα Φραγκιά

«Οι νόμοι αυτού του κόσμου
είναι αδυσώπητοι, σκληροί,
συχνά βίαια απάνθρωποι»

Ο Αντρέας Φραγκιάς ανήκει στην ομάδα των σημαντικότερων πεζογράφων της μεταπολεμικής περιόδου. Μαζί με το Δημήτρη Χατζή, το Σπύρο Πλασκοβίτη, το νεότερο Μάριο Χάκκα και άλλους θα διαμορφώσουν το πλαίσιο και το τοπίο της μεταπολεμικής πεζογραφίας. Έζησαν τον πόλεμο, την κατοχή, την αντίσταση, τον εμφύλιο και την περίοδο της «ήττας» και των διώξεων και με τέτοια βιώματα και με μια μνήμη δυνατή αλλά και τραυματισμένη διαχειρίζονται τα βιώματά τους και τις αναμνήσεις τους – με το δικό του τρόπο ο καθένας. Ο Κάφκα και ο Καμύ τους έχουν επηρεάσει.

Ο Αντρέας Φραγκιάς γεννήθηκε στην Αθήνα το 1921. Τελείωσε το Πρακτικό Τμήμα του Βαρβακείου Πρότυπου Λυκείου το 1939, συμμαθητής του Άρη Αλεξάνδρου, με τον οποίο συνδέθηκε στενά, και άρχισε να φοιτά στην ΑΣΟΕ, χωρίς όμως να ολοκληρώσει τις σπουδές του. Από νωρίς μοίρασε τη γραφή του ανάμεσα στον δημοσιογραφικό και τον πεζογραφικό λόγο.

Στις αρχές Ιανουαρίου (η κηδεία του έγινε στις 7-1-2002) έκλεισε ένα κύκλο ζωής με μια παρουσία σεμνή, γεμάτη ευαισθησία, νηφαλιότητα, ευθύνη και συνέπεια στις αρχές της δημοκρατίας και της ανθρωπιάς με την πλατιά έννοια.

Από τα νιάτα του αγωνίστηκε για ένα κόσμο καλύτερο. Από το 1947 αρχίζει να πληρώνει το κόστος ενός τέτοιου αγώνα με εκτόπιση στην Ικαρία (εκεί θα βρεθεί και με το Δημήτρη Χατζή) και αργότερα θα πάει «για διακοπές» στη Μακρόνησο («long-island» την έλεγε ειρωνικά), όπου θα μείνει από το 1950 μέχρι το 1952. Για τη Μακρόνησο έλεγε χαρακτηριστικά:

«... Είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα τόπου συστηματικής ασκήσεως βίας και ομολογημένης επιδίωξης να σπάσουν οι αρμοί που αρθρώνουν το χαρακτήρα, τη συνείδηση, να εξευτελιστεί η αξιοπρέπεια, να αποσυντεθεί η ιδεολογική συγκρότηση να διαλυθεί η ατομικότητα και να φτάσει στην εύπλαστη κατάσταση που επιθυμούσαν οι επικρατούντες».

Δυστυχώς και στο κόμμα, το οποίο ήταν ενταγμένος ιδεολογικά και συναισθηματικά, η νοοτροπία δεν ήταν διαφορετική. Κανείς δε μπορούσε να διαφωνήσει και να κρίνει τα όσα η Κεντρική Επιτροπή έλεγε. Έπρεπε όλοι να συμφωνούν, γιατί διαφορετικά λειτουργούσαν μηχανισμοί απόρριψης, πειθαναγκασμού και «ομογενοποίησης». Σ' όλα τα κλειστά συστήματα και τα ανελεύθερα καθεστώτα ο φόβος και η σκληρή τι-

μωρία κυριαρχούν. Αλλά μήπως και στα υποτιθέμενα ανοιχτά και φιλελεύθερα οι μηχανισμοί αλλοτρίωσης και χειραγώγησης δεν είναι δραστικοί και άτεγκτοι;

Ως δημοσιογράφος ο Αντρέας Φραγκιάς πίστευε ότι «οι μικρές διαδοχικές ή οι μεγάλες συγκλονιστικές ειδήσεις συμπλέκονται και κάνουν το κλίμα και τον χαρακτήρα της εποχής. Αυτό έχει μια γοητεία αλλά και μία φοβερή δυσκολία και θέλει πολλή δουλειά...».

Ως λογοτέχνης έγραψε – δημιούργησε με ιστορική προοπτική, κριτική διάθεση και αφαιρετική – υπαινικτική γραφή, τιμώντας τον απλό άνθρωπο που υπέφερε και υποφέρει και αναδεικνύοντας τον βαθύτερο ψυχισμό των ηρώων του και τα αποτελέσματα του φόβου και της καταπίεσης που είναι τελικά γνωρίσματα και της δικής μας ζωής – εποχής.

Ας δούμε σύντομα και πολύ γενικά το περιεχόμενο των βιβλίων του με τη σειρά που εκδόθηκαν.

1. «Άνθρωποι και σπίτια», 1955. Με τρόπο απλό και χωρίς συναισθηματικές υπερβολές δίνεται η ζοφερή πραγματικότητα της μεταπολεμικής Ελλάδας στις λαϊκές συνοικίες. Η φτώχεια, η εξαθλίωση, η ανεργία, η αγωνία της επιβίωσης κυριαρχούν μέσα σ' ένα κλίμα φόβου. Μπροστά στο μεγάλο πρόβλημα της επιβίωσης οι περισσότεροι δε θέλουν να θυμούνται ό,τι πέρασαν. Το «κακό» απωθείται, αναγκαστικά ξεχνιέται. Όλοι σχεδόν κυκλοφορούν με μια «καμένη μνήμη».

2. «Καγκελόπορτα», 1962. Στις μεγαλουπόλεις και μάλιστα στην Αθήνα καταφεύγει μεγάλο μέρος των «ηττημένων» και των κοινωνικά αδυνάτων και φτωχών για να βρουν τελικά καταφύγιο στις πολυκατοικίες ή στα αυθαίρετα των περιφερειακών συνοικιών. Κλείνονται πίσω από μια καγκελόπορτα για να βρουν μια ασφάλεια και συνάμα να επικοινωνήσουν με τον έξω κόσμο.

3. «Λοιμός», 1972. Με τρόπο υπαινικτικό και αλληγορικό δίνεται το δράμα του «εθνικού εξαγνισμού» που παίχτηκε για αρκετά χρόνια στη Μακρόνησο. Το δράμα αυτό το έζησε για δύο περίπου χρόνια και ο Φραγκιάς.

Με την προπαγάνδα, την πλύση εγκεφάλου, με τα μεγάφωνα που ηχούσαν από παντού, με το φόβο και την απειλή (τιμωρίες, βασανιστήρια), τα μυάσματα, οι «αντιφρονούντες», στο στρατόπεδο αυτό συγκέντρωσης και σωφρονισμού, έπρεπε να επανέλθουν εις την «οδό της ορθοφροσύνης».

Και η γραφή προσπαθεί ν' αποδώσει το παράλογο και απάνθρωπο εκείνων των χρόνων των σκληρών. «Στο βαθμό που όλη η περιρρέουσα κατάσταση, η ασφυκτική πραγματικότητα της περιόδου εκείνης, είχε στοιχεία παραλογοισμού και υπέρβασης. Έτσι, δεν ήταν δυνατόν να υπάρξει μια στρωτή ρεαλιστική αφήγηση», τονίζει ο ίδιος ο συγγραφέας.

4. «Το πλήθος», 1985. Ολοκληρώνεται σε δύο τόμους. Για το έργο του αυτό θα τιμηθεί, με το Α' Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος, ενώ το 1974 είχε αρνηθεί το αμερικανικό βραβείο Φορντ.

Με το έργο αυτό ο προβληματισμός διευρύνεται. Το συγγραφέα ενδιαφέρει ο άνθρωπος του σήμερα, που ζει σε μια «εικονική πραγματικότητα». Δε ζει πραγματικά αυτό που θέλει, αλλά αυτό που τον κάνουν να θέλει. Όλοι είμαστε φιγούρες και ενεργούμενα σ' ένα πλήθος που το αποτελούν «ομοιώματα» ανθρώπων και όχι άνθρωποι – πρόσωπα. Έχει συντελεστεί η πολτοποίηση των προσώπων, θα σημειώσει χαρακτηριστικά.

Αυτός ο δάσκαλος ύφους και ήθους έφυγε αφήνοντας πίσω όχι μόνο το έργο αλλά και το πολύ σημαντικό πεζογραφικό έργο (απ' ό,τι φαίνεται) δεν το γνωρίζει και πολύ το αναγνωστικό κοινό. Χωρίς μεγαλοστομίες κατέγραψε, ανέδειξε και θρήνησε για αγώνες χωρίς άμεση δικαίωση, για οράματα που χάθηκαν και για θυσίες που δεν αναγνωρίστηκαν. Καταγράφοντας την ατομική οδύνη τη συλλογική μνήμη μπλούτισε και καταστάσεις «καθολικές ιστορήσε».

Πλήρωσε, όπως και ο Άρης Αλεξάνδρου, με τον οποίο συνδέονται φιλικά, τη στάση του απέναντι στα πολιτικά πράγματα της μεταπολιτευτικής Ελλάδας. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόνο εκπρόσωποι του Συνασπισμού και πολύ λίγοι φίλοι και γνωστοί παραβρέθηκαν στην κηδεία του.

Τον ενδιαφέρει ο άνθρωπος και πιο πολύ η συλλογική μνήμη και συνείδηση. Και στην πιθανή ερώτηση – ένσταση τι να πει στους νεότερους ένας συγγραφέας που αναφέρεται στον εμφύλιο και τη Μακρόνησο, έστω και αλληγορικά και με συμβολική γραφή, ο ίδιος μας λέει:

«Όλοι είμαστε υποκείμενοι στις συνθλίψεις, προσωπικές ή συλλογικές, και αντιδρούμε διαφορετικά, αλλά δεν μπορούμε να τις αποφύγουμε και, κυρίως, δεν μπορούμε να προαποφασίσουμε ποια θα είναι η στάση μας σε κάθε καινούριο σφίξιμο αυτού του πλέγματος. Είμαστε έρμια σ' ένα ευρύτερο "παιχνίδι", που ούτε την έκβαση του ξέρουμε ούτε και τους κανόνες που το διέπουν».

Η επικαιρότητα των λόγων είναι πρόδηλη...

ΥΓ 1. Στην πόλη μας και στο θέατρο «Αγορά», οι υπεύθυνοι του περιοδικού «Ελίτροχος» οργάνωσαν τιμητική εκδήλωση για τον Αντρέα Φραγκιά, νομίζω το 1998. Στη συνέχεια έγινε και σχετικό αφιέρωμα στο περιοδικό.

ΥΓ 2. Το 2000 ο Αντρέας Φραγκιάς, τιμήθηκε για το σύνολο του πεζογραφικού του έργου. Το 2001 τιμήθηκε από τους ομότεχνούς του δημοσιογράφους.

ΥΓ 3. Σε σημείωμά της στα «Νέα», η Εύα Κοταμανίδου γράφει:

«... Ο Αντρέας Φραγκιάς, ο σεμνός, διακριτικός, ο συνεπής και ανυποχώρητος, ο έντιμος, αθόρυβος, δημιουργικός, με το αιώνιο χαμόγελο, το χιούμορ το καταλυτικό που ξεκινούσε απ' τη γαλάζια του ματιά πριν αρθρωθεί στα χείλη, έφευγε για πάντα ανήμερα των Φώτων μέσα στη σκοτεινιά των ψυχών όλων όσων τον γνώρισαν, τον έζησαν, τον διάβασαν. Η επίσημη Πολιτεία τον αγνόησε, το ίδιο και η τηλεοπτική δεσποτεία...».

ΥΓ 4. Και κάτι για τα δικά μας (όχι δε θα αναφερθώ ούτε στα δημοτικά, ούτε στην έναρξη του Καρναβαλιού, ούτε...). Το περιοδικό «Fresh» (οι υπεύθυνοι και ο κ. Ψωμίας ιδιαίτερα) μας ξάφνιασε με την επαινετική αναφορά στο «δόντι». Λείπει το ύφος το ωραίο και το ήθος το καλό σ' αυτήν την πόλη. Ευχαριστούμε πολύ.

Το νέο Ραδιόφωνο

92,5 FM Πάτρα

102,4 FM Πύργος

92 FM Μεσολόγγι

Ποίηση

Ποιήματα του *Pablo Neruda*

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΗΣ ΣΕΙΡΗΝΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΘΥΣΜΕΝΩΝ

Όλοι αυτοί οι άνθρωποι ήτανε κι'όλας μέσα
όταν εκείνη μπήκε εντελώς γυμνή
τάχανε πιεί κι'αρχίσαν να τη φτύνουν
τίποτε δεν κατάλαβε μόλις που είχε βγεί απ'το ποτάμι
ήτανε μια σειρήνα πούχασε το δρόμο της
οι προσβολές χυνότανε πάνω στο λείο κορμί της
οι αισχρές κουβέντες κάλυψαν τα χρυσαφιά της στήθη
δεν ήξερε το πώς να κλάψει και δεν έκλαιγε
δεν ήξερε πώς να ντυθεί και δε ντυνόταν
της κάναν τατουάζ με πώματα φελλού και
σιγαρέττα αναμένα
και γέλαγαν μέχρι να πέσουνε στο πάτωμα
του καπηλιού
εκείνη δεν εμίλαγε γιατί δεν ήξερε πώς να μιλήσει
τα μάτια της είχανε χρώμα έρωτα απόμακρου
τα χέρια της φτιαγμένα από δίδυμα τοπάζια
τα χείλη της αδιόρατα διαγράφονταν στο φως του
κοραλιού
και ξαφνικά πετάχτηκε έξω από την πόρτα
μόλις που βούτηξε στον ποταμό καθάρθηκε αμέσως
ακτινοβόλησε σαν άσπρη πέτρα στη βροχή
και δίχως να κυττάξει πίσω της κολύπησε ξανά
κολύπησε προς το ποτέ πιά προς το θάνατο.

Μ' ΑΡΕΣΕΙΣ ΟΤΑΝ ΣΙΩΠΑΣ

Μ' αρέσεις όταν σιωπάς γιατί' είναι σα να λείπεις,
αν και μ' άκους από μακριά, η φωνή μου δε σ' αγγίζει.
Μοιάζουνε σαν τα μάτια σου να κάνανε φτερά
το στόμα σου ένα φιλί μοιάζει να το σφαλίζει.

Καθώς όλα τα πράγματα είναι γεμάτα απ' τη ψυχή μου
γεμάτη απ' την ψυχή μου αναδύεσαι εσύ σαν οπτασία.
Πεταλούδα του ονείρου, μου θυμίζεις τη ψυχή μου
κι' αν σε κάποια λέξη μοιάζεις, είναι η μελαγχολία.

Μ' αρέσεις όταν σιωπάς και είσαι τόσο μακρινή.
Δείχνεις να παραπονιέσαι, πεταλούδα χαϊδεμένη.
Και μ' ακούς από μακριά κι' η φωνή μου δεν σου αρκεί:
άσε με να σιωπήσω με τη δική σου σιωπή.

Άσε με ακόμα να σου μιλήσω με τη δική σου σιωπή
φωτεινή σα μιά λαμπάδα, σαν ένα δαχτυλίδι απλή.
Είσαι όμοια με τη νύχτα, αστερόεσσα και βουβή.
Είναι η σιωπή σου απ' τ' άστρα, τόσο απλή και μακρινή.

Μ' αρέσεις όταν σιωπάς γιατί' είναι σα να λείπεις.
Απόμακρη και πονεμένη σα να ήσουνε νεκρή.
Μια λέξη μόνο, ένα χαμόγελο δικό σου αρκεί.
Κι' είμαι χαρούμενος, χαρούμενος χωρίς να ξέρω
το γιατί.

Απόδοση: Χρίστος Γούδης

Ταξίδι στους ελληνικούς μύθους

Του Ανδρέα Τσιλίρα

Έχετε ταξιδέψει ποτέ σε άγνωστα για σας ελληνικά μέρη ή σε ξένες χώρες; Πόσες από αυτές τις φορές χρειαστήκατε κάποιον ταξιδιωτικό οδηγό, ένα χάρτη ή κάτι τέλος πάντων που να μπορεί να σας καθοδηγήσει στις διαδρομές και να σας οδηγήσει στην καλύτερη αξιοποίηση του χρόνου σας;

Κάπως έτσι πρέπει να ξεκίνησε και ο Πέδρο Ολάγια τη σχέση του με την Ελλάδα. Ή σχεδόν έτσι, αφού είχε προηγηθεί η ακαδημαϊκή του σχέση με τη χώρα μας μέσω των σπουδών και της αγάπης του στον ελληνικό πολιτισμό.

Γεννημένος στην πόλη Οβιέδο της Ισπανίας το 1966, ο Ολάγια αφού πέρασε μια δεκαετία σε πανεπιστήμια της Ισπανίας και της Αμερικής ως φοιτητής, ερευνητής και λέκτορας πάνω σε θέματα ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού κι αφού εξάσκησε τη σχέση

του με τη φωτογραφία μέσα από εκθέσεις και δεκάδες ταξίδια, αποφάσισε να έρθει πιο κοντά στο αντικείμενό του.

Το 1994 εγκαθίσταται μόνιμα στην Αθήνα και προσπαθεί με διάφορες αφορμές να βρει σημεία επαφής ανάμεσα στον ελληνικό και τον ισπανικό πολιτισμό, αλλά και να δώσει δείγματα της λατρείας που σιγά σιγά ανακάλυπτε ότι είχε στην παράδοση των δύο χωρών της Μεσογείου.

Σχεδόν αμέσως μετά την εγκατάστασή του στη χώρα μας, θέτει σε εφαρμογή ένα σχέδιο που αποδείχθηκε πως ήταν στόχος ζωής. Διανύοντας περισσότερα από εκατό χιλιάδες χιλιόμετρα και τραβώντας χιλιάδες φωτογραφίες, προσπάθησε να ξετυλίξει το κουβάρι της ελληνικής μυθολογίας, αναζητώντας στο «σήμερα» τα μέρη του μυθολογικού μας «χθες».

Προτείνει, λοιπόν, τη δημιουργία ενός ελληνικού μυθολογικού άτλαντα που θα ξεναγεί τον αναγνώστη στην Ελλάδα διηγούμενος ταυτόχρονα τους θρύλους και τις παραδόσεις των αρχαίων χρόνων. Το Ίδρυμα Ωνάση βρίσκει ευτυχώς την ιδέα του πολύ ενδιαφέρουσα και το 1999 χρηματοδοτεί μέσα από μια υποτροφία τη σχετική έρευνα.

Την ίδια περίοδο ο Ολάγια είναι καθηγητής στο Ινστιτούτο Cervantes, δουλεύει στη Βουλή των Ελλήνων και στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας, ενώ είναι διευθυντής του Πολιτιστικού Δελτίου της Ισπανικής Πρεσβείας στην Αθήνα.

Πριν λίγους μήνες, λοιπόν, με έκπληξη οι αναγνώστες ειδικοί και μη, ανακάλυπταν στα ράφια των λευκωμάτων αλλά και των ταξιδιωτικών οδηγών ένα ογκώδες έργο με την επιγραφή «Μυθολογικός Άτλας της Ελλάδας». Η έκπληξη γινόταν ακόμα μεγαλύτερη όταν συνειδητοποιούσαν ότι το έργο αυτό, που περιπλοκώτατα στους μύθους και τα ελληνικά τοπία, ήταν γραμμένο σε άπταιστα ελληνικά (με την επιμέλεια του καθηγητή Στέφανου Ψημένου) από έναν Ισπανό που δικαίως μετά από λίγο καιρό καμάρωνε, προφανώς, διαβάζοντας ότι είναι πολύ πιθανό να αγαπά την Ελλάδα πολύ περισσότερο από πολλούς Έλληνες.

Ο «Μυθολογικός Άτλας» ευτύχησε να κυκλοφορήσει σε άψογη αισθητική από τις εκδόσεις «Road», αποτελώντας μια τεκμηριωμένη επιστημονική έκδοση όσο και μια γοητευτική μυθιστορηματική εκδοχή της ελληνικής μυθολογίας. Διαρθρωμένος ανά γεωγραφικές περιοχές και μυθολογικά πρόσωπα ή γεγονότα, ο Άτλαντας δεν έχει να ζηλέψει σε τίποτα από τους κλασικούς ταξιδιωτικούς οδηγούς, με μια σημαντική διαφορά. Μπορεί άνετα να κάνει τον αναγνώστη να ταξιδέψει σε όλη την Ελλάδα χωρίς ποτέ να την έχει επισκεφθεί!

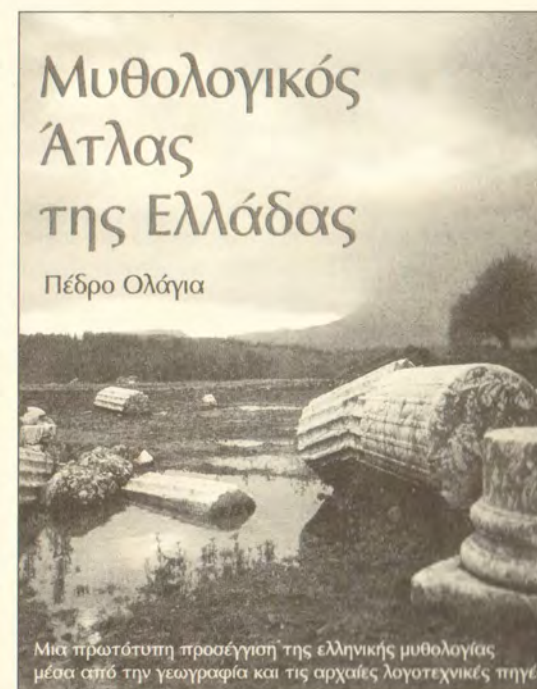
Όπως χαρακτηριστικά λέει ο Ισπανός συγγραφέας Javier Reverte, προλογίζοντας τον Άτλαντα «οι ταξιδιωτικοί οδηγοί είναι βιβλία ψυχρά σαν παγοκρύσταλλοι, αντιγράφουν ο ένας τον άλλο τόσο όσον αφορά

στη μορφή τους όσο και στις πληροφορίες που παρέχουν... Ο Μυθολογικός Άτλαντας της Ελλάδας του Πέδρο Ολάγια εμφανίζεται ξαφνικά σαν αύρα από φρέσκο αεράκι στο σύνολο των ταξιδιωτικών οδηγών...».

Όσο για τον ίδιο τον Ολάγια, ακόμα και μετά από επτά χρόνια παραμονής στην Ελλάδα μοιάζει μαγεμένος από το παρελθόν της. «Οι αρχαίοι μύθοι κινούνταν στους ρυθμούς μιας "μουσικής" την οποία εμείς δεν μπορούμε πλέον να ακούσουμε... Αυτός ο Άτλας της Ελλάδας, φτιαγμένος για ταξίδια, μας οδηγεί σε βουνά, ποτάμια πηγές και τοπία που σε άλλη εποχή –όταν συνειδητοποιούσαμε ότι «όλα είναι γεμάτα με θεούς» – είχαν θεϊκή μεταχείριση...».

Στα απίστευτα κατορθώματα του Άτλαντα πέρα από τη μεθοδική καταγραφή, ένα εντυπωσιακό πολύπτυχο με το τεράστιο γενεαλογικό δέντρο της ελληνικής μυθολογίας. Από τον Έρεβο ως τον Φοίβο κι από τον Τάνταλο ως το Νεοπτόλεμο περιγράφονται διαγραμματικά όλες οι «διαπλοκές» και όλοι οι σύνδεσμοι των μυθολογικών προσώπων, θεών, ημίθεων και θνητών.

Ο Πέδρο Ολάγια θα βρεθεί στην Πάτρα σε λίγες εβδομάδες καλεσμένος των εκδόσεων «Road». Κι εκεί θα ανακαλύψουμε από κοντά την ξεχωριστή του «τρέλα» για το ελληνικό παρελθόν.

Μυθολογικός Άτλας της Ελλάδας

Πέδρο Ολάγια

Μια πρωτότυπη προσέγγιση της ελληνικής μυθολογίας μέσα από την γεωγραφία και τις αρχαίες λογοτεχνικές πηγές

Δημήτρης Αρβανίτης

Με το στραβό δοντάκι του γραφίστα

Του Γιάννη Μουγγολιά

Η αφίσα ως διαφημιστικό μέσο για την προβολή πολιτιστικών εκδηλώσεων συχνότατα βρίσκεται μπροστά από όλες τις υπόλοιπες πρωτοβουλίες των διοργανωτών σε επικοινωνιακό επίπεδο. Δεν είναι λίγες φορές που τα μηνύματα μιας αφίσας μεταφράστηκαν με τον ιδανικότερο τρόπο στη επιτυχημένη διεξαγωγή πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Όμως παρά το γεγονός της μαζικής λειτουργίας του ρόλου μιας αφίσας το αισθητικό επίπεδο που συχνά επιτυγχάνεται είναι πολύ υψηλό. Σε μερικά εκλεκτά δείγματα – καλλιτεχνικά κομψοτεχνήματα στο χώρο της αφίσας έρχεται να μας ταξιδέψει το υπέροχο πρόσφατα εκδοθέν από τα «Ελληνικά γράμματα» βιβλίο-λεύκωμα του κορυφαίου Έλληνα γραφίστα Δημήτρη Αρβανίτη, υπεύθυνου ορισμένων εκ των ωραιότερων αφισών που έχουμε αντικρίσει.

Τίτλος του βιβλίου; Τι άλλο: «Αφίσες – Posters». Και μετά από το εισαγωγικό εικονογραφικό υλικό επιλεγμένων αφισών που φιλοτέχνησαν διάσημες υπογραφές καλλιτεχνών (ξένων και Ελλήνων) το βλέμμα του αναγνώστη περιπλανιέται σε ένα μωσαϊκό ιδεών αλλά και σε μια ζωντανή ιστορία πολιτιστι-

κών γεγονότων που έλαβαν χώρα στην Ελλάδα.

Οι έγχρωμες αφίσες που παρατίθενται χωρίζονται στις θεματικές ενότητες «Αφίσες για μουσικές συναυλίες», «Αφίσες για τον κινηματογράφο», «Αφίσες για το θέατρο», «Αφίσες για φεστιβάλ», «Αφίσες για διάφορες εκδηλώσεις».

Εκατόν τριάντα δύο αφίσες που σχεδιάστηκαν από το 1977 μέχρι σήμερα που εντυπωσιάζουν για την πρωτοτυπία, την τεχνική τους και την αισθητική τους και αιχμαλωτίζουν το βλέμμα του αναγνώστη όπως ακριβώς και το βλέμμα του περαστικού όταν αναρτήθηκαν.

Για να δούμε όμως πώς περιγράφουν τη δουλειά του Δημήτρη Αρβανίτη οι κατά ιδιότητες αρμόδιοι.

«Τα μουσικά της χρυσής τομής τα γνωρίζει ο Δημήτρης Θ. Αρβανίτης εδώ και δεκαετίες. Σέβεται, αγαπά, μεταμορφώνει, ανατρέπεται και εξακολουθεί να μας προσφέρει πρωτότυπες αποτυπώσεις της φυσιογνωμίας της τζαζ, υπογράφοντας ευδιάκριτα με το δικό του "στραβό δοντάκι"».

ΣΑΚΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Μουσικός-Συνθέτης

«Ο τρόπος το ταλέντο και ο προσωπικός πολιτισμός του Δημήτρη ανακατεύονται με τη μυρωδιά του espresso, τις γραμματοσειρές, την τζαζ, το design και την τυπογραφία. Είναι μοναδικός και ανεπανάληπτος».

ΝΙΚΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
Σκηνοθέτης

«Νιώθω ευγνώμων στο Δημήτρη Αρβανίτη γιατί – πέρα από τη λειτουργική και αισθητική αξία που, όλα αυτά τα χρόνια, αναβιώνοντας στα μάτια μου την εικόνα του παλιού εκείνου συμπαθούς ασπιδοποιού, φρόντιζε να δίνει στις αφίσες και τα προγράμματα που του παράγγελα – έκανε την ταπεινότητά μου να νιώθει μέσα στο εργαστήριό του σαν ένας Σωκράτης»

ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΠΕΛΕΓΡΙΝΗΣ
Καθηγητής φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

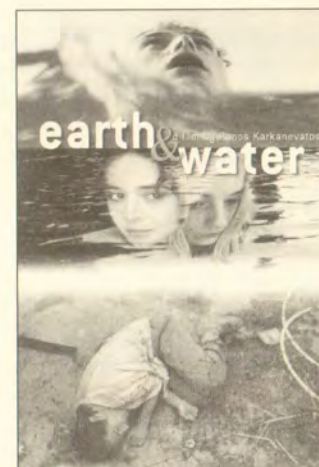
«Αυτό δεν είναι ένα συνηθισμένο χέρι. Είναι γάντι; Γιατί τρέμει έτσι δυνατά; Πρόκειται για σεισμό; Ποιανού χέρι είναι αυτό; Εκδότη, μουσικού, σχεδιαστή, αναγνώστη ή εραστή της τζαζ; Ίσως απλώς ο σχεδιαστής να ήθελε να υποδηλώσει τον έκτο χρόνο του περιοδικού με το κρυμμένο έκτο δάκτυλο στο ένα χέρι. Αναφέρομαι στην αφίσα του Δημήτρη Αρβανίτη "6 χρόνια Jazz & Τζαζ"».

SADIC KARAMOUSTAFA
Γραφίστας, Κωνσταντινούπολη

Πάντως αν το «Αφίσες – Posters» αποτελεί μια εμπειρία του βλέματος, ο συνδυασμός του με το βιβλίο «Cutting edge – θέσεις για το design» του Δημήτρη Αρβανίτη που κυκλοφορεί από τα «Ελληνικά γράμματα», είναι ο ιδανικότερος για την κατανόησή του. Το δεύτερο αυτό βιβλίο περιλαμβάνει θαυμάσια θεωρητικά κείμενά του, που δημοσιεύτηκαν σε εφημερίδες και περιοδικά ή είναι εισηγήσεις σε διάφορες εκδηλώσεις σχετικά με την τυπογραφία και την οπτική επικοινωνία.

ΔΗΜΗΤΡΙΑ '84
Κ.Θ.Θ.Ε. 16-17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ΠΡΑ 9 Μ.Μ.

Συντήρηση και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς

Του Ξενοφώντα Αργ. Παπαευθυμίου

Ορισμένα γεγονότα και καταστάσεις — άλλοτε θετικά και άλλοτε αρνητικά — δίνουν την αφορμή για να ασχοληθεί κανείς με κάποιο θέμα, να διατυπώσει απόψεις και ανησυχίες, να συμβάλει ή να υποκινήσει έναν διάλογο πάνω σε αυτά.

Ο γράφων ασχολείται αυτή τη φορά με το μεγάλο και σύνθετο θέμα της συντήρησης των έργων τέχνης και μνημείων, δεχόμενος θετικά και αρνητικά ερεθίσματα, τα οποία έδωσαν την αφορμή για την κατάθεση προβληματισμών και σκέψεων.

Τα θετικά είναι η πρόσφατη κυκλοφορία — τη χρονιά που πέρασε — της «θεωρίας της Συντήρησης» του Cesare Brandi, σε ελληνική μετάφραση από τις εκδόσεις «Ελληνικά γράμματα», ενός θεμελιώδους θεωρητικού έργου, απαραίτητου για όποιον σπουδάζει και υπηρετεί τον πολυσύνθετο τομέα της Συντήρησης.

Το αρνητικό ερέθισμα είναι η κατάσταση που επικρατεί στην πατρίδα μας στο χώρο της συντήρησης, όπου εξακολουθούν να δραστηριοποιούνται (ακόμη και με τις ευλογίες ή την ανοχή της Πολιτείας και ορισμένων φορέων μερικές φορές) άτομα ακατάλληλα και ανεκπαίδευτα με τραγικά αποτελέσματα. Πρόκληση φθορών, καταστροφών και αλλοιώσεων των μνημείων είναι το συνηθισμένο φαινόμενο, ενώ δε λείπουν οι κωλυσιεργίες και τα εμπόδια που συχνά μπαίνουν σε όσους προσπαθούν να κάνουν σωστά τη δουλειά τους, καθώς θίγονται πολλά κακώς εννοούμενα συμφέροντα.

(Για να προλάβουμε δε τα πιθανά σχόλια και τις αντιδράσεις ορισμένων, ξεκαθαρίζουμε ότι είναι πολύ εύκολο να διευκρινιστεί το ποιοι έχουν τα τυπικά και πραγματικά προσόντα να είναι Συντηρητές, μέσα από την παρουσίαση συγκεκριμένων σπουδών, ερευνών, μελετών και εργασιών).

Επιστρέφοντας, όμως, στο εμπνευσμένο σύγγραμμα του Brandi που πρωτοκυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Einaudi το 1977, διαπιστώνουμε, όπως γράφει στο εισαγωγικό της σημείωμα η μεταφράστριά της ελληνικής έκδοσης Ήβη Γαβριηλίδη, ότι «είναι το αποτέλεσμα πρακτικής και όχι μόνο θεωρητικής αντιμετώπισης της τέχνης της συντήρησης. Ο σπουδαστής θα μπορέσει να ακολουθήσει τη λογική εξέλιξη μιας σκέψης, η οποία θα τον οδηγεί στις στιγμές της αμφιβολίας που συνοδεύουν πάντα κάθε προβληματική νέα επέμβαση.

Όταν ο νέος συντηρητής στηρίζεται πάνω σε τόσο γερά θεμέλια, με την συνεχή αναφορά στη σοφία αυτού του κειμένου, καθώς θα περνάει ο χρόνος και θα αντιμετωπίζει μια ποικιλία επεμβάσεων στην επαγγελματική του πορεία, θα σχηματίζει μέσα του έναν πυρήνα γνώσεων και διαισθήσεων που θα συμβάλει στην εκτέλεση όσο το δυνατόν ορθότερων επεμβάσεων πάνω στο έργο τέχνης και μέσα στα πλαίσια των κανονισμών που έχουν καθιερωθεί διεθνώς».

Καταδεικνύεται λοιπόν η ανάγκη της άρτιας θεωρητικής και πρακτικής εκπαίδευσης του συντηρητή και της μεθοδολογικής θωράκισης της εργασίας του, γιατί όπως αναφέρει στον πρόλογό του ο Καθηγητής Ιστορίας της Τέχνης του Πανεπιστημίου Αθηνών Νίκος Ζίας: «Η συντήρηση είναι σύνθετη διεργασία που απαιτεί επιστημονική γνώση χημείας, φυσικής, ιστορίας της τέχνης, καλλιτεχνική δεξιότητα και αισθητική καλλιέργεια. Απαιτεί ακόμη συγκροτημένη προσωπικότητα που μπορεί να αυτοπεριορίζεται για να διατηρείται μόνο ό,τι ο αρχικός δημιουργός έχει

πραγματώσει και ο χρόνος έχει προσθέσει.

Ο Brandi λέει ότι «η συντήρηση πρέπει να στοχεύει στην αποκατάσταση της δυναμικής ενότητας του έργου τέχνης, αρκεί αυτό να είναι δυνατόν χωρίς να δημιουργήσουμε ένα έργο πλαστό καλλιτεχνικά ή ιστορικά και χωρίς να σβήσουμε κάθε ίχνος της πορείας του μέσα στο χρόνο».

Ο ίδιος μάλιστα γράφει πιο κάτω πως «η ανάγκη της συντήρησης γεννιέται από την ίδια την υπόσταση του έργου τέχνης (ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής) που για να υπάρξει ως μορφική έκφραση έχει την ανάγκη της ύλης.

Ύλη βέβαια και μορφή είναι στο εικαστικό έργο έννοιες σύμφυτες. Η μορφή ως ιδεατό πνευματικό δημιούργημα δεν φθείρεται στην ουσία της. Φθείρεται όμως η ύλη, που κάνει φανερό στο θεατή τη μορφή. «Συντηρείται μόνο η ύλη στο έργο τέχνης», γράφει λοιπόν εύστοχα ο Brandi. «Σε αυτό τον τομέα μόνο επεμβαίνει η συντηρητής».

Αυτά τα λόγια αρκούν για να κατανοήσουμε ότι πλέον η συντήρηση δεν μπορεί να ασκείται εμπειροτεχνικά και περιστασιακά από ορισμένους ημιμαθείς, καθώς δεν αποτελεί πάρεργο ορισμένων τεχνιτών ή καλλιτεχνιζόντων (μαραγκοί, μπογιατζήδες, διακοσμητές, ζωγράφοι, κορνιζοποιοί κ.τ.λ.). Είναι ένας αυτόνομος τομέας με επιστημονική δομή που υπάρχει παράλληλα και συνεργάζεται (άλλοτε παίρνοντας και άλλοτε προσφέροντας) με άλλους επιστημονικούς χώρους όπως της αρχαιολογίας, της ιστορίας της τέχνης, της χημείας, της βιολογίας κ.τ.λ.

Για να κατανοήσουμε το ρόλο της συντήρησης θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας τον διπολισμό με τον οποίο το έργο τέχνης εμφανίζεται στη συνείδησή μας.

Ο Cesare Brandi γράφει ότι το έργο τέχνης σαν προϊόν της ανθρώπινης δραστηριότητας θέτει ένα διπλό αίτημα. Το αισθητικό αίτημα που ανταποκρίνεται στο θεμελιώδες φαινόμενο της καλλιτεχνικής δημιουργίας, για το οποίο το έργο θεωρείται έργο τέχνης και το ιστορικό αίτημα το οποίο του αρμόζει ως ανθρώπινου προϊόντος που έχει πραγματοποιηθεί και βρίσκεται σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

Επομένως, όπως ο ίδιος ο Brandi ορίζει «η συντήρηση αποτελεί τη μεθοδολογική στιγμή της αναγνώρισης του έργου τέχνης στη φυσική του σύσταση και στη διπλή πολικότητά του, αισθητική και ιστορική, ενόψει της μεταβίβασής του στο μέλλον».

Ο συγγραφέας έρχεται επίσης μέσα από το εμπνευσμένο του κείμενο να ανατρέψει πολλές παρεξηγήσεις και λάθη του παρελθόντος που αφορούσαν στην αισθητική και ιστορική διάσταση του έργου τέχνης, θίγοντας θέματα ανακατασκευής και μιμητισμού των μνημείων. Καταρρίπτει μάλιστα το παλιό νοσταλγικό *adagio* «όπως ήταν, εκεί όπου ήταν», καθώς αυτό αποτελεί άρνηση της ίδιας της Συντήρησης, όντας προσβολή για την ιστορία και αυθαιρεσία για την Αισθητική, αφού καθιστά το χρόνο αναστρέψιμο και πολλαπλασιάζει το έργο τέχνης κατά βούληση.

Το κάθε έργο τέχνης είναι μοναδικό και ανεπανάληπτο και αντιπροσωπεύει τη στιγμή και την εποχή της δημιουργίας του, αφού η Τέχνη αποτελεί Μαρτυρία της εποχής της.

Πάνω στο έργο τέχνης καταγράφονται οι αιτίες και οι συνθήκες που προκάλεσαν και επηρέασαν τη δημιουργία του, αλλά και η ιστορία των χρόνων που διήνυσε μέχρι τις μέρες μας, ώστε να αποτελέσει αυτό που ονομάζουμε Μνημείο, φορέα μνήμης δηλαδή. Το έργο τέχνης όμως, εκτός από το χρόνο συνδέεται και με το χώρο, μέσα στον οποίο δημιουργήθηκε, τοποθετήθηκε και υπήρξε, παράγων που καθορίζει την οντολογική του ύπαρξη, θέτοντας δυσεπίλυτα προβλήματα σε μουσειολόγους και συντηρητές, που καλούνται να καθορίσουν το περιβάλλον μέσα στο οποίο πρέπει να βρίσκεται ένα μνημείο «σεβόμενοι το *status quo* των χωρικών συνδέσεων του έργου τέχνης».

Διαβάζοντας τη θεωρία της Συντήρησης του Cesare Brandi διαπιστώνουμε ότι η επέμβαση του συντηρητή είναι μία κρίσιμη και κριτική αντιμετώπιση ενός πνευματικού δημιουργήματος, όπου μπορεί να επέμβει μόνον στην ύλη και όχι στην «εικόνα» του, εξασφαλίζοντας τη διατήρηση της ιστορικής και αισθητικής αλήθειας που αυτό μεταφέρει, χωρίς ωραιοποιήσεις και παραποιήσεις που μπορεί να ικανοποιούν μόνο την προσωπική του ματαιοδοξία και αυταρέσκεια ή την επιστημονική του ανεπάρκεια.

Η μετάφραση του έργου που έγινε από την Ήβη Γαβριηλίδη σέβεται το πρωτότυπο ιταλικό κείμενο, αποδίδοντας με πιστότητα και ακρίβεια τον εξαιρετικό λόγο του Cesare Brandi, προσφέροντας και στους μη ιταλομαθείς ένα από τα σπουδαιότερα κείμενα που μπορεί να αποτελέσει θεωρητικό και μεθοδολογικό όπλο στα χέρια όσων υπηρετούν με συνέπεια τον τομέα της συντήρησης.

άποψη

Μην «κλειδώνετε» τον πολιτισμό

Του Βαγγέλη Στουρνάρα

Στην ημερίδα που πραγματοποιήθηκε στο πρόσφατο «Money Show» με θέμα τα πολιτιστικά στελέχη διαπιστώσαμε με πικρία τις τρομερές αδράνειες με τις οποίες οφείλει να αναμετρηθεί μια καινούργια αντίληψη για τα πολιτιστικά πράγματα και τη διαχείρισή τους.

Ακούστηκαν απόψεις που κλειδώνουν τον πολιτισμό πίσω από τις βαριές πόρτες της οποιασδήποτε πινακοθήκης, τον περιορίζουν στ' αναρτημένα εκθέματα και με αποκλειστικούς – επισκέπτες θεματοφύλακες του, τους μνημένους που εισχωρούν για να επαναβαπτιστούν στην ταυτοποιητική κολυμπήθρα του «κουλτουριάρη». Ίσως μας δοθεί κάποια άλλη στιγμή η ευκαιρία να σχολιάσουμε εκτενέστερα τη φεουδαρχική οργάνωση του πατρινού πολιτιστικού τοπίου φορέων και την αντίστοιχη κατανομή του πολιτιστικού κινού της πόλης...

Ο πολιτισμός για να οριστεί στις μέρες μας, είναι ανάγκη να στηριχθεί σε ένα πολύ ευρύ, ανθρωπολογικό ορισμό ως «τρόπος ζωής». Αρνούμαστε τους αισθητικούς ορισμούς του «πολιτισμού» ως «τέχνης» και μάλιστα «υψηλής». Ο πολιτισμός οφείλει να ενσωματώνει τις τέχνες σε άλλες πτυχές του κοινωνικού ιστού και τις συνήθειες της καθημερινής ζωής στην πόλη. Το πεδίο δράσης του εκτείνεται από

τις τέχνες, τα μέσα ενημέρωσης, τη χειροτεχνία τη μόδα και το νιζάν έως τον αθλητισμό, την ψυχαγωγία, την αρχιτεκτονική και τη διαμόρφωση του χώρου, την πολιτιστική κληρονομιά, τον τουρισμό, το φαγητό και τη διασκέδαση, την τοπική ιστορία, καθώς και τα χαρακτηριστικά του δημόσιου τομέα και της κοινωνικής ζωής της πόλης, την ταυτότητά της και την εικόνα της στους ξένους.

Ο πολιτισμός είναι επίσης **διαδικασία ανάπτυξης**. Από τη δεκαετία του 1970 μελέτες μακροοικονομικού χαρακτήρα αποκάλυψαν τη σημαντική συνεισφορά της πολιτιστικής ανάπτυξης στη διαδικασία οικονομικής ανάπτυξης. Η κουλτούρα και η παιδεία είναι από τους κυριότερους συντελεστές της παραγωγής. Η πολιτιστική ανάπτυξη δηλ. αποτελεί το πλαίσιο μέσα στο οποίο μορφοποιούνται οι απόψεις του πληθυσμού και η στάση του ως προς τις τεχνολογικές μεταβολές και την καινοτομία. Διαπιστώθηκε έτσι πως η άνοδος της πολιτιστικής στάθμης του

πληθυσμού συμβάλλει στη διερεύνηση του πεδίου της επικοινωνίας και ενισχύει τη δημιουργικότητα, καθώς και την προσαρμοστικότητα στους συνεχείς και ραγδαίους μετασχηματισμούς της κοινωνικο-οικονομικής πραγματικότητας. Κατά συνέπεια, αυξάνει και βελτιώνει την παραγωγικότητα με όποιους δείκτες κι αν τη μετρήσουμε.

Ο πολιτισμός είναι και **πολιτική**, είναι η ιδέα της πολιτιστικής δημοκρατίας που σαν όρος διατυπώθηκε τη δεκαετία του 1970 και σταδιακά κερδίζει όλο και περισσότερο έδαφος. Με την πολιτιστική δημοκρατία επιδιώκεται να δοθεί στον καθένα η δυνατότητα για άμεση πρόσβαση στη γνώση, για αυτογνωσία, αυτοέκφραση, δημιουργικότητα και συνεισφορά στη διαμόρφωση ιδεών. Όσον αφορά στους φορείς, δεν είναι πια αποδεκτό ότι η κεντρική διοίκηση είναι εξουσιοδοτημένη να καθορίζει το πολιτιστικό πρότυπο που κρίνει άξιο να διαδοθεί στο λαό. Αντίθετα, μια ριζοσπαστική και πλουραλιστική πολιτιστική δημοκρατία ενέχει τον πολλαπλασιασμό των συνιστωσών που καθορίζουν την κοινωνική διαχείριση της πολιτιστικής πολιτικής. Οι διαφορετικές κατηγορίες – ομάδες πολιτών, όλες δικαιούνται μερίδιο και πρέπει ως εκ τούτου να συμμετάσχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για την παραγωγή, τον προγραμματισμό, τη διαχείριση και την αξιολόγηση της πολιτιστικής δράσης.

Τέλος ο πολιτισμός θα μπορούσε να είναι ένα πρόταγμα και μια νέα **στάση ζωής**. Είναι η αναζήτηση μιας οικολογίας του δημόσιου χώρου. Είναι οι αντιπυρικές μας ζώνες γιατί ακόμα κι αν τίποτα δεν υπάρχει πια για να ανακαλυφθεί, πολλά νοσταλγούν την υπερασπισή τους και διεκδικούν:

- Την ανθρώπινη επαφή και επικοινωνία ενάντια στην εξατομίκευση, την ιδιώτευση, την εσωστρέφεια και τη μοναξιά.
- Την καινοτομία, την πρωτοτυπία και την επινοητικότητα ενάντια στην

τυποποίηση, την ομοιομορφία και την ομοιογένεια.

- Τη διαφορετικότητα, την πολλαπλότητα και τον πλουραλισμό, ενάντια στην μαζικότητα, την ισοπέδωση, την ενσωμάτωση και την αφομοίωση.
- Την αξιοπρέπεια και το ήθος, ενάντια στην ανευθυνότητα, τον εγωκεντρισμό και τον αμοραλισμό.
- Την ισοτιμία, την αυτονομία και την πολιτιστική αυτοπραγμάτωση, ενάντια στην ομοφώνια και τον ολοκληρωτικό εξορθολογισμό.
- Τη λιτότητα, ενάντια στον βερμπαλισμό και τον εύκολο εντυπωσιασμό.
- Την αισθητική, ενάντια στην προχειρότητα και το λαϊκισμό.
- Τη μαγεία, το συναίσθημα και την ευαισθησία, ενάντια στην προκατασκευασμένη συγκίνηση, τον ελπιισμό και τον πολιτισμό ως ανταλλακτική αξία για την απόκτηση κοινωνικού στάτους.
- Την ποιότητα της ζωής ενάντια στον άκρατο οικονομισμό, την εμπορευματοποίηση και τον καταναλωτισμό.

Οι αναφορές μου, ευδιάκριτες, είναι στους:

Ιωαννίδη Γ, Άρθρο στο περιοδικό «Τοπική Αυτοδιοίκηση», Αθήνα 1998

Κόνσολα Ντ. Παν/μιακές σημειώσεις, Θέματα Πολιτιστικής Πολιτικής, Αθήνα 1998

Σταυρακάκης Γ., Εισαγωγή στο βιβλίο του E. Laclau «Για την επανάσταση της εποχής μας», Αθήνα 1997.

«... Απόψεις που κλειδώνουν τον πολιτισμό πίσω από τις βαριές πόρτες της οποιασδήποτε πινακοθήκης με αποκλειστικούς – επισκέπτες θεματοφύλακες του, τους μνημένους που εισχωρούν για να επαναβαπτιστούν στην ταυτοποιητική κολυμπήθρα του "κουλτουριάρη"...»

Το Αγρίνιο πάει... Δελφούς

Ως μια περιοχή που επιφυλάσσει εκπλήξεις και που θέλει να δημιουργεί διαρκώς εστίες πολιτισμού ικανές να τις προσφέρουν κάτι καλύτερο στο μέλλον, δείχνει η περιοχή της Αιτωλοακαρνανίας. Όταν μάλιστα συζητά κανείς με τους ανθρώπους που είναι υπεύθυνοι γι' αυτές τις εκπλήξεις, τότε αισθάνεται πως έχει ακόμα περισσότερα να περιμένει.

Στη Ναύπακτο, το Αγρίνιο και το Μεσολόγγι, μια σειρά άνθρωποι που ξεκινάνε — όπως πάντα συμβαίνει σε τέτοιες περιπτώσεις — από τη δική τους τρέλα, έχουν καταφέρει να βγάλουν αρκετά συχνά την περιοχή από τα σύνορά της και να τη φέρνουν πιο κοντά στην αναγνώριση του «παντοδύναμου» κέντρου.

Η «Διέξοδος» και η Πινακοθήκη Μοσχανδρέου στο Μεσολόγγι, το περιοδικό «Επίκαιρα» που συμπλήρωσε επτά χρόνια ζωής, η μουσική σχολή «Εμμέλεια» στη Ναύπακτο, το ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου είναι, ανάμεσα σε άλλους, πρόσωπα και φορείς που μπορούν πια να ονειρεύονται και να πείθουν για τις προτάσεις, παρά τις μικρές ή μεγάλες αδυναμίες τους.

Στη «Ναύπακτο» η εφημερίδα «Εμπρός» μαζί με μια ομάδα συνεργατών και φίλων της κάλεσε στα μέσα του Ιανουαρίου το στοχαστή Στέλιο Ράμφο, σε μια από τις σπάνιες εκτός Αθήνας παρουσίες του, να μιλήσει και να συζητήσει με τους κατοίκους με στόχο να τους βγάλει λίγο έξω

από τα καθημερινά τους προβλήματα.

Στον ίδιο χώρο, στην Παπαχαράλαμπειο Αίθουσα της Ναυπάκτου, παρουσιάστηκε στις 6 Φεβρουαρίου η μουσική παράσταση «Όπως στον Πινόκιο» με τη λαϊκή ορχήστρα «Μίκης Θεοδωράκης» να ερμηνεύει μουσικές του μεγάλου συνθέτη πάνω σε κείμενα της Κάκιας Ιγερνίου και με τη μουσική σχολή «Εμμέλεια» της Κούλη Τσολοδήμου να πρωταγωνιστεί, παρέα με τον Κώστα Θωμαΐδη και μια εκλεκτή ομάδα συνεργατών.

Όσο για το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Αγρινίου, ο καλλιτεχνικός του διευθυντής Θεωδωρής Γκόνης δε φαίνεται να πτοείται από τις αναβολές, ούτε από τα προβλήματα που του παρουσιάζονται.

Να, για παράδειγμα, τα δύο του σχέδια για ένα συνέδριο γύρω από τη θεατρική ιστορία της Αιτωλοακαρνανίας, καθώς και η παράσταση με την ιστορία των καπνών, που αμφότερα αναβλήθηκαν, αν δεν ματαιώθηκαν....

Ειδικά για το δεύτερο η αναβολή έγινε με τέτοιο τρόπο που πολύ εύκολα θα οδηγούσε τον καθένα σε ανεξέλεγκτο εκνευρισμό. Ενώ είχε γίνει μια πολύ σοβαρή δουλειά από τον ίδιο τον Γκόνη και τη θεατρολόγο Γιάννα Ροϊλού, βασισμένη σε διηγήσεις καπνεργατών της Αιτωλοακαρνανίας αλλά και σε αρχειακό υλικό, ενώ υπήρχε η συνεργασία του Νίκου Ξυδάκη στη μουσική, το όλο εγχείρημα διακόπηκε επειδή ο χώρος στον οποίο είχε προγραμματιστεί να ανέβει, το παλιό καπνεργοστάσιο του Παπαστράτου, τελικά δεν παραχωρήθηκε. Το ίδρυμα Παπαστράτου, ανακάλυψε προβλήματα... στατικότητας στο κτίριο (!) κι έτσι στέρησε την περιοχή από μια πολύ σπουδαία δουλειά, που εκτός των άλλων θα της εξασφάλιζε και την απαραίτητη δημοσιότητα.

Παρ' όλ' αυτά, όμως, κι ενώ ο καθένας θα μπορούσε να μείνει εκεί και να επικαλεστεί (δικαιολογημένα) πολιτικές και άλλες τρικλοποδιές, ο Γκόνης ανακάλυψε δύο άλλους τρόπους για να διοχετεύσει τη, διαπιστωμένη πια, δυναμική του θεάτρου. Υπέβαλε μια ολοκληρωμένη πρόταση στο Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών κι έτσι το καλοκαίρι το ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου θα είναι το μοναδικό ελληνικό περιφερειακό θέατρο που θα συμμετάσχει στο θεατρικό φεστιβάλ που γίνεται εκεί και είναι αφιερωμένο στον αρχαίο ελληνικό λόγο.

Παράλληλα, έχουν ήδη ξεκινήσει οι προετοιμασίες για την καλοκαιρινή παραγωγή του ΔΗΠΕΘΕ. Για πρώτη χρονιά μετά από τρία καλοκαίρια, ο Γκόνης δε διάλεξε ένα νεοελληνικό θεατρικό έργο, αλλά ένα κλασικό κείμενο. Σε δική του σκηνοθεσία το ΔΗΠΕΘΕ θα ανεβάσει το καλοκαίρι το «Ματωμένο γάμο» του Λόρκα. Καλό κουράγιο!

Ο κόσμος του Τσέχοφ

Παράλληλα με τα καλοκαιρινά σχέδια, το ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου δεν ξεχνά βέβαια και

την τρέχουσα δραστηριότητα. Το έργο που θα παρουσιάζεται στο Δημοτικό Θέατρο της πόλης μέχρι το Μάρτιο είναι μια σύνθεση από τρία μονόπρακτα του Άντον Τσέχοφ. Η «Αρκούδα», η «Επέτειος» και το «Κύκνιο άσμα» είναι τα μονόπρακτα που διάλεξε ο Χρήστος Καλαβρούζος για να σκηνοθετήσει, ανταποκρινόμενος στην πρόσκληση του ΔΗΠΕΘΕ.

Έστησε έτσι ένα δεμένο σύνολο τριών σκηνών βασιζόμενος στην εμπειρία του Γιώργου Μωρόγιαννη που πρωταγωνιστεί και στα τρία μονόπρακτα, αλλά και στην άξια συμπαράσταση ντόπιων και μη καλλιτεχνών, με «μπροστάρη» τον Αγρινιώτη ηθοποιό Γιώργο Ζιόβα. Μαζί τους παίζουν ακόμα οι Αγγελική Λεμονή, η Δημήτρης Παλαιχωρήτης, η Σταυρούλα Σπυριδωνος και η Ντόρα Σιμοπούλου.

Τα σκηνικά και τα κοστούμια της παράστασης επιμελήθηκε η Λαμπρινή Καρδάρá, τους φωτισμούς ο Κωνσταντίνος Ποταμιάνος, ενώ ο Χρήστος Καλαβρούζος είχε και τη μουσική επιμέλεια.

Εκτός από τις παραστάσεις στο Αγρίνιο, τα μονόπρακτα του Τσέχοφ θα ταξιδέψουν και σε άλλες πόλεις της Αιτωλοακαρνανίας ή γειτονικών νομών, όπως στη Ναύπακτο, το Μεσολόγγι, την Αμφιλοχία, την Άρτα και αλλού.

γράφει ο Γιάννης Μουγγολιάς

Το πρόσωπο:

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΦΕΤΣΑΣ

Η επιλογή του συγκεκριμένου συνθέτη για τη στήλη αυτού του τεύχους γίνεται με αφορμή την πρόσφατη συνεργασία του με την Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων του Δήμου Πατρέων για ένα cd που μόλις κυκλοφόρησε με τίτλο «Έλληνες συνθέτες» σε παραγωγή της ΔΕΠΑΠ και για τις μουσικές για τις ανάγκες της θεατρικής παράστασης «Το μουσικό της Κοντέσσας Βαλέραινας» που βασίστηκε στο θεατρικό έργο του Γρηγόρη Ξενόπουλου και του ντοκιμαντέρ «Το τραγούδι της ζωής».

Είναι κατανοητό ότι η περίπτωση του Κυριάκου Σφέτσα δεν μπορεί να εξαντληθεί μέσα από τις παραγωγές αυτές. Κάπι τέτοιο θα ήταν μονομερές αφού το ανεξάντλητο συνθετικό του ταλέντο, προκειμένου να εκδηλωθεί, πέρασε υφολογικά μέσα από μια τεράστια ποικιλία μορφών και δανείστηκε πλήθος φόρμες για να φανερωθεί.

Η τζαζ, η κλασική, ψήγματα του ροκ, ανατολικά

ηχοχρώματα και ινδοπρεπίες φόρμες και συχνότατα η δημοτική μουσική αποτέλεσαν στο παρελθόν το μέσο με το οποίο προσπάθησε ο Σφέτσας να σχηματοποιήσει τις συνθετικές του ιδέες. Ένας δημιουργός με ιδιαίτερα ευαίσθητες αντένες και με ένα ευρύτατο εκφραστικό πεδίο, που συνδέθηκε με μερικές από τις πιο πρωτοποριακές στιγμές της ελληνικής μουσικής.

Γεννημένος το 1945 στην Αμφιλοχία, ο Σφέτσας πήρε τα πρώτα του μουσικά μαθήματα στη Φιλαρμονική Λευκάδας στο κλαρινέτο και την τρομπέτα και στο Εθνικό Ωδείο Λευκάδας (ακκορντεόν και πιάνο). Παράλληλα συμμετείχε σε διάφορα ορχηστρικά σχήματα του νησιού.

Το 1963 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και συνέχισε στο Εθνικό Ωδείο (πιάνο και θεωρητικά), ενώ για βιοπορισμό έπαιζε πιάνο σε καμπαρέ. Στις 30 Αυγούστου 1964 στη Λευκάδα συνόδεψε εκτάκτως στο πιάνο τη Μαρία Κάλλας στην τελευταία της ελληνική εμφάνιση. Από το 1968 έως το 1972 σπούδασε στο Παρίσι σύνθεση και ανάλυση στο πλευρό του διάσημου Max Deutsch. Στην ολοκλήρωση της μουσικής του κατάρτισης συνέβαλαν οι Ιάνης Ξενάκης και Λουίτζι Νόνο. Για όσο χρονικό διάστημα παρέμεινε στη Γαλλία, δέχτηκε παραγγελίες από τη Γαλλική Ραδιοτηλεόραση, το φημισμένο συγκρότημα Ars Nova και άλλους σημαντικούς φορείς, ενώ οι συνθέσεις του εκδόθηκαν από τον οίκο Transatlantiques και παιζόνταν τακτικά από σπουδαία συγκροτήματα όπως το Ars Nova, το Orff, το σύγχρονο χορευτικό σύνολο του Βιτρώ. Τότε πρωτοπαίχτηκε έργο του και στην Ελλάδα στο πλαίσιο της 4ης Ελληνικής Εβδομάδας Σύγχρονης Μουσικής το 1971.

Το 1975 εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Αθήνα και εργάστηκε στη Ραδιοφωνία –στην αρχή ως έκτακτος παραγωγός μουσικών προγραμμάτων και μετά σαν διευθυντής του Α' Προγράμματος– και από το 1982 έως το 1994 ως διευθυντής του Γ' Προγράμματος.

Παράλληλα μετείχε σαν εκτελεστής σε τζαζ συνθέσεις και σε εκδηλώσεις αυτοσχεδιασμού. Έγραψε πλήθος έργων. Ανάμεσα σε αυτά μουσική για θέατρο, κινηματογράφο και τηλεόραση, ενώ μεγάλο μέρος του έργου του έχει εκτελεστεί από ελληνικές και ξένες ορχήστρες και σύνολα. Έχει γράψει για ορχήστρα, μουσική δωματίου, φωνητικά και ηλεκτρονική μουσική.

Πάντως αξίζει να σημειωθεί ότι τα τελευταία χρόνια ο Κυριάκος Σφέτσας έχει ανανεώσει αποφασιστικά το προφίλ του Φεστιβάλ Λευκάδας από τη θέση του καλλιτεχνικού διευθυντή.

Από τη θέση αυτή επέλεξε την Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων –λόγω της αναμφισβήτητης αξίας της αλλά και λόγω του ηχοχρώματός της– να αποδώσει τις παραγγελίες των πρωτότυπων έργων που ανέθεσε στους σύγχρονους Έλληνες συνθέτες Μιχάλη Τραυλό, Μιχάλη Λαπιδάκη, Ιωσήφ Παπαδάτο και Βασιλίη Τενίδη.

Δεκαοχτώ έξοχα μουσικά δείγματα με σαφέστατο το επτανησιακό ύφος, τη νοσταλγική και μελαγχολική χροιά, τη γιορτή των αισθήσεων. Κομμάτια που ερμηνεύουν η Έλσα Κυλάπση, η Γούλα Μιχαήλ, ο Βασίλης Κωστόπουλος, ο Μανώλης Μητσιάς, η Σαβίνα Γιαννάτου και η Κερασία Σαμαρά που αρθρώνουν με ιδανικό τρόπο ποιήματα Λευκαδίων ποιητών (Βαλαωρίτη, Σίδηρη, Τζεβελέκη, Γεωργάκη, Καλαβρυτινού).

Τα μαντολίνα της πόλης μας, όμως, με την καθοδηγήσει του ακάματου Θανάση Τσιπινάκη σε δύο άλλες περιπτώσεις παρουσιάζουν με υψηλό δεξιολογικά εκτελεστικό τρόπο μουσικές του Κυριάκου Σφέτσα. Η μουσική που ο συνθέτης έγραψε για το θεατρικό έργο του Γρηγορίου Ξενόπουλου «Το μουσικό της Κοντέσσας Βαλέραινας» γεμάτη αρώματα, χρώματα και μνήμες από μια εντελώς διαφορετική ελληνική πραγματικότητα.

Διαθέσεις και ήθη από το παρελθόν ξυπνούν με τον καλύτερο τρόπο πάνω από το Ιόνιο Πέλαγος με όχημα τους δακτυλισμούς της σπουδαίας μαντολινάτας της Πάτρας, η οποία δίνει υπόσταση στις παρτιτούρες του Σφέτσα. Και όπως ο ίδιος ο συνθέτης σημειώνει με ποιητικό τρόπο: «Από τον ιστό της μουσικής μου μνήμης, κάποια μαγικά δειλινά, αγναντεύοντας το Ιόνιο στη Γέρα της Λευκάδας, ξεπήδησαν μουσικά ο Βιβάλντι, ο Βέρντι, η Νάπολη, η Καλαβρία αλλά και τα δικά μας νησιά με τις μπάντες, τις χορωδίες, τις αρέκιες μαζί με τα ευγενή πορτρέτα των Μάντζαρου, Σαμάρα, Ξύνδα και άλλων».

Τέλος στο ίδιο πάνω κάτω κλίμα αναπτύσσονται και τα μουσικά θέματα που ο Κυριάκος Σφέτσας έγραψε για τις ανάγκες του ντοκιμαντέρ «Το τραγούδι της ζωής». Κι εδώ η Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων με το βαθιά αισθαντικό και εκφραστικό ήχο της δημιουργεί εικόνες ανείπωτης ομορφιάς μαζί με τη μοναχική ξεχασμένη ευαισθησία ενός βιολιού και ενός ακκορντεόν, καθώς και την ενδιαφέρουσα φωνητική ερμηνεία της Νάντια Γουάνιμπεργκ στη δεύτερη εκδοχή του «Τα χρόνια εκείνα».

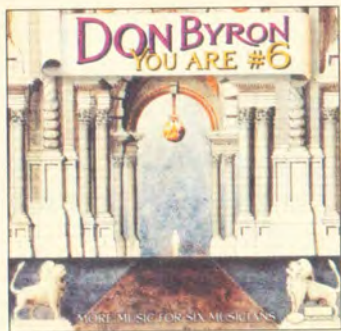
Η πολύπλευρη συνεργασία της Ορχήστρας Νυκτών Εγχόρδων με τον Κυριάκο Σφέτσα σίγουρα αποτελεί μια πολύ ενδιαφέρουσα εξέλιξη που σε σύντομο χρονικό διάστημα αναμένεται να έχει και δεύτερο δισκογραφικό σταθμό με μουσικά αποσπάσματα από το θεατρικό και το ντοκιμαντέρ. Μια συνεργασία που επιβραβεύεται ως μια από τις σημαντικότερες του τοπικού μουσικού συνόλου και που ευχόμαστε να έχει συνέχεια.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΥ VOL I - IV (ΣΕΙΡΙΟΣ)

Μια έξοχη έκδοση, ένα δισκογραφικό διαμάντι - προσφορά στην ελληνική μουσική, αποτελεί η απόπειρα της εταιρείας «Σείριος» να προσφέρει στο κοινό τέσσερα CD με έργα του κορυφαίου ίσως Έλληνα συνθέτη Γιάννη Χρήστου.

Με το μνημειώδες αυτό δισκογραφικό γεγονός επιχειρείται να καλυφθεί ένα τεράστιο κενό που αφορούσε στα έργα του Γιάννη Χρήστου.

DON BYRON YOU ARE #6 MORE MUSIC FOR SIX MUSICIANS (BLUE NOTE)

Μπορεί με τη θαυμάσια κυκλοφορία της ANKH έργα σαν τη «Μουσική του Φοίνικα», τα «Εξι τραγούδια για τον Έλιοτ» κ.ά. να βρίσκονται στη διάθεση των μουσικόφιλων, όμως μέσα από τα τέσσερα πολυτελή CD του «Σείριου» ο ακροατής έρχεται για πρώτη φορά σε επαφή με συγκλονιστικά δείγματα της δημιουργίας του Χρήστου. «Η κυρία με τη στρυχνίνη», «Μετατροπές», «Μυστήριο» σε όλη του τη διάρκεια, «Πύρινες γλώσσες» και «Πρώτη συμφωνία» είναι μερικά μόνο από τα αριστουργήματα που μόλις τώρα ανακαλύπτουμε προσθέτοντας τα κενά του παζλ της ανεπανάληπτης ιδιοσυγκρασιακής φυσιογνωμίας του Χρήστου.

Έργα με τη σφραγίδα της ιδιοφυΐας, στην εμπροσθοφυλακή της πρωτοπορίας που, παρά το ότι γεννήθηκαν πριν από τέσσερις ή και πέντε δεκαετίες, ξαφνιάζουν και προκαλούν πολιτιστικό σοκ όσον αφορά στη μοναδικότητα, την αξία και την πρόοδο των συνθετικών ιδεών σε σχέση με τον

πρόωρο χρόνο γέννησής τους.

Πραγματικά η έκδοση των τεσσάρων CD του Γιάννη Χρήστου μας κάνει χαρούμενους, αλλά δεν φτάνει από μόνη της για να κλείσουμε με ασφάλεια το κεφάλαιο του πρόωρα αδικαχημένου συνθέτη. Μένει ο συντριπτικός κατάλογος της εργογραφίας του που παραμένει ανέκδοτος όσο και οι ζωντανές εκτελέσεις του. Στον τομέα αυτό ο Χρήστου συνεχίζει να κρατά την πρωτιά των πιο αδικημένων συνθετών.

Τέλος, όσον αφορά στο ανεκτίμητο δώρο του «Σείριου» με τα τέσσερα CD που κυκλοφόρησαν, βεβαίως οποιαδήποτε απόπειρα δική μας για αξιολόγηση του μουσικού υλικού θα φανέρωνε υπεροψία. Όσοι εκ των ακροατών ψάχνουν για συναρπαστικές εμπειρίες, όσοι ψάχνουν για κορυφαία μουσικά γεγονότα της ιστορίας ας ενσκήψουν με βαθύ σεβασμό, προσήλωση και αγάπη στα ακροάματα αυτά. Τίποτα παραπάνω δε θα μπορούσαμε εμείς να προσθέσουμε.

προχωρημένο και οργανωμένο κρεσέντο δεξιοτεχνίας και φαντασίας ενός σεξτέτου τζαζ που έστησε ο Don Byron με αφορμή τις λατινογενείς μελωδίες και ρυθμούς παρά σαν μια μουσική σάλσα, μάμπο και γενικότερα λάτιν.

Σύγχρονη μουσική παιγμένη από ένα σύνολο πολλών αστέρων (James Zollar στην τρομπέτα και το φλούγκελχορν, Edsel Gomez στο πιάνο, Milton Cardona στα κρουστά, τα κόνγκας και τα φωνητικά και Ben Wittman στα ντραμς και τα κρουστά) και πλήθος εκλεκτών προσκεκλημένων που ενώνουν περιστασιακά τις σολιστικές ικανότητές τους συνεισφέροντας τα μέγιστα στο τελικό αποτέλεσμα.

Όροι όπως ευρωπαϊκή τζαζ ή γαλλική αυτοσχεδιαζόμενη μουσική είναι πλήρως αποτυχημένοι όταν ανακαλούνται προκειμένου να περιγράψουν το ηχητικό σύμπαν του Γάλλου Louis Sclavis.

Η μουσική του διακεκριμένου και πλέον διεθνώς αναγνωρισμένου κλαρινετίστα, σοπράνο σαξοφωνίστα και συνθέτη εντυπωσιάζει με την ευρύτητα των υφολογικών μορφών και τη θεματική ποικιλία και αναδεικνύει τον ανεξάντλητο πλούτο ιδεών του συνθέτη σε ένα εργαστήρι αξιοποίησης κάθε μουσικής φράσης που πιθανώς να αντλεί την καταγωγή της από ετερόκλητους χώρους, όπως της ροκ, της τζαζ, συχνότατα της φρι τζαζ αλλά αποτελεί αυτονόητη ψηφίδα για τη δημιουργία του ιδιοφυούς αυτού μουσικού.

Δεν είναι λίγες οι φορές που η τζαζ ως η κατ' εξοχήν αυτοσχεδιαζόμενη μουσική συγκλίνει με παραδοσιακές μουσικές που αναπτύχθηκαν από συγκεκριμένα έθνη και δημιουργεί μουσικά υβρίδια σύγχρονα, ενδεικτικά της προσέγγισης νέων και ελπιδοφόρων συνθετών.

Μια τέτοια λαμπρή περίπτωση αποτελεί το Jazzpana II που υπογράφουν από κοινού ο κιθαρίστας Gerardo Nunez και ο πιανίστας Chano Dominguez. Πρόκειται για ένα θαυμάσιο οργανικό συνδυασμό της δύναμης της τζαζ και των συναρπαστικών ρυθμών του φλαμένκο. Η φλόγα της παραδοσιακής μουσικής απελευθερώνει τη σαγήνη και τον εξωτικό της χαρακτήρα, πάντα όμως σε λογική αλληλουχία με τις αναμφισβήτητες δεξιοτεχνικές ικανότητες των μουσικών, που συχνά αγ-

Ο Louis Sclavis κατ' επανάληψη έχει παραδώσει δείγματα του υψηλού εκτελεστικού του ταλέντου αλλά και της πολυσχιδούς φυσιογνωμίας του όσον αφορά στη σύνθεση και στην άποψη του περί αυτοσχεδιασμού, μέσω εξαιρετικών δισκογραφημάτων που έχει κυκλοφορήσει στη γαλλική εταιρεία Label Blue και στη γερμανική ECM. Εδώ η φρεσκάδα των ιδεών, η ωριμότητα της χρήσης των εκφραστικών μέσων, η λιτότητα των μουσικών διαλόγων και η πολυπλοκότητα των αυτοσχεδιαστικών μερών στην πλήρη ανάπτυξη του κουιντέτου, η συναισθηματική φόρτιση που συχνά επιτυγχάνεται και η εκλεκτική προσήλωση, συχνά με εγκεφαλικό τρόπο, στις πρωτοποριακές και ρηξικέλευθες συχνά αναφορές του Γάλλου μουσικού,

LOUIS SCLAVIS QUINTET L'AFFRONTEMENTDES PRETENDANTS (ECM/LYRA)

σίγουρα διαφοροποιούν το άλμπουμ και το καθιστούν ως ένα από τα πιο ενδιαφέροντα της σύγχρονης δισκογραφικής σοδειάς.

GERARDO NUNEZ/ CHANO DOMINGUEZ JAZZPANA II (ACT/A&N)

γίζουν υψηλότατα στάνταρντς του τζαζίστικου περφεξιονισμού τους.

Έντεχνες συνθέσεις με ισόποσες δοσολογίες της κλασικής φόρμας και του ήρεμου αυτοσχεδιασμού, με τα παραδοσιακά μοτίβα και τις μελωδίες να αποτελούν υπομνήσεις που δίνουν ταυτότητα και φυσιογνωμία στην ανάπτυξη των μουσικών θεμάτων.

Και βεβαίως μια πλειάδα μουσικών γεμάτων φινέτσα, μπρίο, δημιουργική διάθεση και σπινθηροβόλες παρεμβάσεις στην κιθάρα, τα κρουστά, τα πνευστά, το ηλεκτρικό μπάσο, το κοντραμπάσο και ένας σημαντικός ειδικός καλεσμένος - σαξοφωνίστας, ο Michael Brecker.

Υπέροχος δίσκος με άποψη και αυθεντικό συναίσθημα, που κερδίζει με την αμεσότητά του και τον ανυποψίαστο ακροατή και ικανοποιεί πλήρως ακόμα και τις

πιο πολύπλοκες απορίες του πιο απαιτητικού μουσικόφιλου. Μουσική για την ψυχή, το μυαλό και το σώμα σαν μια ενότητα απόλυτα αναγκαίων λειτουργιών της ανθρώπινης ισορροπίας.

...το παιχνίδι άρχισε!

CLUB
Mondo
bowling

Όλοι παίζουν !

LINK
VESO
MARE

Ακτή Δυμαίων 17, ΠΑΤΡΑ

Πώς μπορείς
να φτιάξεις ατμόσφαιρα;

www.melodia.gr

Πιάσε Μελωδία

ΜΕΛΟΔΙΑ
FM 97,4

Ελάτε στην παρέα μας!

Θέλετε να δημιουργήσουμε μαζί μια μεγάλη παρέα; Με μια ετήσια συνδρομή 20 € και τη συμπλήρωση της σχετικής αίτησης, μπορείτε να αξιοποιήσετε κι εσείς τις προσφορές που σας προτείνουμε, λαμβάνοντας τη σχετική κάρτα μέλους...

Στείλτε το κουπόνι στην Τ.Θ. 3008, 26222, Πάτρα (υπ' όψη Ανδρέα Τσιλίρα) και ζητήστε περισσότερες πληροφορίες στα τηλ. 0610 623669, 0973 567821 (κ. Βαγγέλη Στουρνάρα), καθώς και με email στη διεύθυνση club@todonti.gr. Οι προσφορές μας έχουν ως εξής:

- 25% έκπτωση στο βιβλιοπωλείο «Ελληνικά γράμματα» (Μαιζώνος & Μανιακίου) επί της αρχικής τιμής των βιβλίων (για τα βιβλία που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του νόμου ενιαίας τιμής).
- 15% έκπτωση σε κάθε συνδρομή (νέα και ανανέωση) για παροχή 'ντερνετ από την HELLAS ON LINE. Επιπλέον 3 μήνες δώρο για κάθε εξαμήνη συνδρομή και έξι μήνες δώρο για κάθε ετήσια συνδρομή.
- 50% έκπτωση στο εισιτήριο των εκδηλώσεων του περιοδικού.
- 10% έκπτωση στα δίδακτρα του κέντρου Ξένων γλωσσών «Ιόνιον» (Ρήγυ Φεραίου 75).
- 10% έκπτωση στα δίδακτρα του κέντρου Ξένων γλωσσών «Κουτσαντώνης» (Γούναρη 35).
- 10% έκπτωση στα δίδακτρα του κέντρου Ξένων γλωσσών «Σπετσέρη» (Γούναρη 19).
- Ειδική προσφορά για την εκμάθηση μίας έως 5 ξένες γλώσσες και για βασικό χειρισμό Η/Υ, από τον εκπαιδευτικό όμιλο «Ιπποκράτης» (Μαιζώνος 100).
- 15% έκπτωση στα δίδακτρα των σεμιναρίων και των εργαστηρίων στο Στούντιο «Εκφρασις» (Γερμανού & Β. Ρούφου).
- Φοιτητικό εισιτήριο στις συναυλίες της «Ορχήστρας Πατρών» και του Δημοτικού Ωδείου.
- Φοιτητικό εισιτήριο στις παραστάσεις και τις μετακλήσεις του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας.
- 20% έκπτωση στην εμφάνιση και εκτύπωση φωτογραφιών και 10% έκπτωση στην αγορά φωτογραφικών ειδών από το κατάστημα «Φωτογραφία» (Κωνσταντινουπόλεως 63, τηλ. 439429).
- 10% έκπτωση στην αγορά δίσκων από το δισκοπωλείο «Sticky fingers».
- 25% έκπτωση επί της αρχικής τιμής των βιβλίων από το βιβλιοπωλείο «Πρωτοπορία» (για τα βιβλία που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του νόμου ενιαίας τιμής).
- 15% έκπτωση επί της αρχικής τιμής των βιβλίων από το βιβλιοπωλείο «Τροχός» (Αράτου 14)
- 15% έκπτωση επί της αρχικής τιμής των βιβλίων από το βιβλιοπωλείο «Αχαϊκές Εκδόσεις» (για τα βιβλία που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του νόμου ενιαίας τιμής).
- 10% έκπτωση σε όλα τα είδη από τη «Γωνιά του βιβλίου».
- 10% έκπτωση στις αγορές σας από το κατάστημα «Hartopolis».

ΟΝΟΜΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ (οδός, αριθμός)
ΠΟΛΗ / ΠΕΡΙΟΧΗ
ΤΗΛ.
EMAIL
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ / ΙΔΙΟΤΗΤΑ

ΕΠΩΝΥΜΟ

T.K.

FAX

WEB SITE

ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ

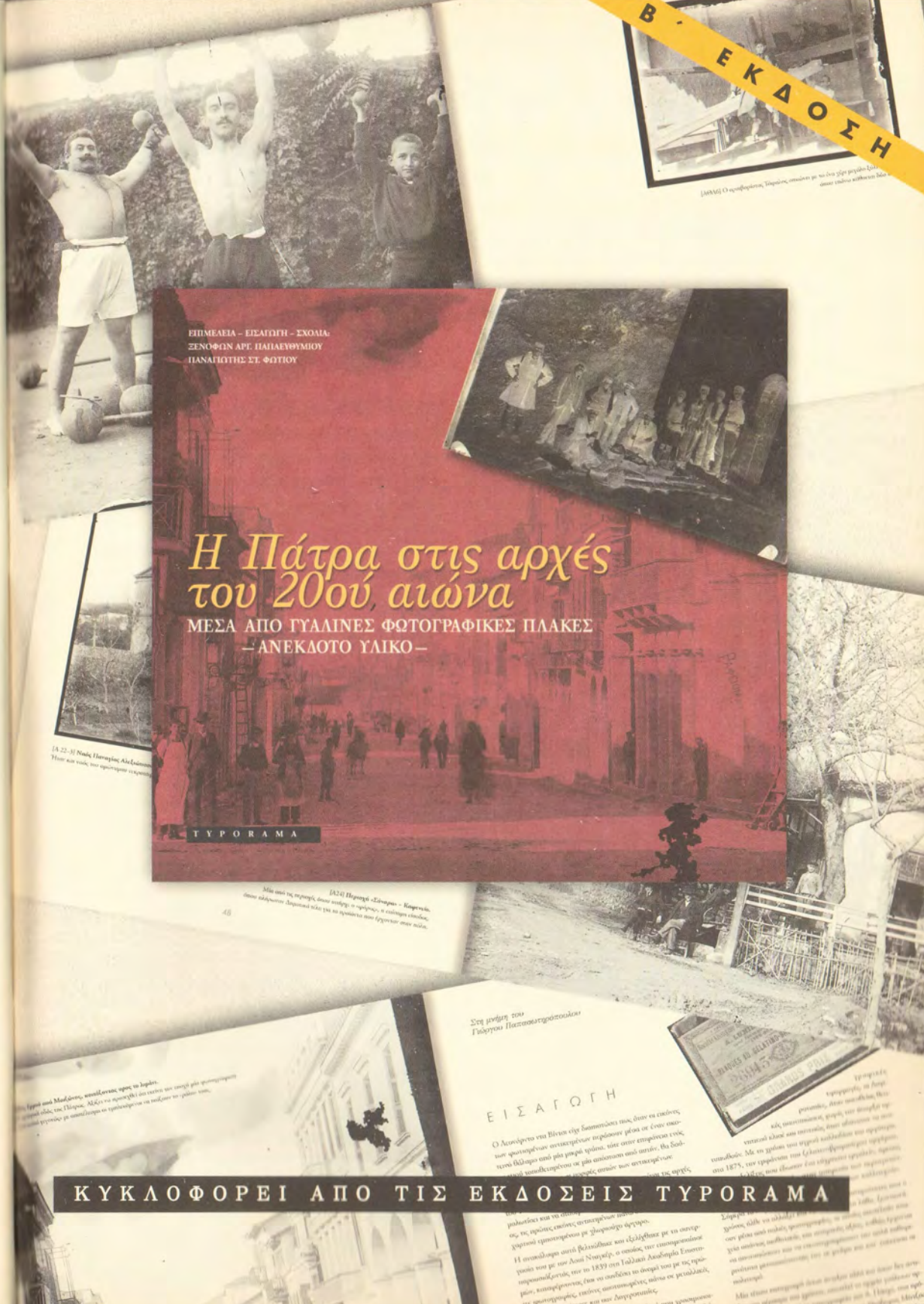
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

ΕΠΙΘΥΜΕΙΤΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΑΣ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ - ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΥΡΟΡΑΜΑ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΕΚΔΟΣΗ - ΣΧΟΛΙΑ:
ΖΕΝΟΦΩΝ ΑΡΓ. ΠΑΛΑΙΦΩΓΙΟΥ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΤ. ΦΩΤΙΟΥ

Η Πάτρα στις αρχές του 20ού αιώνα

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΓΥΑΛΙΝΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΛΑΚΕΣ
— ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΥΛΙΚΟ —

ΤΥΡΟΡΑΜΑ

14-22-31 Νέες Παναγιώτικες Αίετες
Ένας από τους πιο αρχαίους ναούς...

1219 Παλαιό Σινάμο - Κερατά
Μία από τις αρχαίες, που σώζονται στην περιοχή, η εκκλησία...

Στη γωνία του Γλυκού Πατισσαριόστασιου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Λεονφόρος του Βίλας είχε διαπισώσει πως, όταν οι παλιές φωτογραφίες αντικαθίσταντο από άλλους τύπους, τότε στην επιφάνειά τους...

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ

Γράφει ο Γιάννης Μουγγολιάς

Αντιφάσεις ενός «ποιοτικού» κοινού

Η φετινή χρονιά όπως διαμορφώνεται στον κινηματογραφικό χάρτη της πόλης, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αφού η έναρξη λειτουργίας του πολυκινηματογράφου της «Europlex – Veso Mare» άλλαξε κατά πολύ τα δεδομένα στο πλαίσιο του εμπορικού κυκλώματος διανομής αλλά και στην κατανομή των θεατών, λαμβάνοντας τη μερίδα του λέοντος στις προτιμήσεις των Πατρινών.

Κάτι που άλλωστε ήταν αναμενόμενο αφού ανάλογη ήταν η εξέλιξη και σε μεγαλύτερες πόλεις με τη λειτουργία του συγκροτήματος των κινηματογράφων. Πόσο μάλλον στην Πάτρα, όπου οκτώ νέες αίθουσες με σύγχρονες και μονάτες προδιαγραφές προτείνουν τον τρόπο διασκέδασης που εδώ και καιρό ακολουθούν Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

Πώς όμως διαγράφεται η κατάσταση στις υπόλοιπες παραδοσιακές αίθουσες του κέντρου; Βέβαια οι κλυδωνισμοί από την επέλαση στην Ακτή Δυμαίων ήταν ισχυροί και η φετινή χρονιά δεν ήταν η καλύτερη δυνατή για τους αιθουσάρχες, που ουκ ολίγες φορές βρέθηκαν στη δυσάρεστη θέση να προβάλλουν ταινίες σε επανάλιψη μεσοσύνης της κινηματογραφικής σεζόν ή να έχουν ταυτόχρονες προβολές ταινιών που την ίδια εβδομάδα παρουσιάζονταν στη Europlex. Στη σύγχρονη αυτή προβολή έβγαιναν χαμένοι αφού η πλάστιγγα έγερνε προς τους νέους, φρέσκους και τεχνολογικά προχωρημένους επιχειρηματίες της κινηματογραφικής διασκέδασης.

Από την άλλη, η καταξιωμένη Κινηματογραφική Λέσχη, με έδρα το Πάνθεον – Lipton ανανέωσε από Πέμπτη σε Πέμπτη το ραντεβού της με τους φίλους της κρατώντας τον ποιοτικό πήχυ πολύ ψηλά και προσφέροντας στους κινηματογράφοφιλους ακριβές ανάσες. Ένα ζηλευτό πρόγραμμα με αριστουργήματα του παρελθόντος και του παρόντος, έκτακτες προβολές, προσκλήσεις σε Έλληνες σκηνοθέτες και άλλες εκδηλώσεις προσέλκυσαν ένα ευρύτατο κοινό.

Και βεβαίως δεν ήταν οι «φίλοι» – προσφιλής λέξη για

τους ανθρώπους της Λέσχης – που παρακολούθησαν τις προβολές της και στάθηκαν στο πλευρό της αναγνωρίζοντας τις επιλογές της, αφού όλη η Πάτρα λίγο πολύ διήλθε το κατώφλι του σινεμά της οδού Γούναρη.

Παράλληλα, όμως, με το γεγονός αυτό της εμπιστοσύνης των Πατρινών στο ποιοτικό πρόγραμμα της Λέσχης, είναι άξια απορίας η ελάχιστη προσέλευση στον κινηματογράφο Ομόνοια που φέτος – με καινούρια άλλωστε διεύθυνση – μας έχει εκπλήξει προβάλλοντας την αφρόκρεμα των φετινών παραγωγών, αλλά και κορυφαίες ταινίες του παρελθόντος σε επανέκδοση με τη μορφή αναπαλαιωμένης κόπιας.

Χρειάζεται να δοθεί μια πειστική απάντηση από τους Πατρινούς σινεφίλ, η οποία να εξηγήει με ποια κριτήρια προτιμούν να γεμίζουν κάθε Πέμπτη το Πάνθεον – Lipton δείχνοντας το υγιές πρόσωπο του σωστού και καταρτισμένου κινηματογράφοφίλου, αλλά και να γυρίζουν την πλάτη στην «Ομόνοια» όταν προβάλλει ανάλογης καλλιτεχνικής αξίας δημιουργίες.

Μία αδιαφορία που ανάγκασε συχνά τους υπεύθυνους του κινηματογράφου να ματαιώσουν προβολές λόγω ελλείψεως θεατών. Πραγματικά επιλεκτική συμπεριφορά στις ποιοτικές προτάσεις του σινε-μενού που θα άξιζε μιας προσεκτικής ματιάς προκειμένου να ανιχνεύσουμε το κατά πόσο το σινεφίλ κοινό διψά για ποιοτικό κινηματογράφο ή ακολουθεί με ασφάλεια την επιτυχημένη πορεία καταξιωμένων φορέων. Γιατί του χρόνου αν η Λέσχη πρόβαλε το «Θρόνο του αίματος» σίγουρα το «Πάνθεον – Lipton» θα γέμιζε.

Πάντως αν θέλουμε πλουραλισμό και τον εννοούμε, οφείλουμε να στηρίξουμε την «Ομόνοια» ή όποια άλλη αίθουσα επιλέξει το δύσκολο δρόμο της προβολής ποιοτικών ταινιών. Για να μη βρισκόμαστε αργότερα στη δυσχερή θέση να χύνουμε κορκοδείλια δάκρυα μπροστά στο λουκέτο μιας ακόμα αίθουσας κρύβοντας εντέχνως την υποκριτική μας στάση με τις στεντόρειες, επαναστατικές και «εναλλακτικές» κραυγές μας.

Μπορείτε να έχετε το σπίτι που ονειρεύεστε...

Εύκολα μπορεί κάποιος που θέλει ένα ολοκαίνουριο φθινό και γρήγορα παραδοτέο σπίτι, να σκεφτεί τη λύση του προκατασκευασμένου ως την πλέον προσιτή. Εξίσου εύκολα όταν θέσει ως πρώτο όρο την ασφάλεια, την αντισεισμικότητα και τη σιγουριά, μπορεί να διαλέξει τη λύση του μπετόν ως τη καλύτερη επιλογή. Μήπως, όμως, όλα αυτά είναι απλώς μύθοι;

Πιθανότατα ελάχιστοι γνωρίζουν ότι μπορούν να απαλλαγούν τόσο από το κόστος και τις άλλες «παρενέργειες» μιας συμβατικής κατασκευής, όσο και από την πιθανή ανασφάλεια που έστω και αδικαιολόγητα προκαλεί η ιδέα ενός προκάτ. Γιατί ελάχιστοι, δυστυχώς, έχουν συνδέσει την ανέγερση ενός σπιτιού ή μιας επαγγελματικής στέγης (ξενοδοχείο, εστιατόριο κ.τ.λ.) με τη λύση της σιδηροκατασκευής.

Η σιγουριά που προσφέρει το σίδηρο ως το βασικό στοιχείο μιας οικοδομής, σε συνδυασμό με τα πλεονεκτήματα μιας «ελαφριάς» κατασκευής

(λόγω μικρότερης θεμελίωσης και απουσίας τοιχοποιίας από τούβλο) είναι ένα ανεκτίμητο προσόν για την οικοδομή που ονειρεύεστε. Κι αν σκεφτείτε ότι όλ' αυτά μπορείτε να τα έχετε μέσα σε ελάχιστο χρόνο (μόλις 3-4 μήνες το πολύ), με τις πιο οικονομικές λύσεις που να αξιοποιούν το οικοπέδο σας τόσο στο βουνό όσο και πλάι στη θάλασσα, τότε η πρόταση γίνεται άκρως ελκυστική!

Είτε έχετε το δικό σας αρχιτεκτονικό σχέδιο, είτε θέλετε να σας προτείνουμε εμείς αυτό που καλύπτει τις ανάγκες και εκπληρώνει τα όνειρά σας, τα πλεονεκτήματα παραμένουν. Γιατί στηρίζονται στη σιγουριά της διεθνούς εμπειρίας των σιδηροκατασκευών, στη γνώση των ιδιαιτεροτήτων του ελληνικού τοπίου και στη δυνατότητα άμεσης συνεννόησης και αξιοπιστίας χωρίς μεσάζοντες και προϋπολογισμούς που ξεφεύγουν από τις αρχικές συμφωνίες.

Εσείς απλώς σκεφτείτε πώς θέλετε να είναι ο χώρος σας! Όλα τα υπόλοιπα αφήστε τα σε μας...

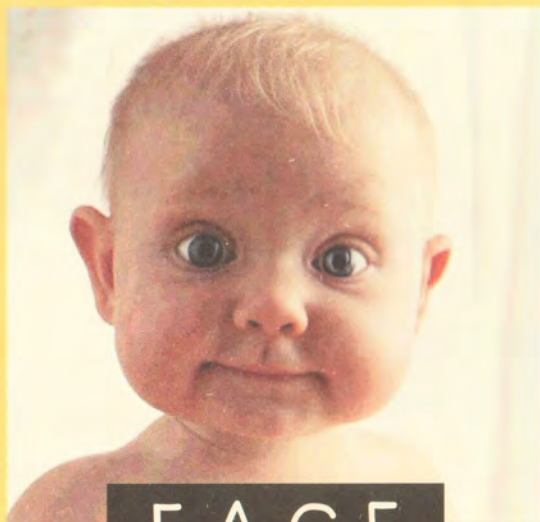
Π Ρ Ο Τ Υ Π Ε Σ Κ Α Τ Ο Ι Κ Ι Ε Σ
Σ Ο Φ Ι Α Ν Ι Κ Ο Λ Α Κ Η

Κ Α Ν Α Ρ Η 6 6 - 7 0 , 2 6 2 2 2 Π Α Τ Ρ Α
Τ Η Λ - F A X : 0 6 1 0 3 1 8 1 7 7 , 3 1 3 0 5 1
Κ Ι Ν : 0 9 7 4 4 1 6 7 6 2

- Αδυνάτισμα (ολικό & τοπικό) – Κυταρίτιδα – Σύσφιξη
- Καθαρισμός Προσώπου
- Επιλεγμένα Καλλυντικά για Περιποίηση Προσώπου & Σώματος
- Ριζική Αποτρίχωση
- Θεραπείες Ρυτίδων
- Νυφικό Μακιγιάζ
- Ειδικά Προγράμματα για Παιδιά και Εγκύους
- Ειδικά Τμήματα για Άνδρες

Λίσα Σέρμπου - Παπαδοπούλου

Κορίνθου 301 (2ος όροφος) – 262 21 Πάτρα – Τηλ.: 0610 220582, 622181

FACE

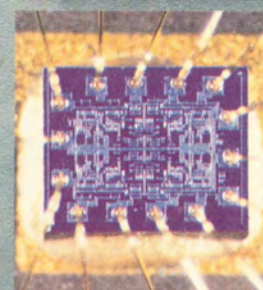
Κατάστημα Παιδικών Ρούχων

Κανακάρη 95-97 • Πάτρα • Τηλ. 0610 226662 • e-mail: facepatras@yahoo.com

Παρασκευή πρωί, ραντεβού με το ΣΥΜΒΟΥΛΟ

Το εργαλείο
των επιτυχημένων.

Σύμβουλος

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΑΧΑΪΑΣ

www.symboulos.gr

**Μάσκες -
Προσωπεία**

ΕΚΘΕΣΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΠΕΠΗΣ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΜΑΣΚΕΣ - ΠΡΟΣΩΠΕΙΑ:
ΜΙΑ ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΑΤΡΑΣ
ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ - ΤΕΧΝΕΣ

22 Φεβρουαρίου -
17 Μαρτίου 2002

Παλαιό Δημοτικό
Νοσοκομείο Πάτρας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΘΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ
ΔΙΚΤΥΟ ΠΟΛΕΩΝ

Με τη συνεργασία
της Ανωτάτης Σχολής
Καλών Τεχνών, του
Τμήματος Θεατρικών
Σπουδών Πανεπιστημίου
Πατρών, του Εικαστικού
Εργαστηρίου Δήμου
Πατρέων και της
Δημοτικής Πινακοθήκης
Πατρών

Επιμέλεια:
Αντρέας Ιωαννίδης
Ιστορικός Τέχνης

SUPERFAST[®]

Specials

ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ
ΣΕ ΑΠΙΣΤΕΥΤΕΣ ΤΙΜΕΣ!

6 ημέρες από € 440,20 / 152.000 δρχ. μόνο!

ΓΥΡΟΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

ΡΩΜΗ

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΕΛΒΕΤΙΑΣ

ΕΛΒΕΤΙΑ - ΓΑΛΛΙΑ

ΚΑΤΩ ΙΤΑΛΙΑ - ΣΙΚΕΛΙΑ - ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΑ ΧΩΡΙΑ

ΜΑΓΕΥΤΙΚΗ ΑΥΣΤΡΙΑ

ΒΕΝΕΤΙΑ - ΒΙΕΝΝΗ - ΠΡΑΓΑ - ΜΟΝΑΧΟ

ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ

Μία νέα Special ταξιδιωτική εμπειρία!

ΕΛΣΙΚΙ - ΤΑΛΛΙΝ - ΑΓΙΑ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ

ΚΑΝΤΕ ΚΡΑΤΗΣΗ ΤΩΡΑ!

SUPERFAST FERRIES

Ο ΝΕΟΤΕΡΟΣ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΟΤΕΡΟΣ ΣΤΟΛΟΣ

Θ. ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ - Κ. ΠΑΡΘΕΝΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΠΑΤΡΑΣ:

ΟΘΩΝΟΣ & ΑΜΑΛΙΑΣ 12 - ΠΑΤΡΑ - Τ.Κ. 262 23

ΤΗΛ. 0610 622500 - FAX. 0610 623574

e-mail: sffpatra@otenet.gr

